

ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตระการ
พืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
STUDY THE CONSERVATION AND PROPAGATION THE TRADITION OF
KATHINA CEREMONY IN TRAKANPHEUTPHON MUNICIPALITY,
TRAKANPHEUTPHON DISTRICT, UBONRATCHATHANI PROVINCE.

นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๕

ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตระการ
พืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

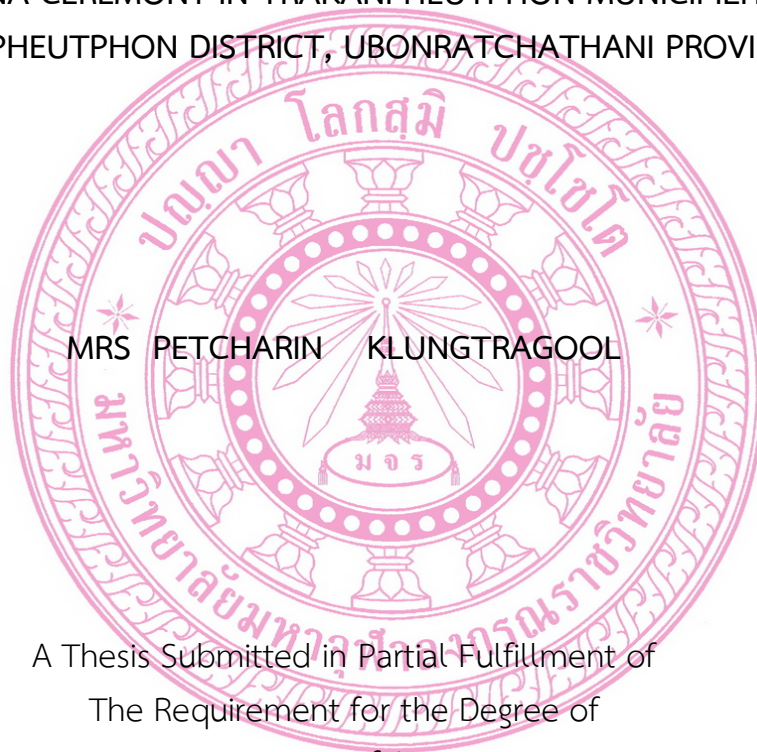

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๕

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

STUDY THE CONSERVATION AND PROPAGATION THE TRADITION OF
KATHINA CEREMONY IN TRAKANPHEUTPHON MUNICIPALITY,
TRAKANPHEUTPHON DISTRICT, UBONRATCHATHANI PROVINCE.

MRS PETCHARIN KLUNGTRAGOOL

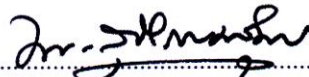
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)
Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2012

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์เรื่อง
“ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล
จังหวัดอุบลราชธานี ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา

(พระสุธีธรรมมานูวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระมหาทวี มหาปัญญา, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน, ดร.)

กรรมการ

(ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์)

กรรมการ

(ผศ.ชื่น ศรีสวัสดิ์)

กรรมการ

(ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน, ดร.

ประธานกรรมการ

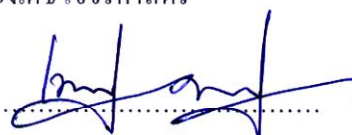
ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์

กรรมการ

ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์

กรรมการ

ข้อผู้วิจัย

(นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาล
ตำบลตระการพืชผล อำเภอดงระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย : นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑฒโน, พธ.บ., M.B.A , Ph.D. (Pali & Sanskrit)

: ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

: ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์, พธ.บ. (ปรัชญา), ศษ.ม. (บริหารการศึกษา),
บพ.ม. (พัฒนาสังคม), ปร.ด. (ไทศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอดงระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการดังต่อไปนี้ ๑) เพื่อศึกษาประเพณีการทอดกฐินในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ๓) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จำแนก ตามเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ งานวิจัยนี้ เป็นเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

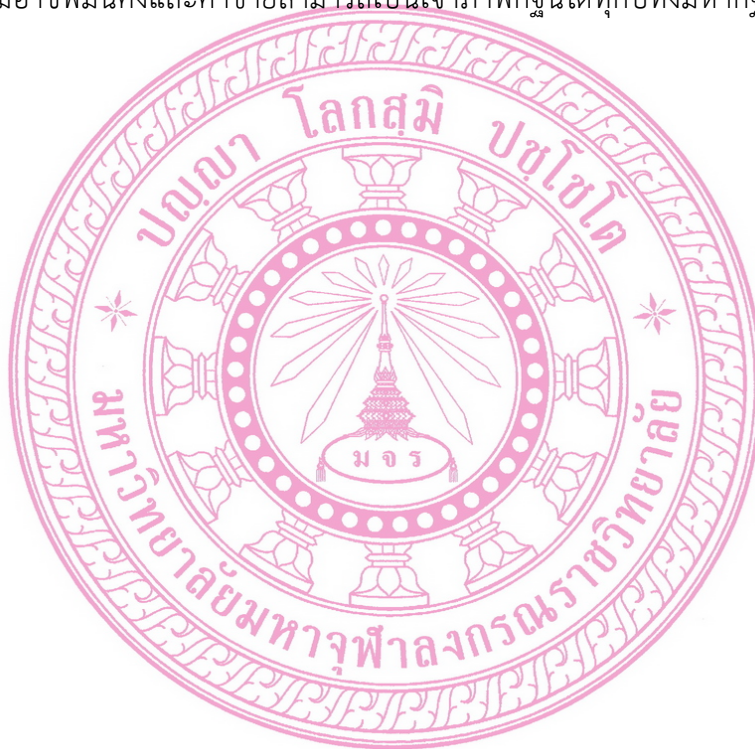
ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผลพอจะสรุปแนวความคิดได้ดังนี้ ๑) ผู้นำชุมชน หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าครอบครัว ผู้เป็นข้าราชการ ผู้มีความรู้ในชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ชาวบ้าน แนะนำ ให้ความรู้ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดีในการทำบุญกฐิน ๒) ด้านปัจจัยให้การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ส่งเสริมปัจจัยในการทำบุญตามประเพณีนิยมและประเพณีการทำบุญพิเศษ ๓) ด้านการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ชุมชนรับทราบข้อมูลสม่ำเสมอ แนะนำเยาวชนในการร่วมทำบุญทุกครั้งเพื่อเยาวชนจะได้สืบทอดต่อไปยังลูกหลาน ๔) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีปัจจัยสำคัญคือ บุคคลเป็นผู้นำที่ดีและตัวอย่างที่ดีในการทำบุญ วิธีการและกระบวนการในการทำบุญองค์ประกอบของการทำบุญ ความศรัทธาของผู้ที่จะทำบุญและความพร้อม

ของเจ้าภาพ วัดที่มีพระภิกษุที่ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด ๕) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอายุของผู้ที่เป็นเจ้าภาพเป็นปัจจัยสำคัญคือ ผู้ที่มีอายุในช่วงวัยกลางคนมีความเข้าใจในประเพณีการทอดกฐิน คุณสมบัติของวัดที่สามารถรับกฐินได้ในปีหนึ่งๆพร้อมทั้งสามารถชักชวน แนะนำผู้คนที่อยู่ในชุมชนร่วมเป็นเจ้าภาพ ๖) ผู้ที่มีอายุในช่วงวัยทำงานยังขาดความเข้าใจเรื่องการทำบุญและไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาข้อมูลและเข้าร่วมพิธีการต่างๆเพราะมั่งแต่หารายได้อย่างเดียว ๗) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายได้และอาชีพของผู้ที่อยู่ในชุมชนมีบทบาทสำคัญในประเพณีการทอดกฐิน คือ รายได้ผู้ที่มีรายได้ประจำและมั่นคงสามารถมีปัจจัยในการทำบุญถวายปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์ได้อย่างไม่เต็มร้อย และผู้ที่มีอาชีพมั่นคงและค้าขายสามารถเป็นเจ้าภาพกฐินได้ทุกปีทั้งมหากฐิน และกฐินสามัคคี

Thesis Title : Study the conservation and propagation the tradition of Kathina ceremony in Trakanpheutphon municipality, Trakanpheutphon District, Uon Ratchathani Province.

Researcher : Mrs. Petcharin Klungtragool

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: PhraKru Dhammathorn Siriwat Siriwathano, Ph.D. BA. MB.A. Ph.D. (Pali & Sanskrit)

: Asst.Prof. Supimol Somsakda, B.A. (Social Studies), M.A. (Educational Administration.)

: Dr. Ruangdet Khechornsart, B.A. (Philosophy), M.A. (Educational Administration), M.A. (Social Development), Ph.D. (Tai Studies)

Date of Graduation : February 27, 2013

Abstract

Entitled this research is “study the conservation and propagation the tradition of Kathina ceremony of people in Trakanpheutphon municipality, Trakanpheutphon District, Ubon ratchathani province by aimed to study ;1) the concept of the tradition of Kathina ceremony in Theravada Buddhism, 2) to study the conservation and propagation of the tradition Kathina ceremony of people in Trakanpheutphon municipality,Trakanpheutphon District, Ubon ratchathani province, and 3) to compare opinions on the conservation and propagation the tradition of Kathina ceremony by differentiate sex, age, occupation, education, income . Quantitative research and Program SPSS were used in this research.

This study found that:

1. Attitude for the conservation and propagation of Kathina tradition of people in Trakanpheutphon municipality, Ubon Ratchathani Province found that was high level all the factors.

2. Attitude for the conservation and propagation of Kathina tradition of people in Trakanpheutphon municipality, Ubon Ratchathani Province which differenced by age, education, income, and profession but not for each factors.

3. Suggestion for the problem of the conservation and propagation the Kathina tradition of people in Trakanpheutphon municipality , Ubon Ratchathani Province conclude that ; 1) leaders of community, leaders of sections in municipality , leaders of family , staff of official , knower in community, Buddhist monks ,well introduce and advice the people who stay in this community while celebrated the Kathina ceremony. 2) helping the requisites and support all activities in ceremony and other traditions. 3) to inform the people and advice the youth to join the ceremony for conservation from generation to generation. 4) attitude for the conservation and propagation the Kathina tradition especially have well done for people , have the format for the tradition to urge faith of people and people who arrange the ceremony must have all requisites , Buddhist monks well practice. 5) attitude for age of people who arrange the ceremony was middle age and understand the Kathina ceremony, quality the Wat which and accept the Kathina for each years and also can instruct the people to join in this ceremony. 6) the people who was middle age lacking to understand for the tradition and not enough time for study and join the ceremony but only for make money. 7) Attitude for income and profession the people who stay in this community was importance role in Kathina tradition can join and donate the four requisites to Buddhist monks , the rich man and merchant can to be the host of Kathina all years for the MahaKathina , and Kathinasamaki.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับการให้กำลังใจ และการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา แก่ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางในการทำงาน การวิทยานิพนธ์ จากพระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑนโน ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพิมล ศรศักดิ์ดา กรรมการ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ กรรมการที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งสามเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งได้แก่ พระครูสมุห์เฉวียน กตปุญโญ,ดร. พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล พระบัญชา เขมวีโร,ดร. พระมหาจิตนเรศ วุฑฒินโม,ผศ.ดร. และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา จำปารักษ์

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และเพื่อนนิสิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนาศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี ทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ มา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบบูชาพระคุณบิดา-มารดา และพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ และจริยธรรมอันดีงาม และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล

สารบัญ		หน้า
เรื่อง		
บทคัดย่อภาษาไทย		ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		ค
กิตติกรรมประกาศ		จ
สารบัญ		ฉ
สารบัญตาราง		ซ
สารบัญแผนภาพ		ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ		ฎ
บทที่ ๑ บทนำ		
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา		๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย		๒
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย		๒
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ		๓
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย		๓
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย		๓
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ความหมายของกรีน		๔
๒.๒ การอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกรีนของชุมชน		๑๕
๒.๒.๑ ความหมายของประเพณีไทย		๑๕
๒.๒.๒ ค่านิยมในประเพณีการทอดกรีน		๑๖
๒.๒.๓ การส่งเสริมประเพณีการทอดกรีน		๑๗
๒.๒.๔ การสืบทอดประเพณีการทอดกรีน		๑๙
๒.๒.๕ การศึกษาประเพณีการทอดกรีน		๒๐
๒.๒.๗ ทัศนคติของชาวพุทธต่ออันิสงส์การทอดกรีน		๒๙
๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		๓๒
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย		๓๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย		
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง		๓๗
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		๓๘
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล		๓๙
๓.๔ การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล		๓๙
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล		๔๑

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- ตอนที่ ๑** สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ๔๓
- ตอนที่ ๒** ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน
ของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัด
อุบลราชธานี ๔๕
- ตอนที่ ๓** การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณี
การทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล
จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ
แตกต่างกัน ๕๐
- ตอนที่ ๔** ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ๕๕

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

- ๕.๑ สรุปผลการวิจัย ๕๖
- ๕.๒ อภิปรายผล ๕๙
- ๕.๓ ข้อเสนอแนะ ๖๑

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- ก. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ๖๖
- ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ๗๑
- ค. หนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย ๘๐
- จ. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ๘๔

ประวัติผู้วิจัย

๙๑

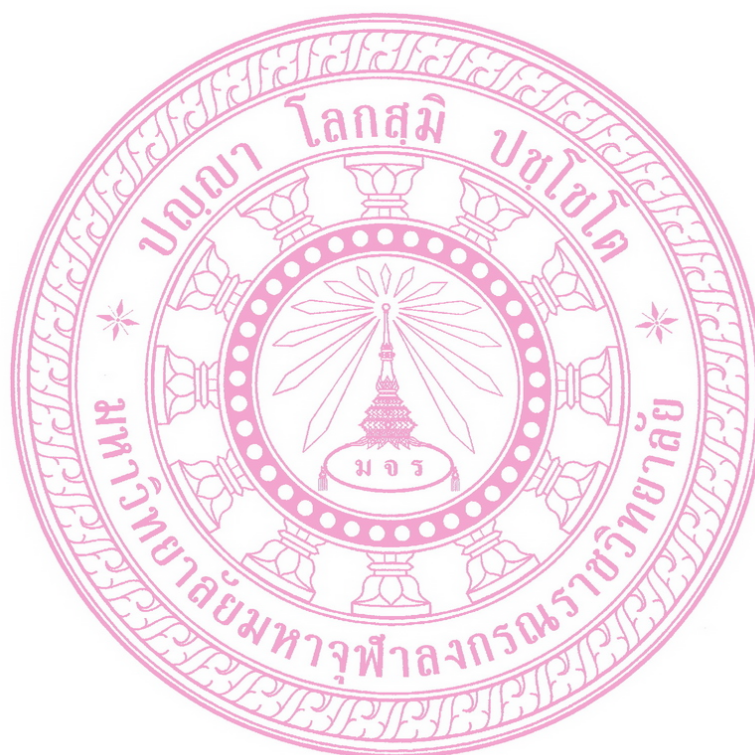
สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๔.๑	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา รายได้และอาชีพ	๔๓
ตารางที่ ๔.๒	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พิจารณาโดยรวมและรายด้าน	๔๕
ตารางที่ ๔.๓	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอ ตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการคำนึงมประเพณีการทอดกฐิน	๔๕
ตารางที่ ๔.๔	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอ ตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน	๔๖
ตารางที่ ๔.๕	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน	๔๗
ตารางที่ ๔.๖	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และ เผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการ พืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน	๔๘
ตารางที่ ๔.๗	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และ เผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการ พืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	๔๙
ตารางที่ ๔.๘	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และ เผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการ พืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน	๔๙
ตารางที่ ๔.๙	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอ ตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ	๕๐
ตารางที่ ๔.๑๐	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการ อนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ	๕๑
ตารางที่ ๔.๑๑	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการ อนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๒

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ๕๓
อนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการ
พืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามรายได้

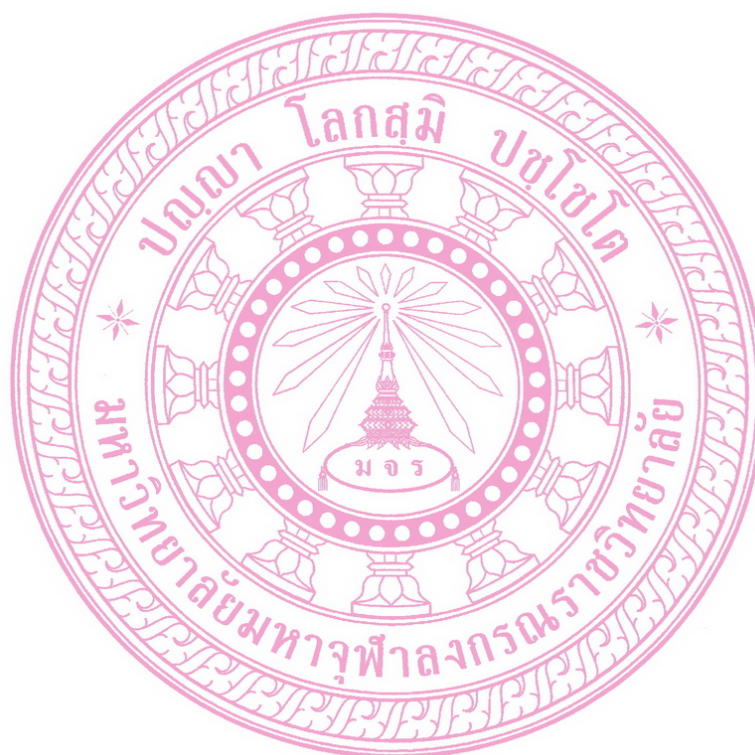
ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ๕๔
อนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล
อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ

สารบัญแผนภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

๓๖

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

(๑) การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ เรียงตามคัมภีร์ได้ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.ม. (ไทย) = วินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิภควรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณาสก	(ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.เอกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทุก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปณจก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ฉก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ฉกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง. สตตก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.อป. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)
องอุทฺทก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อุทฺทกนิบาต	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรม

อภิ.วิ. (ไทย) = อภิธรรมปิฎก วิภังค์ (ภาษาไทย)

(๒) การระบุหมายเลขย่อ

การอ้างพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม / ข้อ / หน้า ตามลำดับเช่น ที. ม. (ไทย) ๑๐ / ๕๐ / ๖๐. หมายถึงการอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์สุตตันตปิฎกทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ ๑๐ ข้อที่ ๕๐ หน้า ๖๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิซผลเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอตระการพิซผล เป็นชุมชนที่รับอิทธิพลด้านการค้าขายวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนธุรกิจการค้าต่างๆในชีวิตประจำวัน วุ่นวายอยู่กับปัจจัยภายนอกเรื่องทรัพย์สิน เงินทอง ความทันสมัยของเทคโนโลยีชุมชนที่ต่อสู้ดิ้นรนหาเช้ากินค่ำอยู่ในวังวน วิถีจักรของการทำมาหาเลี้ยงชีพ เมื่อได้สัมผัสแล้วจึงมีข้อสังเกตว่าคนในชุมชนนิยมทำบุญตามประเพณีทางศาสนาที่ตนเองนับถือสืบทอดต่อกันมาทุกยุคทุกสมัยจึงเป็นที่นำศึกษาว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนนี้ ได้สนับสนุนประเพณีทางศาสนา มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะประเพณีการทอดกฐิน ซึ่งเป็นประเพณีที่ชาวพุทธได้กระทำกันมาเป็นเวลาช้านาน

นำศึกษาว่าชุมชนเทศบาลตระการพิซผลได้ร่วมมือในการอนุรักษ์ทำบุญเพื่อเป็นการเผยแผ่และสืบทอดวัฒนธรรมพิธีกรรมทางศาสนา มากน้อยเท่าใด เพราะชีวิตประจำวันของชาวเทศบาล วุ่นวายอยู่กับการดำรงชีวิตด้วยทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่จุดสนใจที่ว่าปัจจัยที่ใช้ในชีวิตประจำวันสามารถแบ่งมาทำบุญในศาสนาเพื่อทำนุบำรุงส่งเสริมพระศาสนาให้ดำรงอยู่ชั่วลูกชั่วหลานได้หรือไม่ เพราะประเพณีการทอดกฐินเป็นประเพณีที่เฉพาะกาลซึ่งในปีหนึ่งๆทำได้ครั้งเดียวและทำได้เฉพาะผู้ที่มิจิตศรัทธาที่จงกฐินจะทอดกฐินที่วัดนั้นเมื่อออกพรรษาเสร็จแล้วและการทำบุญกฐินนี้ความเชื่อของชุมชนชาวเทศบาลตำบลตระการพิซผลเชื่อว่าได้บุญมากเป็นการทำบุญในพระพุทธศาสนาที่เจ้าภาพมิจิตศรัทธาเสียสละทรัพย์ที่ต้องเตรียมผ้ากฐินที่ถูกต้องตามพุทธบัญญัติและบริวารเพื่อที่จะถวายพระที่มีสมบัติครบถ้วนตามหลักพระพุทธศาสนาและพระผู้รับกฐินมีความพร้อมทั้งความฉลาด ความดี ความเมตตา ปราณีเหมาะสมจะเป็นผู้ครองผ้ากฐิน

ในปัจจุบันนี้การทำบุญทอดกฐินได้เปลี่ยนแปลงไปมากตามจุดประสงค์ของผู้ที่ต้องการจะเป็นเจ้าภาพและอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรมทางวัตถุมีเรื่องปัจจัยต่างๆมาเกี่ยวข้องมากขึ้นจึงเป็นเป้าหมายในการที่จะศึกษาว่าวัฒนธรรมเก่าประเพณีเดิมทางพระพุทธศาสนายังคงมั่นคงหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ประเพณีที่จะศึกษาเป็นประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิซผล ที่เยาวชน และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้รับอิทธิพลของความเจริญทางวัฒนธรรมที่ทันสมัย ด้านการศึกษา ด้านเทคโนโลยี

จากปัจจัยต่างๆที่รับอิทธิพลมาทางด้านความเจริญของชุมชน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่อยากศึกษาวิเคราะห์ว่าคนในชุมชนนิยมทำบุญหรือไม่ การทำบุญที่เป็นที่น่านิยมและได้บุญมากคือบุญทอดกฐินสมาชิกในชุมชนสนับสนุนเผยแผ่มากน้อยเพียงใดมีวิธีการใดบ้างที่ชุมชนเทศบาลตระการพิซผล ได้กระทำเผยแผ่สู่ลูกหลานเพราะการทอดกฐินถ้าปฏิบัติตามพุทธบัญญัติที่เมตตาพระผู้ที่อยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือนนั้นได้อานิสงส์อย่างแรงเป็นการสงเคราะห์ด้วยสังคหวัตถุ ๔ ในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี การส่งเสริมในชุมชนว่าประเพณีการทำบุญที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาชุมชนนิยมทำอย่างไร วิธีไหนที่จะทำความเข้าใจให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมทำบุญและอนุรักษ์รักษาประเพณีตั้ง

เดิม โดยที่การพัฒนาของสังคมทุกด้านแต่ประเพณีดั้งเดิมคงอยู่เพื่อรักษาพระพุทธศาสนา ทำนุบำรุงให้มีความมั่นคง สืบทอดไปสู่ยุคสมัยต่างๆรวมทั้งเผยแผ่ให้เยาวชน คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญร่วมทำบุญและเผยแผ่จากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งเผยแผ่ต่อไปอย่างเข้าใจไม่ปล่อยประละเลย หลงอิทธิพลตะวันตกที่เผยแผ่เข้ามาในสังคมไทยอย่างทุกวันนี้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นศาสนาประจำชาติและประเพณีพิธีกรรมที่สำคัญของศาสนาต้องดำรงอยู่ในพระพุทธศาสนาต่อไปเพื่อความมั่นคงของศาสนาสืบไป

เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีไทยโดยเฉพาะพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา มีบทบาทที่สำคัญมากต่อสังคมไทยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ประเด็นที่จะศึกษาวิจัยเรื่องประเพณีการทอดกฐินเป็นประเด็นที่ศึกษาที่น่าสนใจ ดังนั้นในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาเฉพาะกรณีของการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีทอดกฐินความเป็นมาและปัญหาของกฐินที่ใช้อยู่ในสังคมไทย โดยเห็นว่าขนบธรรมเนียมประเพณีนี้คือ กลุ่มพิธีกรรมที่เป็นวัฒนธรรมที่มีความสำคัญและน่าสนใจ คือ พิธีกรรมที่ยิ่งใหญ่ของสังคมไทยที่นับถือพระพุทธศาสนาในปัจจุบันเป็นพิธีกรรมที่สามารถสร้างสรรค์ให้เป็นไปทางที่พึงประสงค์ได้โดยง่ายของสังคมไทย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาประเพณีการทอดกฐินในพระพุทธศาสนาเถรวาท
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี
๓. เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนก ตามเพศ อายุ อาชีพ การศึกษารายได้

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล อำเภอตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๙ ชุมชน

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ๒.๑ ด้านการอนุรักษ์ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล ประกอบด้วย

- การค่านิยมของประเพณีการทอดกฐิน
- การส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน
- การสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน

๒.๒ การเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผลประกอบด้วย

- การศึกษาประเพณีการทอดกฐิน
- การเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน
- การสร้างทัศนคติที่ดีต่อประเพณีการทอดกฐิน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑. ประเพณีการทอดกฐินในพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นอย่างไร
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผลเป็นอย่างไร
๓. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จำแนก ตามเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้มีลักษณะอย่างไร

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การอนุรักษ์ประเพณีทอดกฐิน หมายถึง การยึดถือแนวการปฏิบัติพิธีการถวายผ้ากฐินตามยุคสมัยในการสืบทอดรักษาประเพณีส่งเสริมการทำบุญสืบเนื่องเป็นประเพณีกระทำสืบต่อกันมาของยุคสมัย

การเผยแผ่ประเพณีทอดกฐิน หมายถึง การศึกษาสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติในพิธีการถวายผ้ากฐินให้คงเดิมเป็นประเพณีที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันมาตามยุคสมัย การรักษาประเพณีให้คงเดิม การเผยแพร่จากชุมชนหนึ่งไปสู่ชุมชนหนึ่งสร้างทัศนคติที่ดีต่อประเพณีการทอดกฐินในพระพุทธศาสนาเพื่อสืบสานวัฒนธรรมทางศาสนาให้คงเดิมที่ถูกต้องตามหลักการและบทบัญญัติที่มีสืบต่อกันมา

ประเพณีการทอดกฐิน หมายถึง ประเพณีการบำเพ็ญบุญถวายผ้ากฐินให้กับพระภิกษุสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือนในวัดนั้นๆ

ชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล หมายถึง ชุมชนหนึ่งที่อยู่ในเขตเทศบาลของอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบแนวคิดประเพณีการทอดกฐินในพระพุทธศาสนาเถรวาท
๒. ทำให้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
๓. ทำให้ทราบการเปรียบเทียบการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จำแนก ตามเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาจัดลำดับหัวข้อดังนี้

- ๒.๑ ประเพณีการทอดกฐินในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
- ๒.๒ การอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน
- ๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๔ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ ประเพณีการทอดกฐินในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

การทอดกฐินเป็นประเพณีนิยมมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ด้วยคนไทยนับถือพระพุทธศาสนา ด้วยมีพุทธบัญญัติอนุญาตให้ภิกษุรับผ้ากฐินได้ จึงทำให้พุทธศาสนิกชนก็ตั้งใจจะอุปถัมภ์ การทอดกฐินจึงเป็นหน้าที่ชาวพุทธที่พึงกระทำ ถือว่าเป็นการบำเพ็ญกุศล เป็นทานพิเศษ ที่มีระยะเวลากำหนดเนื่องจากการทอดกฐินนั้น ๑ ปี กระทำได้เพียงชั่วระยะเวลา ๑ เดือน พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพุทธาอนุญาต ให้ภิกษุพร้อมใจกันมอบผ้าผืนใดผืนหนึ่งในสามผืน ให้แก่พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ผู้มีคุณสมบัติที่สมควรแก่การรับผ้ากฐิน และภิกษุผู้รับผ้ากฐินเป็นผู้ดำเนินการกรานกฐินในท่ามกลางระหว่างสงฆ์ หลังจากนั้นจะต้องประกาศให้คณะสงฆ์รับทราบเพื่ออนุโมทนา เมื่อคณะสงฆ์อนุโมทนาแล้ว พระภิกษุองค์ที่ครองจีวรมีสิทธิในผ้ากฐินผืนนั้น ชาวพุทธมีความเชื่อการทอดกฐินว่า จะได้อานิสงส์ยิ่งใหญ่ที่สุดที่จะประมาณมิได้เพราะเป็นกาลทานทำได้เฉพาะกาลผู้ที่ได้ทำบุญตามกาลย่อมสำเร็จลงได้ และได้ชื่อว่าได้สงเคราะห์พระสงฆ์ผู้จำพรรษา เป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้พระภิกษุสงฆ์ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบสืบต่อพระพุทธศาสนาและเป็นการสร้างสามัคคีธรรมให้เกิดแก่หมู่พุทธบริษัทที่จะช่วยกันปฏิสังขรณ์วัด

๒.๑.๑ ความเป็นมาและแนวความคิดการทอดกฐิน

๑ ความเป็นมาของกฐินก่อนพุทธกาล

เรื่องการทอดกฐินมีเรื่องเล่าว่า นรชีวะกฐินทานชาดก ที่มีผู้ศรัทธาในการทำบุญกฐินก่อนสมัยพุทธกาล ในคราวนั้นพระโพธิสัตว์ได้อุบัติในตระกูลเชื้อใจ ได้ชื่อว่า นรชีวะ เป็นผู้เลี้ยงมารดาอยู่ที่ตำบลหนึ่ง ใกล้เมืองหงสาวดี ที่บ้านนั้นมีคนอยู่ ๕ ตระกูล ซึ่งเป็นสหายนกัน

คราวนั้นพระโพธิสัตว์ได้เที่ยวทำการรับจ้างเขาเลี้ยงชีพ ได้รับจ้างเฝ้าไร่ข้าวของ กุฎุมพีนัน ครั้นกาลนานมาพระโพธิสัตว์จึงตักเตือนนายกุฎุมพีนันว่า คนมั่งมีทรัพย์เหมือนเช่นตัวท่านนั้นหาได้ยาก ทานอันใดที่ผลมากกว่าทานควรพิจารณาทานนั้น ไว้ในพระศาสนาของพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า กุฎุมพีนันจึงถามว่า ทานอะไรที่มีผลมากกว่าทานทั้งปวง พระโพธิสัตว์จึงตอบว่า ชื่อว่าทานอันบุคคลถวายแก่พระบรมศาสดานั้นแหละมีผลมากยิ่งนักหนา กุฎุมพีนันได้ฟังดังนั้นก็มีจิตโสมนัสสรรหาใคร่จะถวายผ้ากฐินทาน จึงจัดหาเครื่องสมณะบริวารมีพุกหมอนอาทิ ซึ่งสมควรแก่พระสงฆ์ ครั้นแล้วก็ชักชวนสหยา ๔ คน เพื่อจะให้ทำกุศลด้วยกัน

เมื่อกลุ่มพีจัดผ้ากฐินกับบริวารเสร็จแล้ว จึงพร้อมด้วยนรชีวะ และบริวารของตน ช่วยกันขนออกไปทิวहार ถวายสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ พระพุทธองค์ตรัสว่าบุคคลเหล่าใด ประารถความสุขให้แก่ตน ได้ถวายผ้ากฐินแล้ว บุคคลเหล่านั้นจะพ้นทุกข์ เมื่อละโลกนี้ไปแล้ว ก็ จะมีความสุขในเทพตามนุษย์ จะไม่ไปเกิดในอบายมีนรกเป็นต้น อันนี้เป็นผลแห่งการถวายผ้ากฐิน ดังนี้ นรชีวะกุนารนั้นได้เกิดมาเป็นพุทธองค์จากความศรัทธาของผู้ที่ประสงค์ทำบุญมีอานิสงส์ในการ ทำบุญกฐิน

๒. ความเป็นมาของกฐินในพุทธกาล

ในพระไตรปิฎกได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของกฐินในครั้งพุทธกาล คือในสมัยที่ พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเวฬุมหาวิหารใกล้พระนครราชคฤห์ ในแคว้นมคธ กาลนั้น จีวรของ พระอนุรุทธเถระเจ้าเก่าคร่ำคร่า ท่านจึงเที่ยวเสาะแสวงหาผ้าที่ชาวบ้านนำมาทิ้งไว้ตามกองขยะหรือ กองหยากเยื่อ ตามสุสาน เป็นผ้าที่เขาใช้ห่อศพมาทิ้ง หรือตามต้นไม้ที่ผู้ที่มีความศรัทธานำมาทิ้งไว้ จึง เรียกว่า ผ้าบังสุกุล ที่ปัจจุบัน เรียกผ้าป่า แล้วท่านนำเอาผ้าเหล่านั้นมาเย็บเป็นจีวรนุ่งห่มต่อไป

ครั้งนั้น นางชาลินีเพชริดา ซึ่งในอดีตชาติเคยเป็นภรรยาที่ดีของพระอนุรุทธเถระ เมื่อได้ ผ้าเห็นพระเถระเจ้าเที่ยวเสาะแสวงหาเศษผ้าที่เขาทิ้งไว้เพื่อมาเย็บเป็นจีวร จึงได้นำเอาผ้าเนื้อดี ประณีต ๓ ผืน กว้าง ๔ ศอก ยาว ๑๓ ศอก มาเพื่อตั้งใจจะถวายพระเถระแบบผ้าบังสุกุล จึงนำไปวาง ในที่สมควรแล้วเอาเศษไม้ปกปิดไว้ เผยขายผ้าไว้เพื่อให้พระเถระเจ้าท่านสามารถมองเห็นได้

เมื่อพระเถระท่านได้ถือเอาผ้าเหล่านั้น ซึ่งถือว่าเพียงพอสำหรับการเย็บเป็นจีวรจึงบอก ให้เพื่อนสหธรรมิกทั้งหลายให้มาร่วมกันจัดทำเป็นจีวร ในครั้งนั้น พระมหาสาวกมีพระมหากัสสปะ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ และพระอานนท์ ผู้ชำนาญในการตัดเย็บจีวรเป็นพิเศษได้มาประชุม กันทำจีวร เพื่อถวายพระอนุรุทธเถระอันเป็นกิจกรรมที่น่ายสรรเสริญยิ่งนัก แม้องค์พระบรมศาสดาก็ ทรงพระเมตตาเสด็จมาประทับเป็นองค์ประธาน ทั้งทรงรับธุระในการสนเข็มให้ด้วย พระเถระรูปใด ด้ายหมด ก็ส่งเข็มถวายพระพุทธองค์ก็ทรงสนเข็มประทานเป็นที่เบิกบานใจของเหล่าพระภิกษุสงฆ์ที่ เข้ามาร่วมทำจีวรทุกรูป ในที่สุด การตัดเย็บและย้อมจีวรก็สำเร็จด้วยดี ด้วยความสามัคคีร่วมมือ ร่วมใจกันแล้วร่วมใจกันถวายแก่พระอนุรุทธเถระเจ้า

พระธรรมกิตติวงศ์ ได้กล่าวว่า ในสมัย พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดเชตวันเมืองสาวัตถี ตอนนั้นมีพระพุทธานุญาตให้พระภิกษุจำพรรษากันแล้วมีพระภิกษุชาวเมืองปาฐา ๓๐ รูป เดินทางไกลมาเพื่อเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ แต่พอมาถึงเมืองสาเกตซึ่งอยู่ห่างเมืองสาวัตถี ประมาณ ๙๖ กิโลเมตร (๖ โยชน์) ก็พอดีถึงวันเข้าพรรษาเสียก่อน จึงจำเป็นต้องเข้าพรรษา ณ เมืองสาเกตนั้นด้วยความไม่เต็มใจนัก จึงพอออกพรรษาแล้วก็รีบเดินทางไปเมืองสาวัตถีการเดินทางลำบากมาก นอกจากนั้นหนทางยังนองด้วยน้ำและโคลน ท่านเหล่านั้นจึงเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าทั้งจีวรที่เปรอะเปื้อน และขาดชำรุดในระหว่างเดินทาง ด้วยยังไม่มีพระพุทธานุญาตให้ใช้จีวรได้มากเกินไป ๓ ผืน จึงไม่เปลี่ยน ผ้าได้ พระพุทธองค์จึงมีพุทธานุญาตให้ภิกษุอยู่จำพรรษาแล้วรับผ้ากฐินที่ชาวบ้านจัดการถวายเพื่อ เปลี่ยนผ้าไตรจีวรได้ ตั้งแต่นั้นมาจึงมีประเพณีการทำจีวรและการถวายจีวรกฐินกันขึ้น

สามารถ จันทรสุรีย์ กล่าวว่าเหตุอันที่มาของการกฐินนั้นมีอยู่ว่าในสมัยที่พระสัมมาสัม พุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ในพระเชตวันนาราม กรุงสาวัตถี ได้มี ภิกษุเมืองปาฐา จำนวน ๓๐ รูป ซึ่ง ล้วนแต่ถืออุตุคงวัตรทั้งสิ้น การถืออยู่ป่าเป็นวัตรต่างพากันเดินทางมาเฝ้าพระพุทธเจ้า ขณะนั้นใกล้

เข้าพรรษา แล้วจึงหยุดพักที่และเข้าพรรษาที่เมืองสาเกต ครั้นออกพรรษาแล้ว พระภิกษุก็ออกเดินทางลุยโคลนมาถึงเมืองสาวัตถีเพื่อเข้าเฝ้าพระศาสดาตามที่ตั้งใจไว้สมเด็จพระศาสดาได้ทราบความเป็นอยู่ว่าล้วนครองจีวรที่เก่า จึงทรงอนุญาตให้ภิกษุทั้งหลายรับผ้ากฐินในช่วงหลังออกพรรษาแล้วหนึ่งเดือนและทรงบัญญัติว่าผู้รับกฐินต้องเป็นผู้ฉลาดในพระธรรมวินัย ให้เป็นผู้รับกฐิน คือเป็นผู้กรานกฐิน^๑

ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์ กล่าวว่า เหตุผลที่มีการกำหนดการทอดกฐินขึ้นมีเรื่องเล่าว่า ในสมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ในพระเชตวันารามซึ่งเป็นพระอารามที่อนาถบิณฑิกเศรษฐีได้สร้างถวายเป็นพุทธานิवासมีภิกษุชาวเมืองปาฐาจำนวน ๓๐ รูปล้วนแล้วแต่ทรงอุดมคติทั้งสิ้นพากันมาสู่เมืองสาวัตถีเดินทางไปเฝ้าพระศาสดาเมื่อเดินทางรอนแรมมานั้นใกล้ฤดูเข้าพรรษาแล้ว ซึ่งมีระยะห่างจากเมืองสาวัตถี ๖ โยชน์ เมื่อออกพรรษาจึงรีบมาเฝ้า ต้องฝ่าฝนลุยโคลนมา สมเด็จพระศาสดาได้ตรัสถามถึงความเป็นอยู่ไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยเหตุที่หนทางไกล เมื่อพระองค์ทรงเห็นความลำบากของพระภิกษุเช่นนั้นจึงมีพุทธบัญญัติให้พระภิกษุรับผ้ากฐินได้มีกำหนด ๑ เดือนนับตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือนสิบเอ็ด ถึงวันเพ็ญเดือนสิบสอง พระภิกษุที่สามารถจำพรรษาได้ครบไตรมาสสามารถกรานกฐินได้ จึงเป็นประเพณีทอดกฐินกันต่อมา^๒

พุทธประสงค์ที่ให้มีการทอดกฐิน พอสรุปได้ ๓ ประการคือ

๑. เพื่อผ่อนคลายความลำบากของพระภิกษุในการใช้ผ้าจีวรและเป็นการสงเคราะห์ให้ได้รับประโยชน์ตามพระวินัยคืออานิสงส์ พระพุทธองค์ได้ทรงพิจารณาเห็นความลำบากของภิกษุที่ใช้จีวรชุดเดียวโดยมิได้ผลัดเปลี่ยนจึงทรงพระอนุญาต

๒. เพื่อความสามัคคีแห่งสงฆ์ในสมัยก่อนหาผ้าได้ยาก ถ้าผ้ามีผู้ถวายผ้ายังไม่ได้ตัดเย็บภิกษุสงฆ์ต้องเย็บให้เป็นผ้าจีวรเพราะใช้เวลานานต้องอาศัยร่วมมือกันทำและต้องเสร็จในวันเดียวต้องอาศัยหมู่คณะยอมทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

๓. เพื่อทรงสืบทอดพุทธประเพณีพระพุทธเจ้าในอดีตกาลซึ่งมีอยู่ ๒๗ พระองค์ล้วนทรงบัญญัติให้มีการกรานกฐินมาก่อนแล้วเมื่อถึงองค์พระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒๘ พระองค์ก็ทรงพิจารณาทรงเห็นตาม ทรงอนุญาตภิกษุที่จำพรรษาแล้วกรานกฐินได้

๓. การทอดกฐินในประเทศไทย

ประเพณีการทอดกฐิน ในประเทศไทยมีมาตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ดังปรากฏจากศิลาจารึกว่าคนในเมืองสุโขทัยนี้มักทาน มักทรงศีล เมื่อออกพรรษากฐินเดือนหนึ่ง ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีการทอดจุลกฐิน วิธีทอดจุลกฐินนี้ บางที่เป็นของหลวงทำในวันกลาง ๑๒ คือ ถ้าสืบรู้ว่าวัดไหนยังไม่ได้รับกฐินถึงวันกลางเดือน ๑๒ อันเป็นที่สิ้นสุดของพระบรมพุทธานุญาต ซึ่งพระสงฆ์จะรับกฐินได้ในปีนั้น จึงทำจุลกฐินไปทอด มูลเหตุของจุลกฐินเกิดจากการทอดกฐินวันสุดท้ายจึงต้องรับ

^๑ สามารถ จันทร์สุรย์, ประเพณีไทยในปัจจุบัน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ทิพช้างเอื้อง, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๕.

^๒ ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์, ประเพณีและวัฒนธรรมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘), หน้า ๗๓.

ทำให้หัน จุลกฐินเป็นกฐินที่สนุกเป็นการทำกฐินที่สามัคคี เพราะต้องตัดเย็บภายใน ๒๔ ชั่วโมง ปัจจุบันนี้หาทำได้ยาก^๓

การทอดกฐินในเมืองไทย ปัจจุบันแบ่งตามวัดที่จะไปทอด การทอดกฐินพบว่ามีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี เมื่อต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และกรุงธนบุรีเป็นราชธานี ประเพณีทอดกฐินสืบทอดต่อมามีได้เลิกลาไป ซึ่งการทอดกฐินนี้ถือเป็นประเพณีปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนไม่ว่าประชาชน หรือแม้กระทั่งพระมหากษัตริย์ก็ได้ถือเป็นกิจที่ต้องปฏิบัติ^๔

พิธีการทอดกฐินแต่เดิมกระทำเช่นเดียวกับพิธีการอื่นๆ ของสงฆ์ คือมีหลายแบบหลายครู อาจารย์ ต่อมาครั้งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ ๕ เมื่อได้ทรงสถาปนา วัดเบญจมบพิตรขึ้น ทรงปรารภจะให้มีพิธีการทุกอย่างของสงฆ์เป็นไปโดยถูกต้อง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้วางวิธีทอดกฐินเป็นแบบแผนขึ้น เพื่อให้วัดอื่นๆ กระทำตามได้ถูกต้อง แต่ประเพณีทอดกฐินนี้ ยังมีได้ใช้ทั่วถึงกันนักยังคงมีแบบอย่างที่แตกต่างกันไป ในเมืองไทยถือว่าการทอดกฐินเป็นราชพิธีอันหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงนำราษฎรให้บำเพ็ญกุศลในเรื่องนี้หรือพระราชทานให้ผู้หนึ่งผู้ใดทอดในนามของพระองค์^๕

พระครูสุขุมสังฆการกล่าวว่า ประวัติความเป็นมาของการทอดกฐินในเมืองไทยว่ากฐินได้ปรากฏขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัยรุ่งเรืองเป็นราชธานีราวพุทธศักราช ๑๘๒๐ พระมหากษัตริย์ผู้ทรงครองราชย์ในสมัยนั้นได้บำเพ็ญพระราชกุศลถวายกฐินเป็นพระราชพิธีตามลำดับ อิทธิพลของศาสนาประเพณีจึงดำรงคงอยู่สืบทอดตลอดมาตราบเท่าถึงปัจจุบัน^๖

สรุปความว่าในสมัยพุทธกาลเหตุที่มีการทอดกฐินเพื่อที่จะให้พระภิกษุได้ผลัดเปลี่ยนผ่านในความสะดวกในการปฏิบัติกิจของสงฆ์และเป็นการยากที่จะหาผ้าทำต้องอาศัยผู้มีศรัทธาที่ถวายด้วยความเมตตาพระพุทธร่องค์จึงอนุญาตให้รับกฐินได้หลังจากออกพรรษาแล้ว

๒.๑.๒ ความหมายของกฐิน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) ท่านได้ให้ความหมายของ กฐิน ตามศัพท์แปลว่า ไม่สะดึง คือไม้แบบสำหรับซึ่งเพื่อตัดเย็บจีวร ซึ่งท่านได้อ้างถึงพระวินัยว่าใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธรเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ผู้จำพรรษาแล้ว เพื่อแสดงออกซึ่งความสามัคคีของภิกษุที่ได้จำพรรษาอยู่ร่วมกันโดยให้พวกเขาร่วมใจกันยกผ้าผืนหนึ่งที่เกิดขึ้นแก่สงฆ์ ให้แก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งในหมู่พวกเขา ที่เป็นผู้มีสมบัติสมควร แล้วภิกษุนั้นนำผ้าที่ได้รับมอบไปทำเป็นจีวร ครั้นเสร็จแล้วภิกษุนั้นแจ้งให้ที่ประชุมสงฆ์ซึ่งได้มอบผ้าแก่เขานั้นทราบเพื่ออนุโมทนา ผ้ากฐินสงฆ์ผู้ประกอบกฐินกรรมต้องมีจำนวนภิกษุอย่างน้อย ๕ รูป^๗

^๓ วัฒน จิโรจพันธุ์, **จริยธรรมกับชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๖.

^๔ ศิริวรรณ คุ่มไต้, **วันและประเพณีสำคัญ**, (กรุงเทพมหานคร : เดอะบุคส์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๙๒.

^๕ คณะราชครู, **ประเพณีไทย**, (กรุงเทพมหานคร : เสริมวิทย์บรรณาการ, ๒๕๔๐), หน้า ๑๕๐.

^๖ พระครูสุขุมสังฆการ, **กฐิน**, (ขอนแก่น : ขอนแก่นคลังนานาชาติธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๑๘.

^๗ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์จันทร์เพ็ญ, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายกฐินว่า ผ้าพิเศษที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่ภิกษุสงฆ์ เฉพาะกฐินกาล , ตามศัพท์แปลว่าไม่สะดึง คือ กรอบไม้สำหรับซึ่งผ้าที่จะเย็บเป็นจีวร,คำว่ากฐินนี้ใช้ ประกอบกับคำอื่นอันเนื่องด้วยพิธีกฐิน ผ้าถวายแก่ภิกษุสงฆ์ในพิธี^๘

กนกพร บุญอาจ ได้กล่าวว่า กฐิน หมายถึง ไม่สะดึง และเป็นผ้าสำหรับถวายแด่ พระภิกษุสงฆ์ที่อยู่จำพรรษา^๙

दनัย ไชโยธาได้ กล่าวว่า กฐิน เป็นคำบาลี แปลว่าไม่สะดึง หมายถึงไม้ที่เอามาทำโครง สำหรับซึ่งผ้าให้ตึงก่อนเพื่อเย็บตัดจีวร^{๑๐}

จักรพล พิมพการ ได้ให้ความหมายของกฐินว่า เป็นพิธีการทำบุญอย่างหนึ่งของชาวพุทธ โดยนำผ้าไปถวายพระภิกษุทั้งวัดที่จำพรรษาแล้ว กฐินมีอยู่ด้วยกันคือ เขตกฐิน ผ้ากฐิน บริวารกฐิน ทอดกฐิน กรานกฐิน อาณิสสีกฐิน^{๑๑}

สุชีพ ปุญญานุภาพ ได้ให้ความหมายว่า กฐิน (นาม) คือไม่สะดึง ไม้แบบสำหรับเอาผ้า ลาดลงไปแล้วตัดผ้าตามไม้แบบนั้น แม้ในเวลาเย็บผ้าตามไม้แบบนั้นก็ไ้ เมื่อพ้นฤดูทำจีวรแล้ว ก็รื้อ ไม้แบบนั้นเก็บไว้ใช้อีกในปีต่อไป อีกความหมายหนึ่งคือ ชื่อของพิธีกรรมทางศาสนา คือการถวาย ผ้าประจำปีแก่พระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษารอบ ๓ เดือน ฤดูกฐินนับตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมระยะเวลา ๑ เดือน กล่าวคือฤดูฝนมี ๔ เดือน เป็นฤดูจำพรรษา ๓ เดือน ที่เหลืออีก ๑ เดือน เป็นฤดูถวายผ้ากฐิน เมื่อสงฆ์ได้รับผ้ากฐินแล้วจะต้องทำความตกลงกันว่า จะ ถวายแก่ภิกษุรูปใดก่อน ครั้นแล้วจึงช่วยกันทำให้เป็นจีวร ให้เสร็จในวันนั้น^{๑๒}

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลียงเชียงให้ความหมายว่า คำว่า กฐิน จัดเป็นสังฆกรรมอย่าง หนึ่ง๔ อย่างคือจัดเป็นญัตติทุติยกรรม แต่ตอนอุปโลกน์ จัดเป็นอุปโลกนกรรม ญัตติทุติยกรรม หมายถึง กรรมที่ทำการตั้งญัตติแล้ว สวดอนุสาวนาหนเดียว เพราะฉะนั้น คำว่า กฐิน จึงมีชื่อ ออกมาจากไม้สะดึงที่ลาดหรือกางออกเพื่อซึ่งเย็บจีวร พุดให้เข้าใจง่ายๆไม้สะดึง ก็คือไม้แบบที่ใช้ สำหรับซึ่งเพื่อตัดเย็บจีวรนั่นเอง กฐินนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงอนุญาตไว้แก่ภิกษุสงฆ์ผู้อยู่ จำพรรษากว้นไตรมาส คือ ครบ ๓ เดือน เติมบริบูรณ์แล้ว^{๑๓}

ศิริวรรณ คุ่มให้ ให้ความหมายของคำว่า กฐิน หมายถึง กรอบไม้สำหรับซึ่งผ้า หรือสะดึง นั้นเอง ซึ่งในพุทธกาลการทำจีวรให้ไปตามพุทธบัญญัตินั้นยากลำบากจึงต้องอาศัยไม้สะดึงที่ทำการ กรอบสำเร็จรูปเอาไว้แล้วในการทำจีวรเมื่อตัดเย็บแล้วก็รื้อผ้าออกจากสะดึง แล้วเก็บไม้สะดึงไว้ใน โอกาสต่อไป^{๑๔}

^๘ ราชบัณฑิตยสถาน,พจนานุกรมบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ,(กรุงเทพมหานคร:นานมีบุ๊คส์ ,๒๕๕๑),หน้าที่ ๕.

^๙ กนกพร บุญอาจ,พจนานุกรมไทย,(อุดรธานี: สุริยา, ๒๕๕๑),หน้า ๕.

^{๑๐} ดนัย ไชโยธา ,พุทธพจนานุกรมศาสตร์,(กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์,๒๕๔๓),หน้า ๑.

^{๑๑} จักรพล พิมพการ,พจนานุกรมพุทธศาสตร์,(กรุงเทพมหานคร: แสงดาว,๒๕๓๗),หน้า ๗.

^{๑๒} สุชีพ ปุญญานุภาพ,พจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนา,พิมพ์ครั้งที่ ๖,(กรุงเทพมหานคร: เรือน แก้วการพิมพ์,๒๕๓๕), หน้า ๔-๕.

^{๑๓} คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลียงเชียง,วินัยมุข,(กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง,๒๕๕๑), หน้า ๔๑.

^{๑๔} ศิริวรรณ คุ่มให้ , วันและประเพณีสำคัญ,(กรุงเทพมหานคร:เดอะบุ๊คส์,๒๕๔๒),หน้า ๑๙๐.

คณะราชครู ได้กล่าวถึงความหมายกฐินว่า กฐินเป็นภาษาบาลี แปลตามศัพท์ว่า กรอบไม้ สี่เหลี่ยมสำหรับซึ่งผ้าเย็บจีวรของพระภิกษุ กรอบไม้นี้เรียกตามภาษาชาวบ้านไทยว่า สะติง^{๑๕}

มนต์ ทองซัซ ให้ความหมายกฐิน แปลว่า สะติงหรือไม้ซึ่งสำหรับเย็บจีวรของภิกษุ ผ้ากฐิน คือผ้าที่กะ ตัดเย็บเป็นจีวร โดยใช้สะติงหรือไม้ซึ่งเป็นแบบ ผ้ากฐินจะต้องมีปริมาณมากพอที่จะทำเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งในสามผืน^{๑๖}

วิทย์ วิศทเวทย์ ได้ศึกษากฐิน ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คือ ผ้าที่ถวายพระซึ่งจำพรรษาแล้ว^{๑๗}

สรุปความว่า กฐินเป็นผ้าที่ทำถวายให้กับพระภิกษุที่จำพรรษาครบ ๓ เดือนด้วยการทำจากกรอบไม้สะติงเพื่อเย็บเป็นจีวรเพื่อให้พระสงฆ์มีโอกาสผลัดเปลี่ยนผ้านุ่ง เป็นที่นิยมทำกันหลังจากออกพรรษาแล้ว

๒.๑.๓ ประเภทของกฐิน

การทอดกฐินเป็นการทำบุญที่แปลกกว่าการทำบุญวิธีอื่นหลายอย่างเช่นกฐินจำกัดประเภททาน คือต้องถวายเป็นสังฆทานอย่างเดียวนั้น จะเจาะจงถวายพระรูปหนึ่งรูปใดไม่ได้ และกฐินจำกัดกาลเวลา ต้องถวายในเวลาจำกัดภายใน ๒๙ วันนับแต่ออกพรรษาแล้ว กฐินจำกัดงาน คือพระที่รับต้องตัดเย็บและครองให้เสร็จภายในวันนั้น กฐินจำกัดของถวายคือต้องถวายเป็นจีวร หรือสบง สังฆาฏิ ผืนใด ผืนหนึ่ง กฐินจำกัดผู้รับ ต้องถวายพระที่จำพรรษาวัดนั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ รูป ต้องรับกฐินโดยพร้อมเพรียงกัน วัดหนึ่งๆจะรับกฐินได้เพียงครั้งเดียวใน ๑ ปี

การทอดกฐินในปัจจุบัน ถือว่าเป็นทานพิเศษ จัดเป็นกาลทานกำหนดเวลาปีหนึ่งทอดถวายได้เพียงครั้งเดียว และตามอรรถกถาฎีกาต่าง พอกำหนดได้ว่า ชนิดของกฐิน มี ๒ ลักษณะ คือ

๑. จุลกฐิน คือ อาศัยความเคร่งครัดเร่งด่วน การทำจีวร พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติสิกขาบท จะละเลยมิได้ ถือเป็นสำคัญทุกฝ่ายต้องช่วยกันทำให้เสร็จภายในวันที่กำหนดวันหนึ่ง ต้องเย็บย้อมทำให้ถูกพระวินัยแล้วทอดเสร็จในวันนั้น

๒. มหากฐิน คืออาศัยปัจจัยไทยธรรมบริวารเครื่องกฐินจำนวนมากไม่รีบด่วนเพื่อจะได้ส่วนหนึ่งเป็นทุนบำรุงวัดเพื่อพัฒนาความเจริญ คือ ทำนวกกรรมบ้าง ซ่อมแซมบูรณะของเก่าบ้างทุกวันนี้เรียกกันว่ากฐินสามัคคี

ส่วนลักษณะการทอดกฐินนั้น พัน ดอกบัว ได้กล่าวว่า การทอดกฐินมี ๒ อย่าง ได้แก่

๑. มหากฐิน กฐินแบบที่ทอดกันตามวัดทั่วไป

๒. จุลกฐิน กฐินพิเศษที่จัดทำทุกอย่างให้เสร็จภายในวันเดียวจึงเรียกว่า จุลกฐิน แปลว่า กฐินที่มีเวลาน้อยจุลกฐินจึงทำได้ยากมากผู้ที่ทอดกฐินจะต้องมีबारมีมาก มีพวกพ้องมากใครทอดก็ได้บุญแรง เพราะต้องใช้ความเพียรพยายามมาก^{๑๘}

^{๑๕} คณะราชครู, ประเพณีไทย, (กรุงเทพมหานคร:เสริมวิทย์บรรณาการ, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔๕.

^{๑๖} มนต์ ทองซัซ, ๔ ศาสนาสำคัญของโลกปัจจุบัน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๙๑.

^{๑๗} วิทย์ วิศทเวทย์, พระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร:อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕๓.

นอกจากนี้ศิริวรรณ คุ่มไต้ กล่าวเกี่ยวกับลักษณะกฐินว่าการทอดกฐินถือว่าเป็นทานพิเศษ จัดเป็นกาลทาน คือ ทานที่มีระยะเวลากำหนด เนื่องจากการทอดกฐินนั้น ๑ ปี กระทำได้ครั้งเดียว การทอดกฐินจึงแบ่งเป็นสอง ลักษณะได้แก่

๑. มหากฐิน หมายถึง การทอดกฐินที่มีเวลามากในการเตรียมผ้ากฐิน พร้อมของบริวารต่างๆจำนวนมาก ซึ่งส่วนหนึ่งใช้สำหรับการทำนุบำรุงศาสนาให้คงอยู่ต่อไป

๒. จุลกฐิน หมายถึง การทอดกฐินที่มีเวลาจำกัดเพียง ๑ วันเท่านั้น และต้องทำทุกอย่างให้เสร็จภายในวันนั้น จุลกฐินเป็นการทอดที่อาศัยความสามัคคีของคนหมู่มากจึงจะสำเร็จ ด้วยมีเวลาจำกัด ปัจจุบันจึงไม่เป็นที่นิยมกันเท่าไร มีเพียงบางแห่งที่ต้องการอนุรักษ์ประเพณีอันงดงามอันนี้ไว้เท่านั้น^{๑๙} จุลกฐินถือเป็นงานใหญ่ ถือกันมาตั้งแต่สมัยโบราณว่ามีอานิสงส์มาก วิธีทำคือ ต้องไปเก็บฝ้ายมารอบเป็นด้าย ทอให้เสร็จเป็นผืนเดียวนำไปทอดในวันนั้น ต้องมีผู้ทำหลายคนช่วยกันทำเพราะเป็นการทำงานแข่งกับเวลา ปัจจุบันไม่ค่อยมีทำกัน^{๒๐}

ส.พรายน้อย ได้กล่าวว่าในปัจจุบันการทอดกฐินได้เปลี่ยนแปลงจากสมัยโบราณมากและปฏิบัติกันแบ่งเป็นสองอย่างคือ

๑.การทอดกฐินอย่างง่าย คือการนำผ้าที่สำเร็จแล้วไปถวายพระ วิธีทำกันอยู่โดยมากเรียกว่า มหากฐิน

๒.การทอดกฐินอย่างยากคือ การเก็บฝ้ายมาปั่นกรอ และสานทำเป็นเส้นด้ายทอเป็นผ้าตัดย้อมให้เสร็จในวันเดียว อย่างนี้เรียกว่าจุลกฐิน^{๒๑}

สามารถ จันทรสุรีย์กล่าวเกี่ยวกับลักษณะของกฐินว่าลักษณะการทอดกฐินมีลักษณะการทอดต่างกันคือ

๑.มหากฐิน ได้แก่ กฐินที่ราษฎรนำไปทอดที่วัดใดวัดหนึ่งที่ตนมีจิตศรัทธา ด้วยการนำผ้าองค์กฐินพร้อมทั้งสิ่งของอื่นๆที่เรียกว่าบริวารกฐินได้แก่ ปัจจัย ๔ มีเครื่องอาศัยของพระภิกษุสามเณร ผ้าไตรจีวร บริวารอื่น ๆ ตามความจำเป็น และกำลังศรัทธาของผู้ทอด นอกจากนี้เจ้าภาพผู้ทอดกฐินยังต้องเตรียมผ้าห่มพระประธานหนึ่งผืน เทียนสำหรับจุดขณะที่พระสวดพระปาฏิโมกข์อีก จำนวน ๒๔ เล่มมีธงผ้าสีขาวเขียนรูปพระเข้ หรือ ปลานางเหืองอก สำหรับปักหน้าวัด หรือตะขาบ เพื่อประกาศให้รู้ว่าวัดดังกล่าวได้รับกฐินแล้ว

๒.จุลกฐินเป็นกฐินที่ไม่ค่อยจะมีการทอดบ่อยนัก เพราะมีความยุ่งยาก ที่ต้องทำด้วยความรีบเร่ง ผู้เป็นเจ้าภาพจะต้องมีผู้ช่วยเหลือจำนวนมากการทอดจุลกฐินมีข้อจำกัดว่าต้องเสร็จภายในวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ส่วนบริวารของจุลกฐินเหมือนกับมหากฐิน

๓.กฐินสามัคคี หมายถึงกฐินที่มีเจ้าภาพหลายคนร่วมกันจัด การเตรียมการมักจะตั้งเป็นคณะกรรมการมีหนังสือบอกบุญไปยังญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกัน ไปรวบรวมปัจจัยมา

^{๑๙} ฟั่น ดอกบัว, พระพุทธศาสนากับคนไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๔๒), หน้า๒๖๙.

^{๒๐} ศิริวรรณ คุ่มไต้, วันและประเพณีสำคัญ, หน้า ๑๙๒.

^{๒๑} ธนาภิต, วันสำคัญไทย, พิมพ์ครั้งที่๑, (กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, ๒๕๔๑), หน้า ๒๗๔.

^{๒๒} ส.พรายน้อย, สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สถาปนิกส์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๖.

จัดเป็นองค์กฐินมีผ้าและบริวารกฐินอื่นๆ หากมีปัจจัยเหลือก็ถวายวัดไป เพื่อวัดจะได้นำไปใช้ในการก่อสร้างปฏิสังขรณ์ศาสนสถานต่างๆ เช่น ศาลา โบสถ์ เจดีย์ กุฏิ ซึ่งกฐินสามัคคีมักจะทอดที่วัดกำลังมีการก่อสร้างเพื่อสมทบทุนในการก่อสร้าง

๔. กฐินตกค้าง กฐินประเภทนี้บางทีก็เรียกว่า กฐินตก หรือ กฐินโจรเกิดขึ้นเนื่องจากมีวัดบางแห่งที่ยังไม่ได้มีผู้ไปทอดเป็นวัดตกค้าง เหตุที่เรียกว่ากฐินโจร เป็นเพราะไม่ได้บอกกล่าวล่วงหน้า การทอดกฐินตกค้างนี้เชื่อว่าได้อานิสงส์แรง ส่วนกฐินบริวารเหมือนกับกฐินอื่น^{๒๒}

การทอดกฐินที่ปฏิบัติกันในประเทศไทยนับแต่ครั้งสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี จนถึงปัจจุบันแยกเป็นประเภทใหญ่ได้ ๒ ประเภท คือ

๑. กฐินหลวง เป็นการทอดกฐินที่จัดขึ้นโดยฝ่ายบ้านเมือง โดยพระเจ้าแผ่นดินปกครองบ้านเมืองได้ทรงเอาเรื่องกฐินขึ้นเป็นราชพิธีเพื่อทรงบำเพ็ญเป็นการประจำ ปัจจุบันกฐินหลวงแบ่งเป็น

๑.๑ กฐินที่กำหนดเป็นราชพิธีเป็นกฐินที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินด้วยพระองค์เองเป็นประจำตามวัดที่สำคัญที่เรียกว่าวัดหลวง

๑.๒ กฐินต้นคือกฐินที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินได้ ณ วัดที่มีใช้วัดหลวงและมีได้เสด็จไปอย่างเป็นทางการ แต่เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลส่วนพระองค์และเป็นวัดที่ยังไม่เคยเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินมาก่อนเป็นวัดที่ประชาชนเลื่อมใสมาก

๑.๓ กฐินพระราชทาน คือกฐินที่พระเจ้าแผ่นดินพระราชทานผ้าของหลวง แก่ผู้ที่กราบบังคมทูลขอพระราชทานเพื่อไปถวายยังวัดหลวงที่นอกเหนือได้จากวัดหลวงทั้ง ๑๖ วัด

๒. กฐินราษฎร์ คือ กฐินที่ประชาชนทั่วไปที่มีจิตศรัทธานำกฐินของตนไปทอดยังวัดต่างๆ ที่ไม่ใช่วัดหลวงมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ตามลักษณะการทอด^{๒๓}

มนต์ ทองซั้ กล่าวว่า การทอดกฐินในปัจจุบันมี ๔ ชนิดคือ

๑. กฐินหลวง คือ กฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปทรงทอดด้วยพระองค์เอง หรือพระราชทานให้บุคคลอื่นนำไปทอด ณ พระอารามหลวง

๒. กฐินต้น คือ กฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปทรงทอดด้วยพระองค์เอง ณ วัดราษฎร์

๓. กฐินหลวงพระราชทาน คือกฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมอบหมายให้กระทรวง ทบวง กรม พระบรมวงศานุวงศ์ หรือ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง นำไปทอด ณ พระอารามหลวง

๔. กฐินราษฎร์ คือ กฐินที่ประชาชนทั่วไปนำไปทอด ณ วัดราษฎร์^{๒๔}

พระครูสุขุมสังฆการ กล่าวถึงหารทอดกฐินซึ่งแบ่งตามผู้ถวาย ได้แก่

๑. กฐินราช หรือ กฐินต้น คือกฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชศรัทธาพระราชทานราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงถวายผ้าพระกฐินเองตามวัดราษฎร์ที่ทรงพอพระราชหฤทัยหรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์นำไปทอดถวายแทน

^{๒๒} สามารถ จันทรสุรีย์, ประเพณีไทยในปัจจุบัน, หน้า ๑๗๗-๑๗๙.

^{๒๓} กรรณิ อัญชลี, ประเพณีไทยในปัจจุบัน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ทิพช้างเอื้อง, ๒๕๔๘)

หน้า ๑๗๖.

^{๒๔} มนต์ ทองซั้, ๔ ศาสนาสำคัญของโลกปัจจุบัน, หน้า ๙๓.

๒. กฐินหลวง คือ พระกฐินที่พระมหากษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงถวายเฉพาะพระอารามหลวงซึ่งพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินไปทอดถวายเอง หรือทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์พระองค์ใดองค์หนึ่งเสด็จแทนพระองค์

๓. กฐินพระราชทาน คือ กฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่หน่วยงาน เช่น กระทรวง ทบวง กรม ที่กราบบังคมทูลขอพระราชทานผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งได้แก่กรมศาสนา หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้ประสานงานให้กับผู้ทูลขอรับการพระราชทาน นำผ้าพระกฐินพร้อมทั้งบริวารพระกฐินไปทอดถวายพระอารามหลวง

๔. กฐินราษฎร์ คือ กฐินที่ญาติโยมพุทธบริษัทโดยทั่วไป จะเป็นส่วนบุคคล ครอบครัว วงศ์ตระกูล เป็นหน่วยงานส่วนรวมหลายส่วนมีจิตศรัทธาจัดเป็นกฐินสามัคคีนำไปทอดตามวัดต่างๆ ที่ไม่ใช่วัดหลวง^{๒๕}

พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน

การบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินมีพระราชพิธี ๒ อย่างได้แก่

๑. พระกฐินหลวง หมายถึง พระกฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินด้วยพระองค์เอง หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชวงศ์ องคมนตรี หรือบุคคลผู้ใดผู้หนึ่งเสด็จไป หรือไปถวายแทนพระองค์ ตามหมายของสำนักพระราชวังกำหนด

๒. พระกฐินพระราชทาน หมายถึง พระกฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่กระทรวง ทบวงกรม องค์การ สโมสร สมาคม สถาบันหรือเอกชนผู้มีเกียรติ ซึ่งขอพระราชทานผ้าพระกฐิน เพื่อนำไปถวายตามพระอารามหลวง

พระราชประเพณีถวายผ้าพระกฐินนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เริ่มเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินตามพระอารามหลวง ในแรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันแรม ๙ ค่ำ เดือน ๑๑ เสด็จพระราชดำเนินทั้งทางบก ทางเรือ วันละ ๒ วัด หรือ ๓ วัด ในสมัยก่อนประเพณีถวายผ้าพระกฐินเป็นงานใหญ่เสด็จฯ โดยกระบวนพยุหยาตราสถลมารค คือทรงพระราชยานตามถนน มีขบวนแห่เครื่องอิสริยยศ เครื่องสูง สังข์ แตร กลอง ชะคูเคียง มีอินทร์พรหมถือหอก ถือทวน ถือดาบ เชิญพระแสงต่างๆ เป็นขบวนราชอิสริยยศ แต่งกายไทยโบราณ

ในสมัยต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งกองทหารแบบยุโรปขึ้น จึงมีการจัดให้มีกองทหารแบบใหม่เป็นขบวนหน้า และขบวนหลังตาม มีแตรวง ธงประจำกองนำหน้าทหารม้า ทหารราบทุกเหล่า ทหารปืนใหญ่ ทั้งหมดแต่งเครื่องแบบเต็มยศ แห่นาหน้าและตามเสด็จฯ และบางปีเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐิน ตั้งอยู่บนบุษบกเรือ มีเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับในเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ กระบวนเรืออิสริยยศ มีเรือคู่ชักเป็นรูปสัตว์ที่หัวเรือ เช่น รูปพญาวานร รูปอสูร มีสังข์ แตร มโหระทึก ปี่ กลองชนะ ประโคม มีศิลปินแห่เรือ และมีกระบวนเรือตั้ง เรือแข่ง เป็นต้น ทหารแต่งกายด้วยเครื่องแบบทหารแบบโบราณ สวมหมวกหูกกระต่าย หมวกทรงประพาส เมื่อเคลื่อนกระบวนเรือพยุหยาตราสถลมารคประจําเรือผ้าไตรจะเห่ตามบทประพันธ์กาพย์เห่เรือและจะมีฝีพายร้องรับเป็นต้นๆไป ต่อมาเมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นมากขึ้น จึงเปลี่ยนเป็นการเสด็จพระราชดำเนินโดยรถม้าพระที่นั่ง รถมหรณ์พระที่นั่ง ไปถวายพระกฐินและบางปีก็พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

^{๒๕} พระครูสุขุมสังฆการ, กฐิน, หน้า๑๐.

กำหนดเป็นเสด็จพระราชดำเนินกระบวนพยุหยาตราสถลมารค บางปีก็กำหนดเสด็จฯ กระบวนพยุหยาตราสถลมารคตามโบราณราชประเพณี

ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังวัดที่ ๑ ก่อน เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พระอุโบสถเจ้าหน้าที่ศุภรัตน์จะทูลเกล้าฯ ถวายผ้าพระกฐินที่ประตุนอกพระอุโบสถไป ทรงวางผ้าพระกฐินบนพานแว่นฟ้าหน้าอาสน์สงฆ์ ไกลที่นั่งเจ้าอาวาส แล้วทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงนมัสการบูชาพระ ทรงกราบ ทรงหยิบผ้าห่มถวายพระประธาน พระราชทานแก่เจ้าหน้าที่ภูษามาลา เจ้าหน้าที่กองศาสนูปถัมภ์ กรมการศาสนา กราบบังคมทูลถวายรายงานจำนวนพระสงฆ์ที่จำพรรษาในวัด ทรงหยิบผ้าไตรที่วางบนพานแว่นฟ้าพาดระหว่างพระกรประนมพระหัตถ์ผินพระพักตร์ไปสู่พระประธาน ทรงกล่าวคำถวายผ้าพระกฐิน ทรงกล่าวคำถวายผ้าพระกฐินจบ ทรงวางผ้าไตรบนพานแว่นฟ้า ทรงประเคนเทียนปาติโมกข์แด่พระภิกษุรูปที่ ๒ พระสงฆ์กระทำกฐินตามพระวินัย ว่ารูปใดจะได้ครองผ้าพระกฐินในปีนี เมื่อได้พระรูปที่จะครองผ้ากฐินเรียบร้อยแล้ว พระรูปนั้นก็ออกไปครองผ้าพระกฐินในที่อันสมควร เมื่อครองผ้าพระกฐินเรียบร้อยแล้ว กลับมานั่งที่เดิม ต่อจากนั้น เลขาธิการกราบบังคมทูล แล้วเชิญพระราชกระแส ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชวงศ์ถวายเครื่องบูชาพระกฐินแด่พระภิกษุสงฆ์องค์ครองผ้าพระกฐิน พระราชวงศ์ผู้ที่ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นหัวหน้าถวายความเคารพ แล้วไปยังอาสน์สงฆ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงหลังทักษิณทกพระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก เสด็จพระราชดำเนินกลับ

วิเคราะห์ถึงปรัชญาคติและศาสนคติในเรื่องพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน

พระราชาทรงเป็นใหญ่ในแว่นแคว้น ทรงเป็นพระประมุข ทรงเป็นพระบิดา ทรงเป็นผู้นำในกิจกรรมทั้งปวงที่สำคัญกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือพระราชประเพณีทั้งปวงพระองค์ทรงเป็นประธาน ทรงเป็นผู้นำ ทรงเป็นตัวอย่างในทางสร้างเสริมทางจริยธรรม คุณธรรม ที่สร้างเสริมบุญบารมี ในด้านศาสนคติ อันเป็นคติในทางพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติและมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา เมื่อพระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินเป็นประจำทุกปี สามารถกล่าวได้ว่า

๑. พระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะนับถือพระพุทธศาสนาด้วยพระทัยแน่วแน่มั่นคง

๒. พระองค์ทรงยึดมั่นพระรัตนตรัย ว่าเป็นสรณะที่พึ่งอันประเสริฐ

๓. พระองค์ทรงรักษาพระราชประเพณีที่พระมหากษัตริย์ในอดีตทรงปฏิบัติสืบทอดกันมา

ในระยะเวลาอันยาวนาน อันเป็นการสร้างกุศลตามเทศกาลในแต่ละปี

๔. พระองค์ทรงเป็นพระประมุขทรงเป็นประธาน ทรงเป็นพระบิดาของปวงชนชาวไทยใฝ่พระทัยในการทรงนำให้ปวงประชาทำบุญ สร้างความดีเพื่อความสุข ความสบายทางจิตวิญญาณ อันเป็นความสุขอย่างแท้จริง

๕. พระองค์ทรงเป็นสมมติเทพของปวงชนชาวไทย ทรงประทานความสุขแก่ราษฎร์

๖. พระองค์ทรงเป็นผู้นำ ตัวอย่างอันประเสริฐยิ่ง ในการจรรโลงส่งเสริมพระพุทธศาสนาตามพระราชจริยวัตรของพระมหากษัตริย์ราชเจ้าในอดีตทรงปฏิบัติมา

สรุปความว่าประเภทของกฐินแบ่งตามประเพณีนิยมได้แก่มหากฐินที่มีขั้นตอนการเตรียมที่พร้อมและอยู่ในราชพิธีต่างๆและจุลกฐินเป็นกฐินที่ต้องรีบทำใช้เวลาเตรียมไม่มากและได้อานิสงส์แรง

๒.๑.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการทอดกฐิน

การทำบุญทอดกฐิน คือ งานทำผ้าพระศาสดาทรงอนุญาตผ่อนผันสิกขาบทบางประการเพื่อประโยชน์พิเศษและท่านแสดงอานิสงส์กฐินทรงยกกฐินทานขึ้นเป็น สังฆทาน ทรงสรรเสริญเป็นทานที่มีอานิสงส์มากกว่าทานที่ถวายแล้วแต่พระบรมศาสดาด้วยเหตุนี้กฐินทานจึงได้เป็นที่นิยมชมชอบของชาวพุทธ ผู้ทอดกฐินก็เท่ากับได้บูชาพระพุทธประสงค์และสงเคราะห์ภิกษุด้วยปัจจัยไทยธรรมถือว่าได้บุญมากมีอานิสงส์มาก

เมื่อศึกษาถึงผ้าที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้นำมาทำเป็นผ้ากฐิน มีพุทธานุญาตไว้ ๑๐ ประการ คือ

๑.ผ้าทำด้วยเปลือกไม้	๒.ผ้าฝ้าย
๓.ผ้าไหม	๔.ผ้าป่าน
๕.ผ้าแกมไหม	๖.ผ้าขนสัตว์
๗. ผ้าใหม่	๘.ผ้ากลางเก่ากลางใหม่
๙.ผ้าเปื้อนฝุ่น	๑๐.ผ้าที่ทิ้งตามท้องตลาดมีผู้ศรัทธาถวาย

นอกจากนี้ยังได้กำหนดผ้าที่ไม่ควรทำกฐิน ๔ ประการคือ

- ๑.ผ้าที่พระภิกษุพูดแยมพรายหรือพูดเลียบเคียงให้เขาถวายตน
- ๒.ผ้าที่ผู้มีสิทธิเป็นเจ้าของไม่ขียนมเขามา(ผ้าส่วนตัว)
- ๓.ผ้าที่เป็นสันนิษคือผ้าที่พระภิกษุเก็บไว้ค้างคืนที่คฤหสัถ์เขาถวายแล้วภิกษุเก็บไว้นาน
- ๔.ผ้าที่เป็นอาบัตินิสสัคคีย์มีโทษตามพระวินัยภิกษุผู้เป็นเจ้าของผ้าต้องเสียสละ

คุณสมบัติของภิกษุผู้ควรได้รับกฐิน

สำหรับภิกษุผู้ควรได้รับกฐินต้องประกอบด้วยคุณธรรม ดังนี้

- ๑.เป็นปกติตตะภิกษุ คือ เป็นภิกษุไม่ต้องโทษ ไม่ต้องอาบัติ
- ๒.อยู่จำพรรษาวัดเดียวครบ ๓ เดือน
- ๓.พรรษาไม่ขาด

๔.มีจำนวนครบองค์สงฆ์ ๕ รูปขึ้นไปต่ำกว่า ๕ รูปรับกฐินไม่ได้กฐินเป็นสังฆกรรม

การถวายผ้ากฐินให้ทำเป็นสังฆกรรม คือ งานของสงฆ์ตั้งญัตติทุติยกรรมมอบให้ภิกษุผู้เห็นสมควรมีความสามารถในเรื่องบุญกรรม ๗ ประการ คือ

๑. ชักผ้า	๒.กะผ้า
๓.ตัดผ้า	๔.เนาผ้า
๕.เย็บผ้า	๖.ย้อมผ้า

๗.พินทุผ้า เป็นผู้ดำเนินการทอดกฐิน

ผ้ากฐินสามารถนำมาทำเป็นผ้าสำหรับพระสงฆ์ ดังนี้

๑. ผ้าสังฆาฏิ คือ ผ้าซ้อนห่มกันหนาว
๒. ผ้าอุตราสงค์ คือ ผ้าห่มคลุม
๓. ผ้าอังตราวาสก คือ ผ้านุ่ง

กฐินวิบัติ เพื่อความเข้าใจง่ายในกฐินอุทานคาถา พระพุทธองค์ทรงแสดงว่ากฐินไม่เป็นอันกราน เพราะเหตุ เหล่านี้คือ

๑. ซีดผ้า

๒. ซักผ้า

๓. ตัดผ้า

๔. เน่าผ้า

๕. เย็บตะเข็บผ้า

๖. ตัดลูกตุ้ม

๗. ตัดผ้ารังคัม

๘. ตัดอนุวาทด้านยาว

๙. ตัดอนุวาทด้านกว้าง

๑๐. เพิ่มผ้าด้าน

๑๑. ผ้าเย็บไม่ได้ส้อย่างใดอย่างหนึ่ง

๑๒. ผ้าที่ได้มาจากการแย้มพราย

๑๓. ผ้าที่ขอคนอื่นเขามา

๑๔. ผ้าเป็นสันนิธิ

๑๕. ผ้าเป็นนิสสัคคีย์ เว้นจากการพันทุกปณะนอกจากจีวร ๓ ผืน

๑๖. ผ้าเว้นจากการตัดเองให้มีมณฑล มีชั้นตั้งแต่ ๕ ชั้นขึ้นไป

๑๗. เว้นจากการกรานของบุคคล

๑๘. ไม่กรานโดยชอบภิกษุอยู่นอกสีมาอนุโมทนาทั้งหมดเหล่านี้ถือว่าเป็นกฐินวิบัติ ไม่

ถูกต้องตามพุทธบัญญัติ

กฎเกณฑ์การเคาะกฐิน

หลักการกฐินเคาะมีว่า กฐินเคาะแล้ว หรือกฐินยังไม่เคาะมีหลักพิจารณา ดังนี้

๑. อาวาสปัลลิวุธ มีความกังวล ผูกใจที่จะอยู่ในวัดนั้น

๒. จีวรปัลลิวุธ มีความกังวล ในการทำจีวรนั้น

กฐินเคาะ เมื่อมีปัลลิวุธ(มีกังวล) ถ้ามีอยู่แม้แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ว่ากฐินยังไม่เคาะ

ถ้าหมดปัลลิวุธทั้ง ๒ แล้วจึงถือได้ว่ากฐินเคาะแล้ว

๒.๒ การอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน

๒.๒.๑ ความหมายของประเพณีไทย

ศาสตราจารย์ พระยาอนุมานราชธน กล่าวว่า ประเพณี คือ ความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่ง อยู่ในที่แห่งหนึ่ง ถือเป็นแบบแผนกันมาอย่างเดียวกันและสืบทอดต่อกันมานาน

อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า ประเพณี คือแบบแผนของความประพฤติปฏิบัติ และกระทำที่ บุคคลในกลุ่มสังคมเดียวกันยึดถือปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

แปลก สนธิรักษ์ กล่าวว่า ประเพณี คือ ความประพฤติสืบต่อกันมาจนเป็นที่ยอมรับ ของส่วนรวม

สรุปว่า ประเพณี มีความหมายกว้างขวางจึงรวมหมายถึง ความเชื่อ ความคิดกระทำ ค่านิยม ทศนคติ ศีลธรรม ระเบียบแบบแผน และวิธีการกระทำสิ่งต่างๆตลอดจนถึงการประกอบ พิธีในโอกาสต่างๆที่กระทำกันมาในอดีต ลักษณะสำคัญของประเพณี คือ สิ่ง que เชื่อถือปฏิบัติกันมา จนกลายเป็นแบบอย่างความคิดหรือการกระทำที่ได้สืบทอดกันมาและมีอิทธิพลจนถึงปัจจุบัน

การดำรงส่งเสริมและเผยแผ่วัฒนธรรมประเพณีไทย

วัฒนธรรมตามความหมาย คือ วิธีของคนในสังคมเป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจได้อย่างซาบซึ้งยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกันอันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพในชีวิตในสังคม

การรักษาการส่งเสริมและการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณีของไทยมีหลายรูปแบบ

๑. การสร้างสรรค์วัฒนธรรม คือ การจัดกิจกรรมหรือการดำเนินการให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การประดิษฐ์คิดค้นวิจัย
๒. การส่งเสริมสนับสนุน คือการจัดกิจกรรมหรือดำเนินการใดๆ ที่ช่วยที่ช่วยนักการบริหารวิชาการหรือผู้ประกอบการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ คือการจัดกิจกรรมหรือการดำเนินการเพื่อนำประเพณีวัฒนธรรมไปสู่มวลชนทุกรูปแบบ เช่นการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่การจัดรายการโทรทัศน์ การใช้สื่อมวลชนต่างๆ
๔. การจัดบริการทางวัฒนธรรมคือการจัดกิจกรรมหรือดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสสัมผัสให้มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามความเหมาะสมถูกต้อง
๕. การอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และฟื้นฟูวัฒนธรรม คือ การจัดกิจกรรมเพื่อพิทักษ์มรดกที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจากอดีต ให้คงอยู่เพื่อประโยชน์การศึกษาค้นคว้าความเจริญทางวัฒนธรรมรวมถึงการสร้างศูนย์วัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์
๖. สร้างเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็นให้ประชาชนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
๗. การวัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาชนสามารถอ่านออกเขียนได้และสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดการไม่รู้หนังสือ โดยการบริหารการศึกษา การใช้หลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรมนักบริหารวิชาการ ศิลปิน

๒.๒.๒ ค่านิยมในประเพณีการทอดกฐิน

พระพุทธศาสนาสอนว่า ชีวิตคนจะดีหรือชั่ว ย่อมเป็นไปตามกฎแห่งกรรม คือทำกรรมดี ย่อมได้รับผลดี ทำกรรมชั่ว ย่อมได้รับผลชั่ว เหมือนหว่านพืชเช่นใดย่อมได้ผลเช่นนั้นมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติดังนี้

๒.๒.๑ อปัณณกปฏิบัติ

๒.๒.๒ บุญกิริยาวัตถุ ๓

๒.๒.๓ บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

๒.๒.๑ อปัณณกปฏิบัติ^{๒๖} แปลว่า ข้อปฏิบัติไม่ผิด มี ๓ อย่าง คือ

๑.อินทรีย์สังวร สำรวมอินทรีย์ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ยินดียินร้ายในเวลาเห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส ถูกต้องโผฏฐัพพะรู้ธรรมารมณ์ด้วยใจ

๒.โภชนะ มัตตัญญูตา รู้จักการประมาณการกินอาหารแต่พอสมควร ไม่มากไม่น้อย

^{๒๖} อิง. ตัก ๒๐/๑๔๒,

๓.ชาคริยานุโยค ประกอบด้วยความเพียร เพื่อชำระใจให้หมดจด ไม่เห็นแก่นอนมากนัก ผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ได้ชื่อว่าเป็นคนไม่ประมาทเพราะมีสติควบคุมใจมิให้บาป มิให้อกุศลครอบงำจิตใจได้ในอารมณ์ด้วยอินทรีย์ทั้ง๖

๒.๒.๒บุญกิริยาวัตถุ^{๒๗} แปลว่า เรื่องการบำเพ็ญบุญ เรื่องการทำความดี โดยมี ๓ อย่าง คือ

๑.ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

๒.ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

๓.ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

การทำความดีโดยทั่วไปกล่าวคือการเสียสละ จะเป็นการเสียสละทรัพย์หรือวัตถุใดๆก็ได้และการรักษาศีล การเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม โดยเว้นกายทุจริต วาจทุจริต และอบายมุขต่างๆตลอดจนการมีระเบียบวินัย การทำความดีอันที่๓ หมายถึงการอบรมจิตใจให้มีความสงบ สะอาดสว่าง ด้วยการปฏิบัติธรรม คือปฏิบัติกรรมฐานเพื่อพัฒนาจิตใจให้สงบจากกิเลส

๒.๒.๓ บุญกิริยาวัตถุ^{๒๘} ๑๐

การทำความดีโดยพิสดาร แบ่งออกเป็น ๑๐ อย่างได้แก่

๑.ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

๒.ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

๓.ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

๔.อปายันมัย บุญสำเร็จด้วยการประพาสถิลาอันแก่ผู้ใหญ่

๕.เวยยาวัจฉมัย บุญสำเร็จด้วยการขวนขวายในกิจการที่ชอบ

๖.ปัตติทานมัย บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาส่วนบุญ

๗.ปัตตานุโมทนามัย บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาส่วนบุญ

๘.ธัมมัสสวนมัย บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม

๙.ธัมมเทศนามัย บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรม

๑๐.ทิวฐุชุกัมม การทำความเห็นให้ตรง

๒.๒.๓ การส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน

พระพุทธศาสนาได้เจริญมั่นคงเป็นปึกแผ่นแพร่หลายเพราะพระองค์ทรงประกาศให้ปรากฏและมีพุทธสาวก พุทธบริษัททรงจำ นำมาบอกกล่าวสั่งสอนสืบต่อกันมา

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สามารถดำเนินการทำได้คือ การแสดงธรรม หรือการเทศน์ การปาฐกถา ธรรมที่เป็นอุปการะแก่การส่งเสริมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้แก่

๑.องค์แห่งธรรมกถึก^{๒๙} ๕

^{๒๗} พุ.อิติง๒๕/๒๗๐ ,อง.อญฐก.๒๓/๒๔๕

^{๒๘} ที.อ. ๓/๒๔๖, อภิธัมมัตถสังคหะ-๒๙

^{๒๙} อก. ปญจก, ๒๒/๒๐๕

ธรรมมกถิก แปลว่า นักเทศน์ คือผู้แสดงธรรม ผู้บอกธรรม ผู้สอนธรรมเพื่อการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ธรรมมกถิกที่ดีประกอบด้วยองค์คุณสมบัติต่อไปนี้

๑. อนุพุพพิกลี แสดงธรรมไปตามลำดับ ไม่ตัดลัดให้ขาดความ
 ๒. ปริยายทสสาวิ อ้างเหตุผลแนะนำให้ผู้ฟังเข้าใจ
 ๓. อนุทยต ปฏิกิจ ตั้งจิตเมตตาปรารถนาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง
 ๔. น อามิสนโตร ไม่แสดงธรรมเพราะเห็นแก่อามิสหรือเห็นแก่ลาภ
 ๕. อุตตานญจ ปรณญ อนุพหจ ไม่แสดงธรรมกระทบตนและผู้อื่น คือไม่ยกเสียดสีผู้อื่น
- ผู้เป็นธรรมมกถิกพึงตั้งอยู่ในธรรม ๕ อย่างนี้ จึงจะได้ชื่อว่าเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยความบริสุทธิ์ใจ และเป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงยิ่งขึ้น

๒. กถาวัตถุ^{๓๐} ๑๐

กถาวัตถุ แปลว่า เรื่องที่ควรพูด ถ้อยคำที่ควรพูด ควรนำมาสนทนากันมี ๑๐ อย่าง ได้แก่

๑. อัปปิจฉกถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้มีความปรารถนาน้อย
๒. สันตญญูถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้สันโดษยินดีด้วยปัจจัยตามมีตามได้
๓. ปวิเวกกถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้มีความสงัดกายสงัดใจ
๔. อสังสัคคกถา	ถ้อยคำที่ชักนำไม่ให้คลุกคลีด้วยหมู่คณะ
๕. วิริยารัมภกถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้ปรารถนาความเพียร
๖. สีลกถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้ตั้งอยู่ในศีล
๗. สมာธิกถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้ทำใจให้สงบ
๘. ปัญญาถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้เกิดปัญญา
๙. วิมุตติกถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้ทำใจให้พ้นจากกิเลสและกองทุกข์
๑๐. วิมุตติญาณทัสสนกถา	ถ้อยคำที่ชักนำให้เกิดความรู้ความเห็น ความที่ใจพ้นจากกิเลสและกองทุกข์

ในการพูดสนทนากการแสดงธรรม การสอน การเทศน์ หรือการปาฐกถา การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความสะอาดสว่างและสงบใจ ควรพูดแต่ถ้อยคำที่ดี การเผยแผ่ พระพุทธศาสนาจะย่อมสัมฤทธิ์ผลพระพุทธศาสนาย่อมจะเจริญแพร่หลายและเป็นปึกแผ่นมั่นคง

๓. ฌัมมัสสวนานิสงส์^{๓๑} ๕

ฌัมมัสสวนานิสงส์ แปลว่า อานิสงส์แห่งการฟังธรรม ประโยชน์ของการฟังธรรม ผลที่รับจากการฟังธรรม มี ๕ อย่าง

๑. อสสุตํ สุนาติ ผู้ฟังย่อมได้สิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
๒. สุตํ ปริโยทเปติ สิ่งใดได้เคยฟังแล้วแต่ยังไม่เข้าใจชดย่อมเข้าใจในสิ่งนั้นชัด

^{๓๐} อิง. ทสก. ๒๔/๑๓๘

^{๓๑} อิง. ปญจก. ๒๒/๒๗๖

๓. กงษ์ วิหนติ บรรเทาความสงสัยเสียได้

๔. ทิฐิ อุชฺ ภิโรติ ทำความเห็นให้ถูกต้องได้

๕. จิตตมสฺส ปสฺสตี จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใส

ผู้ฟังธรรม ฟังเทศน์ ฟังการบรรยาย ฟังปาฐกถา ย่อมได้อานิสงส์ ๕ อย่างนี้ และผู้แสดงธรรมก็ตั้งใจเป็นกุศล พยายามแสดงธรรม บรรยายธรรม ปาฐกถาธรรม ให้ผู้ฟังได้ฟังสิ่งใหม่ๆ สิ่งใดที่เห็นว่าผู้ฟังเคยฟังมาแล้ว แต่อาจไม่เข้าใจแจ่มแจ้งดี ก็อธิบายย่ำให้ชัดแจ้ง เมื่อผู้ฟังมีความสงสัยหรือปัญหา ก็พยายามชี้แจงให้มีความเห็นถูกต้อง มีความเข้าใจถูกต้อง มีความเข้าใจถูกต้อง ผู้ฟังได้รับความเข้าใจในการฟัง มีความเลื่อมใส มีจิตเบิกบานผ่องใสต่อการฟัง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็มีประสิทธิภาพ บรรลุจุดเป้าหมาย

๒.๒.๔ การสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน

๑ แนวความคิดในการสืบทอด

การอนุรักษ์สำหรับผู้สนใจที่จะถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ปลูกฝังจิตสำนึกให้ทำกิจกรรมโครงการต่างเพื่อส่งเสริมพัฒนาสืบทอดการดูแลความเป็นเอกลักษณ์เอกภาพการสร้างองค์ความรู้ให้บริการทางการศึกษาข้อมูล การเก็บรักษา

๒ ขั้นตอนการสืบทอด

๒.๑ เป็นกระบวนการแรกของการอนุรักษ์ เพื่อศึกษาเรื่องราวข้อมูลเกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ การค้นคว้ารวบรวมประวัติความเป็นมา จากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่บันทึกไว้ ในรูปของรายงาน ทะเบียน หนังสือประวัติ ข้อมูลเบื้องต้นส่วนหนึ่งรวมความถึงประโยชน์ใช้สอย และความผูกพันทางจิตใจของท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญในการวางแผนอนุรักษ์

๒.๒ การอนุรักษ์ขั้นพื้นฐานเป็นขั้นตอนในการอนุรักษ์

๒.๒.๑ การดูแลรักษาสืบทอด การสืบทอดวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรมไทย เป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะดำรงไว้ซึ่งสิ่งที่ตั้งงามเป็นการเรียนรู้และฝึกฝนให้เห็นคุณค่าและการปลูกจิตสำนึกด้วยการอบรมสั่งสอนหรือการปฏิบัติมีวิธีการทำดังนี้

๑. การปลูกฝังค่านิยมที่ดีซึ่งเริ่มจากพ่อแม่ อบรมสั่งสอนลูก

๒. จัดการเรียนรู้ทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันในแต่ละสถาบันการศึกษาต่างๆ

๓. การสนับสนุนส่งเสริมโดยประสานงานจังหวัดหรือท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน ช่วยจัดงานฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีให้เป็นที่ยึดถือและเผยแพร่

๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมโดยใช้การท่องเที่ยว

๕. การจัดงานเรื่องการแสดงออกของศิลปะพื้นบ้าน

๖. การเสนอข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่ประพฤติดีเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือผลงานการอนุรักษ์

๗. การส่งเสริมให้สถาบันศาสนาเป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้แขนงต่างๆมีส่วนในการช่วยปลูกฝังส่งเสริมประเพณีในรูปการเทศน์ การอบรมเรียนรู้ การเรียนการสอน

๒.๒.๒ ปกป้องคุ้มครอง

๒.๓ การส่งเสริมความมั่นคง^{๓๒}

๒.๓ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนไทยทุกคนมีวิธีการ ดังนี้

๑. ศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งที่มีการรวบรวมไว้แล้วและยังไม่ได้ศึกษา เพื่อทราบความหมาย และความสำคัญของวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นมรดกของไทยอย่างถ่องแท้ ซึ่งความรู้ดังกล่าวถือเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิต เพื่อให้เห็นคุณค่า ทำให้เกิดการยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ต่อไป

๒. ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชนในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสม

๓. รณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญ ของวัฒนธรรม ว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานการบริการความรู้ วิชาการ และทุนทรัพย์สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

๔. ส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยการใช้ศิลปะวัฒนธรรมที่เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

๕. สร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจว่าทุกคนมีหน้าที่เสริมสร้าง พื้นฟู และการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติของชาติ และมีผลโดยตรงของความเป็นอยู่ของทุกคน

๖. จัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศทางด้านวัฒนธรรมเพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ สามารถเลือกสรร ตัดสินใจ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตทั้งนี้สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นด้วย

๒.๒.๕ การศึกษาประเพณีการทอดกฐิน

ในการทอดกฐินนั้น ชาวพุทธต้องศึกษาทำความเข้าใจ ให้รู้ถึงวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ซึ่งเป็นพุทธบัญญัติ เป็นการทำบุญตามกาล ในภาคอีสานเรียกว่าบุญประเพณีตามฮีตหรือจารีตประเพณี ปีหนึ่งทำได้เพียงเดือนเดียว เมื่อศึกษาขั้นตอนต่างๆ ให้เข้าใจแล้ว การอนุรักษ์สืบทอดก็เป็นเรื่องง่าย การทำบุญกฐินเริ่มตั้งแต่การจองกฐิน จนสุดท้ายคือการทอดกฐิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. การจองกฐิน

ธนาภิกขุ กล่าวว่าผู้มีศรัทธาจะนำกฐินไปทอด ณ วัดใด เมื่อเข้าฤดูเข้าพรรษาผู้มีศรัทธาในระหว่างเข้าพรรษา จะไปทอดกฐิน ณ วัดใดจะไปแจ้งความประสงค์ต่อเจ้าอาวาสวัดนั้น เพื่อที่ทางวัดจะประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน แต่ถ้ามีวัดนั้นเป็นวัดหลวง เมื่อมีผู้จองกฐิน ทายกจะต้อง

^{๓๒} สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม,แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานสำหรับพระสงฆ์,(กรุงเทพมหานคร:อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง,๒๕๕๐),หน้าที่๓๓, ๖๕-๖๗.

ทำหนังสือแจ้งต่อกองสังฆการี กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ขอเป็นกฐินพระราชทาน เมื่อได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการแล้วจึงจะจองได้^{๓๓}

สำลี รักสุทธี กล่าวว่า การจองกฐินนั้นเป็นธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติกันมาและการที่จะมีผู้มาจองทับโดยมีไทยธรรมมากกว่าก็มีได้ถือกันว่าเป็นการเสียมารยาทถือว่าเป็นการสนุกสนานในการทำบุญและต่อมาถือเป็นกฐินสามัคคีที่ทำกันอยู่ทุกวันนี้^{๓๔}

บุญมี แท่นแก้ว กล่าวว่า เมื่อถึงฤดูเข้าพรรษา ผู้มีศรัทธาจะนำผ้ากฐินไปทอดที่วัด ให้แจ้งความจำนงค์เจ้าอาวาส ปิดประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรให้ประชาชนได้ทราบทั่วกัน ถ้าจะนำกฐินไปทอดที่วัดหลวง ทายกหรือเจ้าภาพต้องทำหนังสือยื่นต่อกองสังฆการี กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ขอเป็นกฐินพระราชทาน เมื่อได้รับอนุญาตเป็นทางการแล้วจึงจองกฐินได้^{๓๕}

๒. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทอดกฐิน

๑.วัดที่สามารถรับกฐินได้ต้องมีพระภิกษุมากกว่า ๔ รูปขึ้นไป คือต้องมีอย่างน้อย ๕ รูป จึงจะรับกฐินได้ และต้องเป็นพระภิกษุวัดนั้น ไม่สามารถให้พระภิกษุที่จำพรรษา ณ ที่อื่นมาร่วมงานได้

๒.การทอดกฐินต้องกระทำระหว่าง วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ หากเป็นวันก่อนหรือหลังจากนี้ไม่ถือว่าเป็นการทอดกฐิน

๓.ห้ามมิให้พระภิกษุเชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนนำกฐินมาทอดที่วัดของตน ทั้งด้วยทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งขอด้วยวาจา หรือหนังสือ ซึ่งการทำเช่นนี้ถือว่าผิดวินัย ทำให้ไม่ได้รับอานิสงส์จากการทอดกฐินในครั้งนั้น

๔.การถวายกฐินนั้นต้องไม่ตั้งใจถวายให้แก่พระภิกษุองค์ใดองค์หนึ่งโดยเฉพาะ แล้วแต่พระภิกษุผู้เป็นประธานจะจัดมอบให้แก่พระภิกษุรูปใด

สรุปว่าการจองกฐินผู้ที่เป็นเจ้าภาพต้องมีศรัทธาและบอกข่าวติดประกาศประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนและวัดได้ทราบว่าจะมีการทอดกฐินในวัดซึ่งพระภิกษุในวัดได้จำพรรษาครบ ๓ เดือน และมีพระภิกษุครบองค์ถวายกฐินได้และจัดเตรียมของที่จะมาถวายต่อไปอย่างสมบูรณ์

๓. การเตรียมการทอดกฐิน

ไพฑูรย์ ยิ้มทอง กล่าวว่า เมื่อจองกฐินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พร้อมมีกำหนดทอดกฐิน เจ้าภาพต้องเตรียมเครื่องกฐิน ได้แก่ ผ้ากฐิน และเครื่องบริวาร ตามศรัทธา ทางวัดแจ้งให้กรรมการทราบมีการร่วมแรงร่วมใจกันเตรียมงาน ปักธงชาติ ธงธรรมจักร และธงจระเข้ จัดเตรียมอาหารเพื่อถวายพระ และเลี้ยงแขกที่มาร่วมงาน^{๓๖}

ธีรานันท์ กล่าวว่า เมื่อจองกฐินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พร้อมมีกำหนดการทอดกฐิน เจ้าภาพต้องเตรียมเครื่องกฐิน ในรูปเสียงกลิ่นรสแต่เราสามารถออกจากรูปได้ด้วยการพิจารณาเห็นความเป็น

^{๓๓} ธนาภิต, ประเพณีพิธีมงคลและวันสำคัญของไทย, (กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, ๒๕๓๙), หน้า ๑๐๔.

^{๓๔} สำลี รักสุทธี, ฮีตสิบสอง คลองสิบสี่ประเพณีของดีอีสาน, (กรุงเทพมหานคร : เอ็นที.พี.เพรส, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๑.

^{๓๕} บุญมี แท่นแก้ว, พิธีกรรมและประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล, หน้า ๑๕๒.

^{๓๖} ไพฑูรย์ ยิ้มทอง, ศาสนพิธีทางพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : แม็ค, ๒๕๔๗), หน้า ๑๕๗.

จริง ธงทั้งสามอย่างนี้สอนมนุษย์เรื่องความโลภความโกรธ ความหลง มนุษย์ต้องการออกจากพวก เหล่านี้ต้องทำความดีทำบุญที่ยิ่งใหญ่รู้หลักในการขจัด ด้วยการเสียสละ รู้รัก รู้ภัยมีความเมตตา กรุณาต่อกันจึงร่วมกันทำบุญแก่ ผ้ากฐิน ประกอบด้วย ผ้าไตรจีวร จำนวน ๓ ไตร คือ ไตรครอง และ คู่สวดองค์ละ ๑ ไตร และเป็นผ้าประณีตสมัยก่อนผู้มีศรัทธาต้องลงมือตัดเย็บเองย่อมเองด้วยเปลือก ไม้ สีธรรมชาติส่วนเครื่องบริขารคือสิ่งของปัจจัยไทยทานต่างๆ ที่เป็นของใช้สำหรับพระสงฆ์สามารถ นำมาถวายพร้อมกับผ้ากฐินได้ บริขารกฐินมีอยู่ ๘ ประการเรียกว่าอัฐบริขาร คือผ้าสังฆาฏิ ผ้าสบง ผ้าจีวร บาตร มีดโกน มีดตัดเล็บ เข็มเย็บผ้า ประคตเอว ผ้ากรองน้ำ ส่วนเครื่องไทยทานอื่นๆ มีอีก มากชาวอีสานนำไปทำทานในงานนี้ เช่น ผ้าห่ม รองเท้า^{๓๗}

การเตรียมการต่างๆในการทอดกฐิน

เมื่อได้เวลาตามที่กำหนดไว้ในกาจะทอดกฐินเรียบร้อยแล้ว เจ้าภาพที่มีศรัทธา กฐิน จะต้องจัดเตรียมเครื่องกฐินเอาไว้ครบถ้วนพร้อมทั้งเครื่องบริวารกฐินเช่น ผ้ากฐิน มีไตรจีวร พร้อม ด้วยอัฐบริขารอื่นตามศรัทธา เครื่องอัฐบริขารได้แก่ จีวร ๓ ผืน คือ สบง ผ้าห่ม ผ้าสังฆาฏิ บาตร มีด โกนพร้อมด้วยหินลับ กระจบอกรองน้ำ ประคตเอว และกล่องเข็มด้วยด้าย สำหรับไตรจีวรจะเตรียม ไว้ถวายพระคู่สวดด้วยก็ได้

ทางวัดจะแจ้งเรื่องในการทอดกฐินให้คณะกรรมการวัดได้ทราบ ตลอดทั้งญาติโยม ทั้งหลายที่อุปถัมภ์วัด เพื่อให้ทราบในการกำหนดว่าจะทอดเมื่อไร ทั้งนี้ให้ท่านเหล่านั้นประกาศให้ ประชาชนได้ร่วมกาลทานทั้งร่างกายและแรงใจเพื่อจะได้ช่วยเหลือกิจการที่ถือว่าจำเป็นเพื่อมิให้งาน บกพร่องเสียหายตามสมควร เช่น จัดการ ต้อนรับแขกที่มาร่วมหรือเจ้าศรัทธา ก่อนที่จะถึงวันทอด ๑ วัน โบราณว่า วันสุกดิบ ผู้คนจะมาพร้อมกันที่วัด จัดสถานที่ตกแต่ง ทำความสะอาด ปักธงชาติ ธงธรรมจักร และธงระฆะ จัดเตรียมข้าวของเครื่องใช้ในการประกอบพิธี ตลอดทั้งอาหารถวาย พระภิกษุสงฆ์ สามเณร และเลี้ยงแขก เจ้าภาพไม่พุ่มเพุยไปในทางไม่เหมาะสมในการทำบุญทำ กุศล เพราะการทำบุญแล้วสบายใจ จึงควรทำบุญกุศลด้วยปัญญา ด้วยความฉลาด จึงเรียกว่าเป็น การกุศล เพราะแปลว่า ความฉลาด

๔.การตั้งองค์กฐิน

ทางด้านเจ้าภาพ เมื่อก่อนถึงวันทอดกฐิน ก็จัดเตรียมเครื่องกฐินไว้ให้พร้อม ตั้งองค์กฐิน ไว้ที่บ้านหรือสถานที่กำหนด เพื่อให้เพื่อนบ้านได้มีโอกาสร่วมอนุโมทนาและบริจาคร่วมบุญกุศล ครั้น ถึงวันสุกดิบ จึงจะแห่ขบวนกฐินไปตั้งที่วัดในตอนเย็น มีมหรสพเฉลิมฉลอง หรือบางแห่งอาจทำการ เฉลิมฉลองกันที่บ้านเจ้าภาพซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์กฐิน แล้วในตอนเช้าทำพิธีทอด จึงแห่ไปที่วัด ในแห่ กฐินนี้ ทำได้ทั้งทางบก และทางน้ำหากบ้านหรือวัดอยู่ใกล้แม่น้ำ จะมีขบวนแห่เกิดเทียงกลองยาวเป็นที่ ครึกครื้น ในคืนวันสุกดิบ จะมีการนิมนต์พระมาสวดพุทธมนต์เป็นการฉลองกฐิน เสร็จแล้วจึงมี มหรสพสมโภชหรือการละเล่นของชาวบ้าน หากเป็นกฐินสามัคคี คือมีหลายเจ้าภาพ แยกกันตั้งองค์ กฐิน ณ บ้านของเจ้าภาพ ในวันรุ่งขึ้นจึงแห่มาทอดรวมกันที่วัด ทั้งนี้เพราะในแต่ละวัดจะรับกฐินได้ เพียงปีละครั้ง บางทีมีเจ้าภาพหลายรายยื่นความประสงค์จะจองกฐิน จึงต้องให้ร่วมกันทอดเป็นกฐิน สามัคคี

^{๓๗} ธีรานันท์, มงคลพิธีไทย, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๑), หน้า๑๔๓.

๕. กำหนดเขตในการทอดกฐิน

การทอดกฐินนั้นมีการกำหนด เขต คือระยะเวลา ในการทอดกฐิน เขตกฐิน มี ๒ อย่างคือ

๑.เขตกฐินตามปกติ ให้ระยะเวลา ๑ เดือน คือตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นเขตที่ทรงอนุญาต ให้ภิกษุเสาะแสวงหาอดิเรกจีวร เป็นระยะเวลาให้ภิกษุได้กรานกฐินและเป็นโอกาสที่ผู้มุ่งแสวงบุญได้ทำบุญทอดกฐิน

๒.เขตอาณิสสีกฐิน ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ซึ่งรับช่วงระยะเวลาต่อเนื่องจากเขตกฐินปกติ หรือเขตอาณิสสการจำพรรษาถ้าภิกษุได้รับกฐินก็เป็นโอกาสได้ยกยอดอาณิสสพรรษาออกไปเป็นอาณิสสีกฐิน ๔ เดือนนับว่าเป็นระยะเวลาที่มีผลคุ้มครองตามพระวินัยโดยภิกษุได้รับการผ่อนปรนคือลดปฏิบัติตามพระวินัยบางข้อโดยไม่ต้องอาบัติ^{๓๘}

๖. ธงที่ใช้ในการทอดกฐิน

ธนาภิกขุ ได้เล่าตำนานธงว่า เมื่อวัดใดจะมีการทอดกฐิน จะเห็นว่่านอกจากธงชาติและธงธรรมจักรที่นำไปติดไว้ตามกำแพงวัดแล้ว จะมีธงจระเข้แขวนอยู่ด้วย ซึ่งมีตำนานความเป็นมา ๒ นัย คือ

๑.ในสมัยโบราณ การเดินทางต้องอาศัยการดูทิศทางจากดวงดาว เช่นในการเคลื่อนขบวนทัพในตอนจวนสว่าง ต้องอาศัยดาวจระเข้ซึ่งขึ้นในช่วงนั้นพอดี การทอดกฐินในสมัยโบราณเป็นงานใหญ่มีการระดมจัดท่ามาก บางที่ต้องไปทอด ณ วัดที่อยู่ไกลบ้าน ต้องอาศัยดูทิศทางจากดาวจระเข้ซึ่งพอขึ้นก็เริ่มเคลื่อนขบวนกฐินจะได้ไปสว่างที่วัดพอดี ต่อมาจึงมีผู้ที่คิดทำธงประดับองค์กฐินให้สวยงามรวมทั้งประดับบริเวณวัด จึงได้มีการจัดทำรูปจระเข้ขึ้น หวังให้เป็นเครื่องหมายว่าวัดนี้มีผู้จองหรือทอดกฐินแล้ว

๒.มีนิทานโบราณ ว่าเศรษฐีผู้หนึ่งเป็นคนขี้เหนียว ไม่เคยคิดทำบุญสร้างกุศล นำสมบัติไปฝังไว้ที่หน้าบ้าน ครั้นตายลงจึงไปเกิดเป็นจระเข้เผ่าสมบัติของตน ได้รับความทุกข์ทรมาน จึงไปเข้าฝันภรรยาให้มาขุดสมบัติไปทำบุญกุศล ภรรยาจึงจัดให้มีการทอดกฐินขึ้น จระเข้เศรษฐีนั้นบังเกิดความยินดี วายตามขบวนเรือแห่องค์กฐินไป แต่ยังไม่ทันถึงวัดก็หมดแรงไปต่อไม่ไหว จึงบอกภรรยาให้วาดรูปจระเข้ใส่ธงไปแทน^{๓๙} การทอดกฐินมีสัญลักษณ์ที่สำคัญของการทอดกฐินซึ่งเรียกว่าธงกฐินถ้าเห็นสัญลักษณ์ นี้ถือว่าวัดนี้จะทอดกฐินและรับกฐินแล้วเพราะในปีหนึ่งวัดแต่ละวัดจะรับกฐินได้ครั้งเดียวได้แก่ ธงกฐินซึ่งมีรูปสัตว์อยู่ ๔ จำพวก เป็นสัญลักษณ์ รูปจระเข้ รูปตะขาบ รูปแมลงป่อง รูปนางกนิรี รูปจระเข้คาบดอกบัวที่มีรูปลักษณะนี้นักเพราะนักปราชญ์โบราณอีสานใช้แนะนำคน หรือสอนคน จะไม่ใช่วิธีบอกหรือสอนกันตรงๆมักจะใช้ปริศนาธรรม เช่น การใช้คำพูดในบทพญาหรืออีสานสุภาษิต สำหรับรูปสัตว์ต่างๆในธงกฐินนี้ท่านสอนว่าคนที่สามารถทำกฐินหรือเจ้าภาพกฐินได้ต้องเป็นคนจิตใจกว้างขวาง เหมือนนางวิสาข่าที่เป็นผู้ถวายกฐินคนแรกในพระพุทธศาสนา เป็นคนมีความเสียสละ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แม้กระทั่งสัตว์ที่มีพิษร้ายก็ร่วมทำบุญได้หรือการนำมาเปรียบเทียบกับนักปราชญ์โบราณอีสานว่า

^{๓๘} พระครูสุขุมสังฆการ, กฐิน, หน้า ๑๖.

^{๓๙} ธนาภิกขุ, วันสำคัญไทย, หน้า ๒๔๗.

ธงกฐินที่เป็นรูปจระเข้คาบดอกบัว หมายถึงความโลภซึ่งโดยปกติจะเข้เป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำในบางช่วงขึ้นมาอนอ้าปากอยู่บนบกให้แมลงวันเข้ามาตอมอยู่ในปาก พอแมลงวันเข้าไปรวมกันหลายๆตัวเข้าจึงได้จับปากเอาแมลงวันเป็นอาหาร ท่านได้เปรียบเทียบกับคนเราที่มีความโลภไม่มีความรู้สึกสำนึกชั่วดี ทำถูกต้องหรือไม่ มีแต่จะเอาทำเดียว โดยไม่คำนึงถึงว่าได้มานั้นมีความสกปรกแปดเปื้อนด้วยความไม่ดีไม่งามคืออกุศล ผู้อื่นจะได้รับผลอย่างไรจากการกระทำของตนไม่ได้ใส่ใจ รูปธงจระเข้คาบดอกบัวท่านเปรียบเหมือนคนโลภที่กอบโกยผลประโยชน์อย่างเดียว

ธงกฐินที่เป็นรูปตะขาบ รูปแมลงป่อง หมายถึง ความโกรธ โดยธรรมชาติสัตว์ทั้งสองอย่างนี้มีพิษร้าย ถ้าใครได้โดนตะขาบและแมลงป่องต่อยจะเจ็บปวด แต่ความเจ็บปวดนั้นมียาแก้ให้หายได้ท่านได้เปรียบถึงโทษเพราะโทษเกิดขึ้นง่ายและรุนแรงแต่ก็หายง่าย เรียกว่าโกรธง่ายหายเร็ว โทษและความโกรธมีความเจ็บปวดและความเสียหายเป็นผล ดังนั้นธงกฐินรูปนี้จึงเปรียบเหมือนความโกรธและความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นแล้วสามารถรักษาหายได้เร็ว

ธงกฐินรูปนางกนิฐีถือดอกบัว หมายถึง ความหลงหรือโมหะ คนเรามีความหลงในรูปเสียงกลิ่นรสแต่เราสามารถออกจากนี้ได้ด้วยการพิจารณาเห็นความเป็นจริง ธงทั้งสามอย่างนี้สอนมนุษย์เรื่องความโลภความโกรธ ความหลง มนุษย์ต้องการออกจากพวกเหล่านี้ต้องทำความดีทำบุญที่ยิ่งใหญ่รู้หลักในการขจัด ด้วยการเสียสละ รู้รัก รู้ภัยมีความเมตตา กรุณาต่อกันจึงร่วมกันทำบุญกฐิน

๗. การกรานกฐิน

การกรานกฐิน คือ เมื่อมีผ้าเกิดขึ้นแก่สงฆ์ พอทำเป็นไตรจีวรผืนหนึ่งผืนใดสงฆ์พร้อมใจกันยกให้แก่ภิกษุรูปหนึ่งเพื่อประโยชน์แก่การทำงาน ภิกษุผู้ได้รับผ้าเอาไปทำเป็นจีวรแล้วเสร็จภายในวันนั้นแล้ว มาบอก แก่ภิกษุผู้ยกผ้านั้นให้เพื่อนโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนา^{๔๐}

พิธีกรานกฐิน เป็นพิธีสงฆ์มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระภิกษุได้รับฉันทานุมัติจากคณะสงฆ์ให้ได้รับผ้ากฐินจะต้องนำไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งจะเป็นจีวร สบง สังฆาฏิ ทำการตัดเย็บ ย้อมให้เรียบร้อยแล้ว จึงให้สัญญาณเรียกประชุมกันในพระอุโบสถ พระภิกษุรูปที่ได้รับฉันทานุมัติให้รับผ้ากฐิน^{๔๑}

วิธีการกรานกฐินและอภิตตฤทธิกรรมวาจาสำหรับกรานกฐิน พระสงฆ์ที่กรานกฐินคือภิกษุผู้ฉลาดสามารถประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยอภิตตฤทธิกรรมวาจาว่าพระสงฆ์ที่เห็นด้วยกับคณะสงฆ์พึงให้กรานกฐินแก่พระภิกษุผู้นี้ให้สาธุ เรื่องกฐินที่ไม่สามารถกรานได้สาเหตุจาก

๑. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงมีรอยขีด
๒. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงชักผ้า
๓. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงกะผ้า
๔. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงเพียงตัดผ้า
๕. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงเนาผ้า
๖. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงเย็บผ้า

^{๔๐} คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เสียงเชียง, วินัยมุข, หน้า๔๗.

^{๔๑} บุญมี แทนแก้ว, พิธีกรรมและประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล, หน้า๑๕๕.

๗. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงทำลูกตุ้ม
๘. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงทำรังคัม
๙. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงติดผ้าอนุวาด
๑๐. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงติดผ้าอนุวาดด้านหน้า
๑๑. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงตามผ้า
๑๒. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยอาการเพียงย้อมผ้าเป็นสีหม่น
๑๓. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยผ้าที่ทำนิตได้มา
๑๔. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยผ้าที่พูดเลียบเคียงได้มา
๑๕. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยผ้าที่ยืมเขามา
๑๖. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยผ้าที่เก็บไว้ค้างคืน
๑๗. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยผ้าที่เป็นนิสสัคคีย์
๑๘. กฐินไม่เป็นอันกรานด้วยผ้าที่ไม่ทำพินทุ
๑๙. กฐินไม่เป็นอันกรานเว้นจากสังฆาฏิ
๒๐. กฐินไม่เป็นอันกรานเว้นจากอุตตราสงค์
๒๑. กฐินไม่เป็นอันกรานเว้นจากอันตรวาสก
๒๒. กฐินไม่เป็นอันกรานเว้นจากจีวรมีขันธ์ ๕ หรือเกิน ๕ ซึ่งตัดดีแล้วทำให้มีมณฑล

เสร็จในวันนั้น

๒๓. กฐินไม่เป็นอันกรานเพราะเว้นจากบุคคลกราน
๒๔. กฐินไม่เป็นอันกรานโดยชอบ ถ้าภิกษุผู้อยู่นอกสีมาอนุโมทนา กฐินนั้น

กฐินเป็นอันกรานเนื่องมาจาก

๑. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าใหม่
๒. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าเทียมใหม่
๓. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าเก่า
๔. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าบังสุกุล
๕. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าที่ซื้อตามร้าน
๖. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าที่ไม่ได้ทำนิตได้มา
๗. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าที่ไม่ได้พูดเลียบเคียงได้มา
๘. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าที่ไม่ได้ยืมเขามา
๙. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าที่ไม่ได้เก็บไว้ค้างคืน
๑๐. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าที่ไม่เป็นนิสสัคคีย์
๑๑. กฐินเป็นอันกรานด้วยผ้าที่ทำพินทุ
๑๒. กฐินเป็นอันกรานด้วยสังฆาฏิ
๑๓. กฐินเป็นอันกรานเว้นจากอุตตราสงค์
๑๔. กฐินเป็นอันกรานเว้นจากอันตรวาสก
๑๕. กฐินเป็นอันกรานเว้นจากจีวรมีขันธ์ ๕ หรือเกิน ๕ ซึ่งตัดดีแล้วทำให้มีมณฑล

เสร็จในวันนั้น

๑๖. กฐินเป็นอันกรานเพราะมีบุคคลกราน

๑๗. กฐินเป็นอันกรานโดยชอบ ถ้าภิกษุผู้อยู่ในสีมาอนุโมทนา กฐินนั้น

๘. การกล่าวคำถวายผ้ากฐิน

ในประเพณีการทอดกฐินนั้น พุทธศาสนิกชน นิยมที่จะกล่าวคำถวาย เพื่อเป็นการมอบให้แก่พระสงฆ์ คำถวายผ้ากฐินมี ๒ แบบ มีดังนี้

๑) คำถวายกฐินแบบที่ ๑ (แบบเก่า)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (ว่า ๓ จบ) อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กฐินทูลสัง สังฆัสสะ โอโณชยามะ ทุตติยัมปิ อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กฐินทูลสัง สังฆัสสะ โอโณชยามะ ตุตติยัมปิ อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กฐินทูลสัง สังฆัสสะ โอโณชยามะ ฯ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้แด่พระสงฆ์

แม้การบสอง ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้แด่พระสงฆ์

แม้การบที่สาม ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้แด่พระสงฆ์

" อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง, กะฐินะจีวะระทูลสัง, สังฆัสสะ, โอโณชยามะ, สาธุ โน ภันเต, สังโฆ, อิมัง สะปะริวารัง, กะฐินะทูลสัง, ปะฏิคคัณหาตุ, ปะฏิคคะเหตวา จะ, อิมินา ทูลเสนะกะฐินัง, อัตถะระตุ, อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ "

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐินจีวร กับทั้งบริวารนี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย และ ครั้นรับแล้วขอจงกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์ และ ความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญ

๒) คำถวายกฐินแบบที่ ๒ (แบบใหม่)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (ว่า ๓ จบ)

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทูลสัง สังฆัสสะ โอโณ ชยามะ

ทุตติยัมปิ อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทูลสัง สังฆัสสะ โอโณ ชยามะ

ตุตติยัมปิ อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทูลสัง สังฆัสสะ โอโณ ชยามะ

สาธุ โร ภันเต อิมัง สะปะริวารากะฐินะทูลสัง ปฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งผ้ากฐินกับบริวารนี้ แก่พระสงฆ์แม้การบสอง ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งผ้ากฐินกับบริวารนี้ แก่พระสงฆ์แม้การบสาม ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งผ้ากฐินกับบริวารนี้ แก่พระสงฆ์ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงรับ ซึ่งผ้ากฐินทั้ง บริวารนี้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญฯ

ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (ว่า ๓ จบ)

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง สังฆัสสะ โอโณ ชะยามะ
 สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง ปะภิกคัณหาคู
 ปะภิกคเหตะวา จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ
คำแปล ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐินกับทั้ง บริวารนี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์
 จงรับผ้ากฐินกับบริวารนี้ ครั้นนี้ รับแล้วจงกรานกฐินด้วยผ้าผืนนี้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่
 ข้าพเจ้าทั้งหลาย หลายสันกาลนานเทอญฯ

๙. การอุปโลภกฐิน

รูปที่ ๑

ผ้ากฐินทาน กับทั้งผ้าอาวาสสังสบริวารทั้งปวงนี้ เป็นของ..... พร้อมด้วย.....ผู้
 ประกอบด้วยศรัทธาอุตสาหะ พร้อมเพรียงกันนำมาถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ ผู้อยู่จำพรรษาถ้วนไตรมาส
 ในอาวาสนี้แล ผ้ากฐินทานนี้ เป็นของบริสุทธิ์จลฺลเอนลอยมาโดยนภากาศแล้วแลตกลงในที่ประชุม
 สงฆ์ จะได้จำเพาะเจาะจงลงว่า เป็นของภิกษุรูปใด รูปหนึ่งก็หาไม่ได้ มีพระบรมพุทธานุญาตไว้ว่า ให้
 พระสงฆ์ทั้งปวงยอมอนุญาตให้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง เพื่อจะทำซึ่งกฐินนิตถารกิจ ตามพระบรมพุทธานุญาต
 และมีคำพระอรธกถาจารย์ผู้รู้พระบรมพุทธานุญาตบรรยายสั่งวรรณนาไว้ว่า ภิกษุรูปใดประกอบด้วยศีลสุตาธิ
 คุณ มีสติปัญญาสามารถ รู้ธรรม ๘ ประการ มีบุรพกิจเป็นต้น ภิกษุรูปนั้นจึงสมควรเพื่อจะทำซึ่ง
 กฐินนิตถารกิจ ตามพระบรมพุทธานุญาตได้

บัดนี้ พระสงฆ์ทั้งปวง จะเห็นสมควรแก่ภิกษุรูปใด จงพร้อมกันยอมอนุญาตให้แก่ภิกษุรูป
 นั้น เทอญ. (ไม่ต้องสาธุ)

รูปที่ ๒

ผ้ากฐินทาน กับทั้งผ้าอาวาสสังสบริวารทั้งปวงนี้ ข้าพเจ้าพิจารณาเห็นสมควรแก่.....เป็นผู้มี
 สติปัญญาสามารถ เพื่อกระทำกฐินนิตถารกิจให้ ถูกต้องตามพระบรมพุทธานุญาตได้ ถ้าพระภิกษุรูป
 ใดเห็นไม่สมควร จงทักท้วงขึ้นในท่ามกลางสงฆ์ (หยุดรอครู่หนึ่ง) ถ้าเห็นสมควรแล้วไซ้ จงให้สัตท
 สัญญา สาธุการขึ้นให้พร้อมกัน เทอญ.(สาธุ พร้อมกัน)

กรรมวาจาสดให้ผ้ากฐิน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

สุณาดู เม ภันเต สังโฆ,อิทัง สังฆัสสะ กะฐินะทุสสัง อุปปันนัง,ยะทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง,สังโฆ อิทัง
 สังฆัสสะ กะฐินะทุสสัง आयัสมะโต อิตถันนามัสสะ ทะเทยยะ,กะฐินัง อัตถะริตุง,เอสา ญัตติ.

สุณาดู เม ภันเต สังโฆ,อิทัง สังฆัสสะ กะฐินะทุสสัง อุปปันนัง,สังโฆ อิมัง กะฐินะทุสสัง आयัสมะโต อิต
 ถันนามัสสะ เทติ,กะฐินัง อัตถะริตุง, ยัสสายัสมะโต ชะมะติ, อิมัสสะ กะฐินะทุสสัสสะ, आयัสมะโต อิต
 ถันนามัสสะ ทานัง,กะฐินัง อัตถะริตุง,โส ตุน्हัสสะ,ยัสสะ นกชะมะติ,โส ภาเสยยะ.

ทินนัง อิทัง สังฆะนะ,กะฐินะทุสสัง आयัสมะโต อิตถันนามัสสะ กะฐินัง อัตถะริตุง,ชะมะติ สังฆัสสะ,
 ตัสมา ตุน्हี, เอวะเมตัง ธาระยามิ.

คำแปล ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผ้ากฐินผืนนี้เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์ ถ้าความพร้อมของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงให้ผ้ากฐินผืนนี้แก่ภิกษุผู้มีชื่อนี้เพื่อกรานกฐิน นี่เป็นญัตติ.

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผ้ากฐินผืนนี้เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์ สงฆ์ให้ผ้ากฐินผืนนี้ แก่ภิกษุผู้มีชื่อนี้ เพื่อกรานกฐินการให้ผ้ากฐินผืนนี้ แก่ภิกษุผู้มีชื่อนี้ เพื่อกรานกฐิน ย่อมชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้หนึ่ง ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพูด ผ้ากฐินผืนนี้ สงฆ์ให้แล้วแก่ภิกษุผู้มีชื่อนี้เพื่อจะกรานกฐินย่อมชอบแก่สงฆ์ เหตุนี้จึงนั่งอยู่ ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

(คำว่า อิตถันนามัสสะ ใช้เปลี่ยนตามชื่อของภิกษุผู้รับกฐิน เช่น ชันติธัมโม เปลี่ยนเป็น ชันติธัมมัสสะ ถ้าภิกษุนั้นอ่อนกว่าผู้สวด ต้องตัดอายุสัมะโต ออกเสีย แล้วเติมภิกษุโน ต่อท้ายคำ อิตถันนามัสสะ เช่น อายุสัมะโต อิตถันนามัสสะ เปลี่ยนเป็น อิตถันนามัสสะ ภิกษุโน)

๑๐.คำกรานกฐินและอนุโมทนากฐิน

ผ้าสังฆาฏิ อิมายะ สังฆาฏิยา กะฐินัง อัตถะรามิ.

ผ้าอุตตราสงค์ อิมานา อุตตราสังเณนะ กะฐินัง อัตถะรามิ.

ผ้าอังตราวาสก อิมานา อังตราวาสะเณนะ กะฐินัง อัตถะรามิ.

คำอนุโมทนากฐิน

อันภิกษุผู้กรานกฐินนั้น พึงเข้าไปหาสงฆ์ ห่มผ้าอุตตราสงค์เฉียงบ่า ประคองอัญชลี กล่าวอย่างนี้ว่า

“อัตถะตัง อาวุโส (ภันเต) สังฆัสสะ กะฐินัง,ธัมมิโก กะฐินัตถาโร, อะนุโมทะถะ.ท่านเจ้าข้า กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม ขอท่านทั้งหลาย อนุโมทนาเถิด.”

ภิกษุผู้อนุโมทนาเหล่านั้น พึงห่มผ้าอุตตราสงค์เฉียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า

“อัตถะตัง ภันเต (อาวุโส) สังฆัสสะ กะฐินัง, ธัมมิโก กะฐินัตถาโร, อะนุโมทามะ. ผู้มีอายุ กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม เราทั้งหลาย อนุโมทนา.”

๒.๒.๖ การเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐิน

๑.สร้างเสริมความเข้าใจให้ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมความสำคัญของวัฒนธรรม และผลของการพัฒนาวัฒนธรรมให้เกิดเป็นที่ยอมรับมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมความรู้ด้านข่าวสารข้อมูลเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่า เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ เช่นเอกสารการประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๒.สนับสนุนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่สามารถจัดได้หลายรูปแบบ

๓.ส่งเสริมองค์การชุมชน ปรับกระบวนการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง เป็นผู้ปฏิบัติที่ดีชุมชนเข้มแข็งเกิดความซาบซึ้งภายในสัมผัสได้สามารถทำได้ทันทีการศึกษาเป็นเครื่องส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมงานเพื่อบริการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษา พัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ควบคู่การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น

๔.ส่งเสริมการวิจัย พัฒนางานร่วมกันสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้เผยแพร่ความรู้ผสมผสานภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมเพื่อการยั่งยืน ปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในวิถีชีวิต

๒.๒.๗ ทศนคติของชาวพุทธต่ออานิสงส์การทอดกฐิน

๑. อานิสงส์ของการทอดกฐิน

กฐินทานมีผลานิสงส์อันยิ่งใหญ่จะนับประมาณค่ามิได้ ทั้งจะให้บุคคลผู้บริจาคสิ้นจากทุกข์ภัย พ้นจากความพินิตและยากจนขัดสนจนได้ล่วงถึงพระอมตมหานิพพานในอวสานชาติที่สุด จึงสมควรที่พุทธศาสนิกชนทั้งปวง จะพร้อมใจกันประกอบตามประเพณีการทอดกฐินนี้ ซึ่งนอกจากจะได้บำเพ็ญกุศลอันมีผลานิสงส์ยากยิ่งแล้ว ยังได้ชื่อว่า ได้รับรักษาประเพณีที่บรรพบุรุษของเราได้กระทำกัน มาจนถึงพวกเราเหล่าลูกหลานทุกวันนี้ และยังได้ชื่อว่าช่วยกันดำรงรักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา อันเป็นศาสนาประจำชาติไทยของเราให้ดำรงอยู่ตลอดกาลครบห้าพันปี ซึ่งเป็นอายุของพระพุทธศาสนา และการบำเพ็ญบุญทอดกฐินนี้เป็นทานวัตร คือมีกำหนดกาลเวลาหนึ่งเดือนนับแต่ออกพรรษาเมื่อพ้นกำหนดนี้ก็หมดโอกาสที่จะทำเพราะพระพรหมพุทธบัญญัติกำหนดเวลาไว้ให้เพียงเท่านี้

ประไพ ศรีธัญรัตน์ กล่าวถึงความหมายของคำว่า อานิสงส์ มีความหมาย ๓ ประการคือ

๑. ชมเชย หมายความว่า ความดีต่างๆ ที่บุคคลได้จากการกระทำไว้ จะต้องได้รับผลของความดีตอบสนอง ส่วนผู้อื่นเมื่อเห็นบุคคลนั้นได้รับความสุขความเจริญก็พากันยกย่องชมเชยว่าเป็นผู้มีบุญ

๒. เปียดเบียน หมายความว่า ผลของความดีต่างๆ ที่บุคคลได้กระทำไว้แล้ว จะไปทำหน้าที่เปียดเบียน ผลของความชั่วที่ได้เคยกระทำไว้แล้วให้ตกไปไม่มีโอกาสให้ผลและยังสามารถป้องกันผู้กระทำความผิดนั้นไม่ให้ตกไปในทางที่ชั่ว

๓. ไหลออกเป็นนิตย์ หมายความว่า ความดีต่างๆ ที่บุคคลได้กระทำแล้ว ย่อมให้ผลที่ดีตอบสนองอยู่เป็นนิตย์ และจะนำไปสู่ผลอันสูงสุดที่เหล่ามนุษย์ เทวดาพรหมปรารถนาริ้วยิ่งนักคือ การบรรลุมรรคผล นิพพานนั่นเอง^{๔๒}

๒. อานิสงส์ของผู้ถวายกฐิน

การทำบุญกฐินถือเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสานที่นับถือพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกทั่วไปเพราะการทำบุญมีการเสียสละปัจจัยที่หาได้ด้วยความเพียรพยายามของเจ้าภาพการถวายกฐินมีอานิสงส์แรงตามบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ คือ

๑. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

๒. ศลิ้มัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

๓. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

๔. อปจายนมัย บุญสำเร็จด้วยการอ่อนน้อมถ่อมตน

๕. เวยยาวัจจมัย บุญสำเร็จด้วยการช่วยเหลือกิจการอันเป็นกุศล

๖. ปัตติทานมัย บุญสำเร็จด้วยการแบ่งส่วนบุญให้แก่ผู้อื่น

๗. ปิตตานโมทนามัย บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาส่วนบุญของผู้อื่น การแสดงความยินดี

๘. รัมมัสสวนมัย บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม

๙. รัมมเทศนามัย บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรม สอนวิชาการทางโลกด้วย ความเมตตา

^{๔๒} ประไพ ศรีธัญรัตน์, ทาน อานิสงส์การทอดกฐิน, (กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองวิริยะพัฒนาโรงพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๒๗.

๑๐.บุญสำเร็จด้วยการทำความเห็นให้ถูกต้องตามความเป็นจริงในเรื่องราวของกรรมและผลของกรรม^{๔๓}

อานิสงส์ที่ได้รับสำหรับผู้ทอดกฐินตามกาลคือจะได้รับการยกย่องชมเชยว่าเป็นผู้มีบุญมากมีจิตใจผ่องใสไม่เศร้าหมอง ครั้นเมื่อละจากโลกนี้ไปจะเกิดในเทวโลกเสวยสมบัติอันเป็นทิพย์ตลอดกาลเมื่อเกิดเป็นมนุษย์จะมีรูปร่างงดงามเป็นสง่างามเกรงขามเกิดอยู่ในตระกูลสูงศักดิ์ มีทรัพย์สมบัติมากมีผู้ยกย่องสรรเสริญเคารพบูชา อุดมด้วยชื่อเสียงอันดี กุศลนี้จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ได้สมดังปรารถนา^{๔๔}

ผู้ถวายได้รับบุญคือเป็นผู้ที่ขจัดกิเลส ความโลภมีจิตผ่องใส เป็นผู้มั่งคั่งในทางทรัพย์สินมีโภคทรัพย์ มีความเจริญในหน้าที่การงาน เป็นผู้อันเป็นที่รักของเทวดา และมิตรเพื่อนบ้าน มีผิวพรรณงาม เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปได้เป็นผู้ส่งเสริมพระพุทธศาสนาตั้งมั่นในคุณงามความดี มีจริยธรรมเมื่อละโลกนี้ไปแล้วได้บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

ชมรมผู้รักบุญได้กล่าวถึงอานิสงส์ของผู้ทอดกฐินว่า

๑.บารมีเต็มเปี่ยม หากเกิดเป็นชายและได้เจอพระพุทธเจ้า จะได้รับประทานการบวชแบบเอหิภิกขุอุปสัมปทา คือพระพุทธเจ้าทรงบวชให้

๒.เมื่อบารมีเต็มเปี่ยม หากเกิดเป็นหญิง ก็จะได้ครอบครองเครื่องประดับอันสูงค่าที่สุดในยุคนั้น

๓.จะมีผิวพรรณวรรณะงดงาม สว่างผ่องใส

๔.จะเป็นผู้ที่ได้ครอบครองเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มอันประณีต งดงามสง่า ถูกอกถูกใจ

๕.หากชาติใดพลั้งพลาดวิบากกรรมส่งผลให้ไปเกิดเป็นสัตว์ก็จะเป็นสัตว์ที่มีขนงามได้แก่ นกยูง

๖.จะได้ทรัพย์สมบัติตามกาล เพราะทำบุญตามกาล เช่น หากปลูกผลไม้จะได้ไปผลผลิตจำนวนมาก เพื่อให้ได้ใช้กิน ใช้ประโยชน์ตรงตามฤดูกาลนั้นๆ หรือได้สมบัติ ของไปขวัญ ของกำนัลตรงตามกาลเช่น วันเกิด วันครบรอบพิเศษต่างๆ

๗.การถวายกฐินจัดเป็นสังฆทาน คือทานที่ถวายไม่เฉพาะเจาะจงกับภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ซึ่งถือว่าได้บุญมากกว่าการถวายทานกับพระพุทธเจ้า ๑ พระองค์

๘.ทรัพย์สมบัติที่เกื้อกูลต่อการบรรลุมรรคผลนิพพานก็จะมาบังเกิดกับเรง่ายๆ

๙.จะเป็นผู้มีจิตแช่มชื่น บริสุทธิ์ผ่องใสอยู่เสมอ จิตใจตั้งมั่นเป็นสมาธิ และเข้าถึงธรรมจนบรรลุมรรคผลนิพพานและไปถึงที่สุดแห่งธรรมได้โดยง่าย^{๔๕}

^{๔๓} ประไพ ศรีธัญรัตน์, ทาน อานิสงส์การทอดกฐิน, หน้า ๑๔.

^{๔๔} ประไพ ศรีธัญรัตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

^{๔๕} ชมรมผู้รักบุญ, รวบรวมจัดพิมพ์เพราะอานาพุทธกฐินจัดให้, (กรุงเทพมหานคร: เอส.เอ็ม.เค.พรินต์ติ้ง, ๒๕๕๕), หน้า ๕๓.

๓. อานิสงส์ของผู้รับกฐิน

ส.ธรรมกถึก กล่าวว่า ภิกษุผู้กรานกฐินแล้วได้อานิสงส์ ๕ ประการคือ

๑.อะนันทะจาโร เทียวไปในละแวกบ้านโดยไม่ต้องอาบัติน้ำด้วยจาริตสิกขาบท

๒.สะมาทานะจาโร เทียวไปโดยไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบทั้งชุดก็ได้ โดยมีต้องอาบัติน้ำด้วยทุติยกฐินสิกขาบท

๓.คณะโกชนะนัง ฉั่นคณะโกชนะได้โดยไม่ต้องอาบัติน้ำด้วยคณะโกชนะ และปรับปรโกชนะทั้งสองสิกขาบท

๔.ยวาทะถะจีวะรัง เก็บอาตเรกจีวรไว้ได้โดยที่ยังมิได้วิกัป และอธิฐานโดยไม่ต้องอาบัติน้ำด้วยปฐมกฐินสิกขาบท

๕.โยจะตถะ จีวะรูปปาโท โส เนสยัง ภะวิสสะติ จีวรลาภอันใด ที่เกิดขึ้นมีขึ้นในอาวาสนั้นจักเป็นของภิกษุทั้งหลายผู้ได้กรานกฐินแล้ว^{๔๖}

สมทรง ปุณณฤทธิ์ กล่าวว่า ถ้ารับกฐินแล้วตามกำหนดเวลาจะได้รับอานิสงส์กฐิน ๕ ประการ คือ

๑.เมื่อเดินทางไปไหนไม่ต้องบอกลาภิกษุอื่น

๒.เดินทางไม่ต้องนำไตรจีวรไปครบสำหรับ

๓.ฉันอาหารรวมกลุ่มกันได้

๔.เก็บจีวรไว้ได้หลายตัวโดยไม่ต้องวิกัป คือ ทำให้เป็น ๒ เจ้าของ

๕.ผ้าที่เกิดในวัดนั้นเป็นของท่านด้วย คือมีสิทธิ์ได้รับส่วนแบ่ง^{๔๗}

พระมหาปริชา ปริญญาโน กล่าวว่า อานิสงส์กฐินสำหรับพระภิกษุผู้รับกฐิน ภิกษุผู้รับและอนุโมทนากฐินได้อานิสงส์ ๕ คือ

๑.เทียวไปไม่ต้องบอกลาภิกษุรูปใดรูปหนึ่งหมายถึงภิกษุไปค้างคืนที่ไหนได้โดยไม่ต้องบอกลาภิกษุด้วยกันไม่ต้องอาบัติน้ำ

๒.เอาไตรจีวรไปโดยไม่ต้องครบสำหรับได้

๓.ฉันอาหารเป็นวงล้อมได้เรียกว่าคณะโกชนะโดยไม่ต้องอาบัติน้ำ

๔.เก็บจีวรได้ตามความปรารถนา

๕.ลาภที่เกิดขึ้นให้เป็นของภิกษุผู้จำพรรษาในวัดนั้น ที่ได้กรานกฐินแล้ว^{๔๘}

บุญมี แท่นแก้ว กล่าวว่า การรับกฐินย่อมได้อานิสงส์ แก่ภิกษุที่จะอยู่ต่อไปโดยไม่ลาสิกขาเพศ ในพระวินัยระบุไว้ ๕ ประการคือ

๑.พระภิกษุรูปนั้นจะเข้าไปในบ้านได้ไม่จำเป็นต้องบอกลาภิกษุด้วยกัน

๒.พระภิกษุรูปนั้นจะสัญจรไปที่ใด ไม่จำเป็นต้องนำจีวรไปครบสำหรับ

^{๔๖} ส.ธรรมกถึก, ประเพณีโบราณอีสาน, หน้า ๔๑๕.

^{๔๗} สมทรง ปุณณฤทธิ์, วิธีทำบุญบั้งไฟ, (กรุงเทพมหานคร:สายส่งสุขภาพใจ, ๒๕๔๖),

^{๔๘} พระมหาปริชา ปริญญาโน, ประเพณีโบราณไทยอีสาน, หน้า ๑๕๓.

อธิบายความทั้ง ๕ ประการว่าตามหลักวินัยภิกษุจะเข้าบ้านต้องบอกลา กัน จะเดินทาง ต้องเอาไตรจีวรไปครบชุดเวลาฉันอาหารต้องนั่งเรียงกัน จะล้อมวงกันไม่ได้ จีวรที่เหลือใช้เก็บไว้ได้ เพียง ๑๐ วัน ลาภที่เกิดขึ้นต้องได้แก่ภิกษุที่อาวุโสที่บวชนานที่สุด ความผิดวินัยจึงได้รับการยกเว้น ดังกล่าวเป็นพิเศษ ทั้ง ๕ ประการ จึงเห็นควรยกเว้น

เรื่องอานิสงส์กฐิน ๕ อย่าง ตามบทบัญญัติพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงพุทธานุญาตว่า ภิกษุผู้กรานกฐินแล้วจะได้อานิสงส์ ๕ อย่าง คือ

๑. เทียวไปไม่บอกลา
๒. ไม่ต้องถือไตรจีวรไปครบ
๓. ฉันคนโภชนะได้
๔. ทรงอธิเรกจีวรได้ตามต้องการ
- ๕ ภิกษุสงฆ์ได้จีวรขณะนั้น

๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะราชครู ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ประเพณีไทย ว่า กฐินแปลตามศัพท์ว่ากรอบไม้สำหรับ ชิงจีวรของพระภิกษุ พิธีการของกฐินมีสองขั้นตอนคือ ผู้ที่ศรัทธานำผ้าไปถวายพระภิกษุเรียกว่าการ ทอดกฐิน พระภิกษุนำผ้าที่ถวายนำไปตัดเย็บจีวรหรือเป็นเครื่องนุ่งห่มอย่างใดอย่างหนึ่งเสร็จในวัน เดียว และทำพิธีอนุโมทนา เรียกว่ากรานกฐิน^{๔๙}

จ.เปริญญ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ประเพณีพิธีมงคลไทยอีสาน ว่าจุลกฐินเป็นกฐินประเภท หนึ่งคือ กฐินที่ต้องการทำด้วยความรีบด่วน หรือเรียกอย่างพื้นเมืองของไทยว่ากฐินแล่น ซึ่งเรียกกัน อยู่ในภาคอีสาน กฐินนี้มีผู้ศรัทธามาก ได้บุญมาก^{๕๐}

นิตยา บุญสิงห์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือวัฒนธรรมไทยว่า กฐิน แปลว่ากรอบไม้สำหรับชิงผ้า เพื่อทำเป็นจีวรถวายพระภิกษุห่มครองการทอดกฐินเป็นพิธีสำคัญทางพุทธศาสนิกชนที่ถวายหลังวัน ออกพรรษา^{๕๑}

ธีรนนท์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือมงคลพิธีไทยว่าพิธีการทอดกฐินนับเป็นการทำบุญใหญ่มี อานิสงส์แรง โดยมากมักจัดงาน ๒ วัน วันต้นตั้งองค์พระกฐิน จะตั้งที่บ้านหรือที่วัดก็ได้พร้อมด้วยญาติ มาร่วมอนุโมทนาบุญ วันรุ่งขึ้นนำไปทอดจัดเป็นขบวนแห่แล้วเลี้ยงพระเพลที่วัดส่วนการทอดแล้วแต่ เจ้าภาพจะทอดเข้าหรือหลังเพล^{๕๒}

^{๔๙} คณะราชครู, ประเพณีไทย, หน้า ๖๗.

^{๕๐} จ.เปริญญ, ประเพณีพิธีมงคลไทยอีสาน, (กรุงเทพมหานคร:อำนวยการเว็บพริ้นต์ติ้ง จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๑๗๐ .

^{๕๑} นิตยา บุญสิงห์, วัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร:พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๐), หน้า ๔๒.

^{๕๒} ธีรนนท์, มงคลพิธีไทย, หน้า ๑๙๓.

ไพฑูรย์ ยิ้มทองได้กล่าวไว้ในหนังสือศาสนพิธีทางพุทธศาสนาว่า พิธีทำบุญทอดกฐินหลังฤดูการออกพรรษาจะมีงานบุญที่ยิ่งใหญ่ เพราะมีกำหนดให้แต่ละวัดจะรับได้เพียงครั้งเดียว และมีกำหนดการทอดเพียงชั่วระยะเวลาเพียง ๑ เดือนเท่านั้น^{๕๓}

ผศ.บรรเทง พาศิณิตถ์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือประเพณีวัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ กฐินเป็นชื่อไม้สะดึงสำหรับกางขึงผ้าเพื่อ กะผ้า ตัดผ้า เย็บผ้า แล้วเอาลาดลงวางทับไปตามแบบ วิธีนี้สะดวกแก่ผู้ยังไม่มีความรู้ชำนาญในการตัด การเย็บ ในสมัยนี้มีผู้ชำนาญไม่ทำเหมือนเมื่อก่อน^{๕๔}

ศิริวรรณ คุ่มโก้ ได้กล่าวไว้ในหนังสือวันและประเพณีสำคัญว่า การทอดกฐินถือว่าเป็นทานพิเศษ จัดเป็นกาลทาน คือทานที่มีระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากการทอดกฐินแยกได้ ๒ ประเภท คือ มหากฐิน คือ การทอดกฐินที่มีเวลามากในการเตรียมผ้ากฐินพร้อมบริวารต่างๆจำนวนมาก จุลกฐินคือการทอดกฐินที่มีเวลาจำกัดเพียง ๑ วัน เท่านั้นและต้องทำทุกอย่างให้เสร็จภายในวันนั้น^{๕๕}

สุชีพ ปุญญานุภาพ ได้กล่าวไว้ในหนังสือพจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนาว่า กฐินชื่อของพิธีกรรมทางศาสนา คือการถวายผ้าประจำปีแก่พระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือน^{๕๖}

โชติ ศรีสสุวรรณ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ประเพณีสิบสองเดือนว่าผู้ที่นำผ้าไตรจีวรมาถวายพระพุทธเจ้าและสาวกคือนางวิสาขาผู้เป็นมหาอุบาสิกาได้ถวายผ้ากฐินเป็นคนแรก การทำบุญกฐินจึงเกิดขึ้นเป็นประเพณีสืบมาจนถึงวันนี้^{๕๗}

สมชัย ใจดีได้กล่าวไว้ในหนังสือประเพณีและวัฒนธรรมไทยว่าการทอดกฐินคือการนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าสงฆ์ ซึ่งมีจำนวนอย่างน้อย ๕ รูปโดยมิได้เจาะจงว่าจะถวายภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง การทอดกฐินมีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๑ ไปจนถึงกลางเดือน ๑๒ มีกำหนด ๑ เดือนภายหลังจากออกพรรษาแล้ว^{๕๘}

พระมหาพิเชษฐ์ ธีรวโส(ดอกกรัก)ได้ศึกษางานวิจัยการศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถรวาท ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของพระพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบันว่า กษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงมีความเชื่อเรื่องบาป บุญ คุณโทษ นรกสวรรค์ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาทรงบำเพ็ญราชกุศลนานับการเช่นทรงผนวช ทรงถวายผ้าพระกฐินตามราชประเพณีอย่างต่อเนื่อง^{๕๙}

^{๕๓} ไพฑูรย์ ยิ้มทอง,ศาสนพิธีทางพุทธศาสนา,(กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด,๒๕๔๖), ๑๕๖.

^{๕๔} บรรเทง พาศิณิตถ์,ประเพณีวัฒนธรรมไทยและคติความเชื่อ,(กรุงเทพมหานคร:โอเอส.พรินต์ติ้งเฮ้า,๒๕๔๙)หน้า ๔๒.

^{๕๕} ศิริวรรณ คุ่มโก้ ,วันและประเพณีสำคัญ,หน้า๘๗.

^{๕๖} สุชีพ ปุญญานุภาพ, พจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนา,หน้า๔.

^{๕๗} โชติ ศรีสสุวรรณ,ประเพณีสิบสองเดือน,(กรุงเทพมหานคร:สถาพรบุ๊คส์ จำกัด),๒๕๕๒.

^{๕๘} สมชัย ใจดี,ประเพณีและวัฒนธรรมไทย,(กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช),๒๕๔๕.

^{๕๙} พระมหาพิเชษฐ์ ธีรวโส(ดอกกรัก)”ศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถรวาท ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของพระพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบัน”,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๓๔),บทคัดย่อ.

พระครูปลัดพิศิษฐ์ เมตตจิตโต (พลขานวพงศ์) ได้ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีจุลกฐินของชาวพุทธล้านนา : กรณีศึกษาวัดอนาลโยทิพยาราม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาวิจัยพบว่าในพระไตรปิฎกไม่มีการกล่าวถึงจุลกฐินโดยตรง แต่มีเรื่องราวในอรรถกถาธรรมบท แห่งขุททกนิกาย ว่า ครั้งหนึ่งใกล้จะสิ้นสุกฐินกาลแล้วและพระอนุรุทธะมีจีวรอันเก่าขาดมาก พระพุทธเจ้าจึงให้สงฆ์ช่วยกันหาผ้าบังสุกุลแต่ก็ไม่เพียงพอ นางเทพธิดาจึงได้เนรมิตผ้าทิพย์มาสมทบให้ ครั้นนั้นก็ได้ช่วยกันทำจีวรอย่างเร่งด่วนเป็นการใหญ่ นี่คือมูลเหตุแห่งจุลกฐินในเวลาต่อมา ส่วนจุลกฐินในล้านนามีตำนานมาจากเมืองเชียงตุง ซึ่งกล่าวถึงที่มาของจุลกฐินคล้ายกันกับเรื่องราวในคัมภีร์อรรถกถา^{๖๐}

ประยูร คลายโคก (๒๕๓๙) ศึกษาพระพุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษากรณีเปรียบเทียบประเพณีทอดกฐินของพุทธศาสนิกชนในเขตราชบุรีบูรณะ จังหวัดกรุงเทพมหานครและอำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์

ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีการทอดกฐินในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยพุทธกาล สมัยก่อนมีวัตถุประสงค์อย่างเดี๋ยวนั้นคือ แสวงหาผ้าจีวรเพื่อนำไปถวายแก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งที่ขาดแคลน และมีคุณสมบัติที่ครองผ้ากฐิน แต่ปัจจุบันการทอดกฐิน มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยมีการเพิ่มวัตถุประสงค์เข้าอีกอย่างหนึ่ง คือทอดกฐินที่เน้นเพื่อการหาเงินทุนไปใช้ในการพัฒนาวัด วัดในเขตราชบุรีบูรณะพบว่าการก่อสร้างโบสถ์ วิหาร ถนน ท่อระบายน้ำส่วนวัดอำเภอนางรองพบว่า นำเงินกฐินไปพัฒนาซื้ออุปกรณ์การศึกษา ช่วยเหลือประชาชนที่ประสบเคราะห์กรรม ลดละเลิกอบายมุข และพัฒนาจิตใจโดยการอบรมวิปัสสนากรรมฐาน

ส่วนความคิดของประชาชนที่มีต่อการทำบุญทอดกฐินพบว่า ส่วนใหญ่จะทำบุญทอดกฐินเพราะมีความเชื่อว่าการทำบุญทอดกฐินมีอานิสงส์มากกว่าการทำบุญอย่างอื่น และเป็นการช่วยอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา ส่งเสริมสนับสนุนพระสงฆ์ให้ปฏิบัติตามวินัยและยังเป็นการช่วยสงเคราะห์พัฒนาสังคมในด้านต่างๆอีกด้วย

นอกจากนี้ การทำบุญทอดกฐิน ถือว่าเป็นการทำบุญที่พิเศษกว่าการทำบุญอย่างต่อเนื่องจากการทอดกฐิน จัดเป็นบุญพิเศษเพราะเป็นบุญสังฆทาน และกาลเป็นทาน มีกำหนดเวลาถวายที่จำกัดเพียงหนึ่งเดือน และการให้ทานโดยทั่วไป กล่าวอานิสงส์เฉพาะผู้ถวายหรือผู้ให้เท่านั้น แต่การทอดกฐินกล่าวถึงอานิสงส์ไว้สำหรับผู้รับคือพระภิกษุด้วย^{๖๑}

พระมหาจรัญ การบรรจง (๒๕๔๑). ศึกษาเรื่องสังฆทาน ในทัศนะของชาวพุทธไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาให้ทราบความหมายและลักษณะของสังฆทาน ที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ในพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องสังฆทานให้ถูกต้องของชาวพุทธในปัจจุบัน และเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการถวายสังฆทานได้ถูกต้อง

^{๖๐} พระครูปลัดพิศิษฐ์ เมตตจิตโต (พลขานวพงศ์). “ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีจุลกฐินของชาวพุทธล้านนา: กรณีศึกษาวัดอนาลโยทิพยาราม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

^{๖๑} ประยูร คลายโคก, “ศึกษาพระพุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษากรณีเปรียบเทียบประเพณีทอดกฐินของพุทธศาสนิกชนในเขตราชบุรีบูรณะจังหวัดกรุงเทพมหานครและอำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์”, (กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๙), บทคัดย่อ.

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สังฆทานหมายถึง การถวายสิ่งของแก่สงฆ์ โดยผู้ถวายตั้งเจตนาเป็นกลางๆ ไม่เจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่งโดยเฉพาะพระพุทธเจ้าทรงยกย่องสังฆทานว่ามีผลและอานิสงส์มากกว่าการถวายทานอื่นๆทุกประเภท เพราะเป็นทานที่ถวายด้วยความเคารพยำเกรงและมุ่งประโยชน์แก่สงฆ์เป็นสำคัญ สังฆทานเป็นวิธีทำความดีประการหนึ่งในพระพุทธศาสนา มีจุดประสงค์เพื่อกำจัดความโลภ ความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว เพื่อเป็นการบำรุงคณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนา^{๖๒}

วงเดือน ทองเจียว (๒๕๔๕) ศึกษาความเชื่อเรื่องบุญและวิถีกรรมเกี่ยวกับอุโบสถของชาวพุทธในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องบุญเกี่ยวกับอุโบสถตามหลักการพระพุทธศาสนากับความเชื่อของชาวพุทธในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาลักษณะพิธีกรรมและอิทธิพลความเชื่อที่มีต่อพฤติกรรมของชาวพุทธในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี มีความเชื่อเรื่องบุญและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับอุโบสถมีลักษณะผสมผสาน ระหว่างหลักการในพระพุทธศาสนา ลัทธิพราหมณ์และผีซึ่งมีการปฏิบัติมายาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมชุมชน คำว่าบุญเกี่ยวข้องกับอุโบสถมีลักษณะเกี่ยวข้องกับอำนาจเหนือธรรมชาติ มีพลังพิเศษ อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์สามารถลดบันดาลให้ได้รับในสิ่งที่ปรารถนาทั้งในภพปัจจุบันและอนาคต ความเชื่อเรื่องบุญเกี่ยวกับอุโบสถเป็นการแสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การช่วยเหลือกันตามบทบาทหน้าที่และจิตสำนึกซึ่งจะช่วยสร้างสรรค์จริยธรรม สังคมและวัฒนธรรมให้มีความถูกต้อง เหมาะสมและมั่นคงสืบไป^{๖๓}

พระมหาสุพจน์ คำน้อย (๒๕๔๗) การศึกษาวิเคราะห์คำสอนเรื่องการอุทิศส่วนบุญในพระพุทธศาสนาเถรวาทมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่องการอุทิศส่วนบุญที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นปัญหากระทบต่อคติความเชื่อของสังคมและกระทบต่อหลักคำสอนเช่นกฎแห่งกรรม และประโยชน์ที่จะพึงมีแก่ปัจเจกบุคคลและสังคม

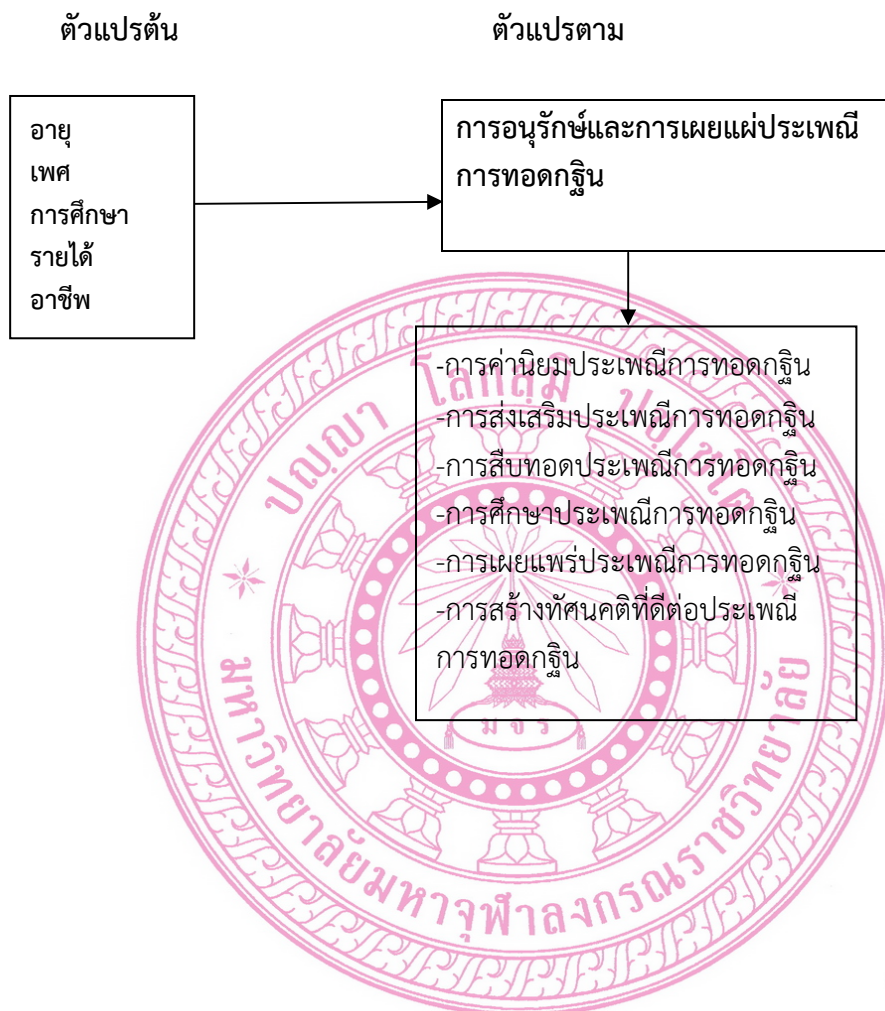
ดังนั้น การทอดกฐินจัดว่าเป็นการทำบุญที่มีคุณค่าควรส่งเสริมให้มีต่อไป นอกจากจะได้ทำนุบำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนาและช่วยอนุเคราะห์พระภิกษุได้ปฏิบัติตามวินัยบัญญัติแล้ว ก็ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย ซึ่งประเพณีการทอดกฐินมีมาแล้วในอดีตจนถึงปัจจุบันและให้ดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต^{๖๔}

^{๖๒} พระมหาจรัญ การบรรจง, ศึกษาเรื่องสังฆทานในทัศนะของชาวพุทธไทย. (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๓๔.

^{๖๓} วงเดือน ทองเจียว, ความเชื่อเรื่องบุญและพิธีกรรมเกี่ยวกับอุโบสถของชาวพุทธในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี, (นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๕), หน้า ๖๕.

^{๖๔} พระมหาสุพจน์ คำน้อย, การศึกษาวิเคราะห์คำสอนเรื่องการอุทิศส่วนบุญในพระพุทธศาสนาเถรวาท. (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๓๔.

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่งานหัตถกรรมของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- ๓.๑ ประการและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่งานหัตถกรรมของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผลประชากรในปี ๒๕๕๕ จำนวน ๓,๖๔๘ คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan^๑ ในการกำหนดตัวอย่างจำนวน ๓๔๕ ครัวเรือน

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
๑	ชุมชนบ้านขุหลุ หมู่ที่ ๑ ต.ขุหลุ	๒๙๗	๒๘
๒	ชุมชนบ้านดอนโตน หมู่ที่ ๒ ต.ขุหลุ	๓๕๑	๓๓
๓	ชุมชนบ้านขุหลุ หมู่ที่ ๓ ต.ขุหลุ	๓๑๕	๓๐
๔	ชุมชนบ้านขุหลุ หมู่ที่ ๔ ต.ขุหลุ	๕๔๓	๕๒
๕	ชุมชนบ้านขุหลุ หมู่ที่ ๕ ต.ขุหลุ	๓๕๖	๓๔

^๑ บุญชม ศรีสะอาด, วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๘), หน้า ๑๘๗.

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
๖	ชุมชนบ้านดอนทับช้าง หมู่ที่ ๖ ต.ขุขันธ์	๙๒๐	๘๗
๗	ชุมชนบ้านดอนใหญ่ หมู่ที่ ๗ ต.ขุขันธ์	๓๕๐	๓๓
๘	ชุมชนบ้านค่านามูล หมู่ที่ ๘ ต.ขุขันธ์	๑๗๗	๑๗
๙	ชุมชนบ้านม่วงเดียด หมู่ที่ ๑ บ้านคำเจริญ	๓๒๗	๓๑
	รวม	๓,๖๓๖	๓๔๕

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน ๕ ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Sating Scale) ๕ ระดับ

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะและแนวทางการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล เป็นความปลายเปิด ๕ ข้อ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐินและความรู้เกี่ยวกับหลักการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ ๒ สร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Sating Scale) มี ๕ ระดับแยกเป็น ๖ ด้าน รวมทั้งสิ้น ๓๐ ข้อ

ขั้นที่ ๓ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้มีประสบการณ์พิจารณาความเหมาะสมของข้อความ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .๖๐ - ๑.๐๐ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

๑. พระครูสมุห์เฉวียน กตปุญโญ ดร. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๒. พระบัญชา เขมวิโร ดร. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา จำปารักษ์ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๔. พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล ผู้ช่วยอธิการฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๕. พระมหาจิตนเรศ วุฑฒิมโหม ผศ.ดร. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ขั้นที่ ๔ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่มีประสบการณ์เสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลตระการพิชผลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ ครั้วเรือน เพื่อนำผลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น

ขั้นที่ ๕ นำแบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ข้อ มาหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา(Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ความเชื่อมั่น .๙๓

ขั้นที่ ๖ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

๑.ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

๒.ขอหนังสือจากทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังหัวหน้าชุมชนเทศบาลตระการพิชผล และหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามคำถามวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่น (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

๓.ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปพบหัวหน้าชุมชนของแต่ละหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยแจกแบบสอบถามและชี้แจงความเข้าใจ ประเด็นที่น่าสงสัยแล้ววันเก็บแบบสอบถามคืนภายใน ๑๕ วัน

๔.ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากหัวหน้าชุมชนตามวันที่กำหนด โดยรวบรวมแบบสอบถามคืน และลงพื้นที่ติดตามแบบสอบถามคืนให้ครบตามจำนวนที่แจกแบบสอบถามไป

๕.นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อเตรียมพร้อมในขั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๔ การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๑.การทำข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูลดังนี้

๑.๑ นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๑.๒ จัดหมวดหมู่ข้อมูลเป็นรายด้านและบันทึกคะแนน

๑.๓ นำแบบสอบถามที่ให้คะแนน แต่ละข้อ จำแนกเป็นรายด้านเกี่ยวกับศึกษา การอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการ พืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ในแบบสอบถาม ๕ ระดับ ดังนี้^๒

มากที่สุด	ให้	๕	คะแนน
มาก	ให้	๔	คะแนน
ปานกลาง	ให้	๓	คะแนน
น้อย	ให้	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	๑	คะแนน

๑.๔ นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วนำไปประมวลผลข้อมูล โดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมกำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับการศึกษาค่าเฉลี่ยที่ได้^๓ ดังนี้

๔.๕๑-๕.๐๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
๓.๕๑-๔.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
๒.๕๑-๓.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
๑.๕๑-๒.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
๑.๐๐-๑.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

๒.การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง ปริมาณ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่(Frequency)และร้อยละ(Percentage)

๒.๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน ของชุมชนเทศบาลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย(Mean) หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

๒.๓ การเปรียบเทียบการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาล ตำบลตระการพืชผลของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน ใช้การทดสอบด้วย t-test ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ แตกต่างกันใช้การทดสอบด้วย F-test

๒.๔ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้ว หากพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ๐.๕ ผู้ศึกษาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe

^๒ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐๐

^๓ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๖

๒.๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ใช้การวิเคราะห์สรุปประเด็น นำมาแจกแจงความถี่ในแต่ละประเด็น แล้วนำมาเสนอด้วยการพรรณาคความ

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถามดังนี้

๑.สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือของแบบสอบถาม รายด้านและทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

๒.สถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test และ F-test

บทบทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
S	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบจากการแจกแจงแบบ t
F	หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบจากการแจกแจงแบบ F
SS	หมายถึง ผลรวมยกกำลังสอง
MS	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของยกกำลังสอง
df	หมายถึง ชั้นของความเป็นอิสระ
*	หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผู้วิจัยนำเสนอ ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๑) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศแตกต่างกัน

๒) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุแตกต่างกัน

๓) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน

๔) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีรายได้แตกต่างกัน

๕) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศจำแนกเป็น		
๑.๑ ชาย	๑๕๐	๔๓.๕๐
๑.๒ หญิง	๑๙๕	๕๖.๕๐
รวม	๓๔๕	๑๐๐
๒. อายุ จำแนกเป็น		
๒.๑ ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๖๗	๑๙.๔๐
๒.๒ ๓๑ – ๔๐ ปี	๙๐	๒๖.๑๐
๒.๓ ๔๑ – ๕๐ ปี	๑๑๑	๓๒.๑๐
๒.๔ ๕๑ – ๖๐ ปี	๕๕	๑๖.๐๐
๒.๕ ๖๑ ปีขึ้นไป	๒๒	๖.๔๐
รวม	๓๔๕	๑๐๐

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
๓. ระดับการศึกษา จำแนกเป็น		
๓.๑ ประถมศึกษา	๑๗๔	๕๐.๔๐
๓.๒ มัธยมศึกษา	๑๐๙	๓๑.๖๐
๓.๓ อนุปริญญา	๑๔	๔.๑๐
๓.๔ ปริญญาตรีขึ้นไป	๔๘	๑๓.๙๐
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐๐
๔. รายได้ จำแนกเป็น		
๔.๑ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๒๓	๖.๗๐
๔.๒ ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๘๗	๘๓.๒๐
๔.๓ ๑๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๓๕	๑๐.๑๐
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐๐
๕. อาชีพ จำแนกเป็น		
๕.๑ รับราชการ	๒๐	๕.๘๐
๕.๒ พนักงานเอกชน / บริษัท	๔	๑.๒๐
๕.๓ ธุรกิจส่วนตัว	๑๒๘	๓๗.๑๐
๕.๔ รับจ้าง	๑๗๙	๕๑.๙๐
๕.๕ อื่น ๆ	๑๔	๔.๑๐
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มีเพศชาย จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๐ และเพศหญิงจำนวน ๑๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๐ เมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า อายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔๐ อายุ ๓๑ – ๔๐ ปี จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑๐ อายุ ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๑๑๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๐ อายุ ๕๑ – ๖๐ ปี จำนวน ๕๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๐ และ อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๐ เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๐ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๐ ระดับอนุปริญญา จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๐ และปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๐ เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายได้ พบว่า รายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๐ รายได้ ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๒๐ รายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปจำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๐ เมื่อพิจารณาจำแนกตามอาชีพพบว่า อาชีพรับราชการจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๐ อาชีพพนักงานเอกชน / บริษัท จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๐ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๐ อาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๙๐ อาชีพอื่น ๆ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๐

ตอนที่ ๒ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน

เทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พิจารณาโดยรวมและรายด้าน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับ
๑.	ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน	๓.๗๘	๐.๕๗	มาก
๒.	ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน	๓.๙๖	๐.๔๕	มาก
๓.	ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน	๔.๑๕	๐.๓๖	มาก
๔.	ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน	๔.๐๙	๐.๕๑	มาก
๕.	ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	๔.๑๗	๑.๐๐	มาก
๖.	ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน	๓.๙๖	๐.๔๕	มาก
	รวม	๔.๐๑	๐.๓๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบว่า ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.17$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยลงคือ ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X}=4.15$) ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X}=4.09$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X}=3.78$)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับ
๑.	การทอดกฐินเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ	๓.๕๒	๐.๕๑	มาก
๒.	การทอดกฐินเป็นกาลทาน	๓.๘๑	๐.๘๑	มาก
๓.	การทอดกฐินผู้รับมีคุณสมบัติสมบูรณ์ของการกรานกฐิน	๓.๘๕	๐.๖๗	มาก
๔.	การทอดกฐินเป็นการปฏิบัติตามพุทธบัญญัติ	๔.๑๔	๐.๗๓	มาก
๕.	การทอดกฐินยึดถือปฏิบัติตามทุกยุคสมัย	๓.๗๑	๐.๙๖	มาก
	รวม	๓.๗๘	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๔ การทอดกฐินเป็นการปฏิบัติตามพุทธบัญญัติ ($\bar{X} = ๔.๑๔$) ข้อที่ ๓ การทอดกฐินผู้รับมีคุณสมบัติสมบูรณ์ของการกรานกฐิน ($\bar{X} = ๓.๘๕$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๑ การทอดกฐินเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ($\bar{X} = ๓.๕๒$) ข้อที่ ๕ การทอดกฐินยึดถือปฏิบัติตามทุกยุคสมัย ($\bar{X} = ๓.๗๑$)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับ
๑.	การทอดกฐินเป็นการสนับสนุนปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์	๓.๘๙	๐.๖๗	มาก
๒.	การทอดกฐินเป็นวิธีการทำบุญพิเศษในพระพุทธศาสนา	๓.๙๕	๑.๐๖	มาก
๓.	เจ้าภาพทอดกฐินศรัทธาในพระพุทธศาสนา	๓.๘๖	๑.๐๔	มาก
๔.	การทอดกฐินได้รับานิสงส์มากของการทำบุญพิเศษในพระพุทธศาสนา	๔.๐๓	๐.๖๖	มาก
๕.	การทอดกฐินเป็นการส่งเสริมการทำงานบำรู้งศาสนา	๔.๐๔	๐.๕๘	มาก
	รวม	๓.๘๖	๐.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๕ การทอดกฐินเป็นการส่งเสริมการทำงานบำรู้งศาสนา ($\bar{X} = ๔.๐๔$) ข้อที่ ๔ การทอดกฐินได้รับานิสงส์มากของการทำบุญพิเศษในพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = ๓.๙๕$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๓ เจ้าภาพทอดกฐินศรัทธาในพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = ๓.๘๖$) ข้อที่ ๑ การทอดกฐินเป็นการสนับสนุนปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์ ($\bar{X} = ๓.๘๙$)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับ
๑.	ชาวพุทธเห็นด้วยกับพิธีการทำบุญกฐิน	๔.๒๒	๐.๘๐	มาก
๒.	ชาวพุทธนิยมทำตามประเพณีต่อเนื่องกันมา	๓.๙๙	๐.๕๒	มาก
๓.	ชาวพุทธสนับสนุนการร่วมพิธีกรรมของวัดที่อยู่ในท้องถิ่น	๔.๑๐	๐.๕๘	มาก
๔.	ชาวพุทธยินดีปฏิบัติตามหลักการประเพณีในพระพุทธศาสนาทุกยุคสมัย	๔.๒๖	๐.๖๗	มาก
๕.	ชาวพุทธพร้อมใจกันร่วมปฏิบัติตามเทศกาลการทำบุญพิเศษ	๔.๑๘	๐.๕๖	มาก
	รวม	๔.๑๕	๐.๓๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๔ ชาวพุทธยินดีปฏิบัติตามหลักการประเพณีในพระพุทธศาสนาทุกยุคสมัย ($\bar{X}=4.26$) ข้อที่ ๑ ชาวพุทธเห็นด้วยกับพิธีการทำบุญกฐิน ($\bar{X}=4.22$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๒ ชาวพุทธนิยมทำตามประเพณีต่อเนื่องกันมา ($\bar{X}=3.99$) ข้อที่ ๓ ชาวพุทธสนับสนุนการร่วมพิธีกรรมของวัดที่อยู่ในท้องถิ่น ($\bar{X}=4.10$)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับ
๑.	สร้างแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น	๔.๑๖	๐.๕๙	มาก
๒.	ส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้าน	๔.๐๓	๐.๖๙	มาก
๓.	จัดทำข้อมูลประเพณีการทอดกฐินเป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษา	๓.๙๑	๐.๖๘	มาก
๔.	จัดทำพิธีภัณฑ์งานศิลปะความรู้เกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐิน	๔.๐๖	๐.๖๕	มาก
๕.	สนับสนุนเยาวชนบวชเรียนพระพุทธศาสนา	๔.๓๐	๐.๖๖	มาก
	รวม	๔.๐๙	๐.๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๕ สนับสนุนเยาวชนบวชเรียนพระพุทธศาสนา ($\bar{X}=4.30$) ข้อที่ ๑ สร้างแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ($\bar{X}=4.16$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๓ จัดทำข้อมูลประเพณีการทอดกฐินเป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.91$) ข้อที่ ๒ ส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้าน ($\bar{X}=4.03$)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐิน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับ
๑.	เผยแผ่ประเพณีไปยังชุมชนและหน่วยงานอื่น	๔.๐๓	๐.๕๓	มาก
๒.	พระภิกษุให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบุญกฐินและอบรมธรรมะในชุมชน	๔.๔๗	๐.๗๗	มาก
๓.	เผยแพร่วรรณกรรมในรูปแบบวีดิทัศน์และโลกออนไลน์	๓.๙๙	๐.๖๐	มาก
๔.	คนในชุมชนร่วมมือกันจัดนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐินของชุมชน	๓.๘๙	๐.๕๙	มาก
๕.	วัดจัดทำเอกสารเผยแผ่ให้สมาชิกในชุมชนทราบเกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐิน	๔.๐๙	๐.๕๕	มาก
	รวม	๔.๑๗	๑.๐๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๒ พระภิกษุให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบุญกฐินและอบรมธรรมะในชุมชน ($\bar{X} = ๔.๔๗$) ข้อที่ ๕ วัดจัดทำเอกสารเผยแผ่ให้สมาชิกในชุมชนทราบเกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X} = ๔.๐๙$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๔ คนในชุมชนร่วมมือกันจัดนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐินของชุมชน ($\bar{X} = ๓.๘๙$) ข้อที่ ๓ เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบวีดิทัศน์และโลกออนไลน์ ($\bar{X} = ๓.๙๙$)

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับ
๑.	สนับสนุนสมาชิกในชุมชนร่วมทำบุญ	๓.๙๒	๐.๕๖	มาก
๒.	ให้ความรู้อันดีของการทำบุญทอดกฐิน	๓.๙๓	๐.๖๓	มาก
๓.	การทำบุญด้วยหลักการสังคหวัตถุ ๔	๓.๙๑	๐.๕๑	มาก
๔.	สร้างศรัทธาในการทำบุญทอดกฐิน	๓.๙๙	๐.๗๓	มาก
๕.	ร่วมเป็นเจ้าภาพพิธีการทำบุญกฐินทุกปีอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๔	๐.๗๔	มาก
	รวม	๓.๙๖	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสร้างสรรค์ต่อประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๕ ร่วมเป็นเจ้าภาพพิธีการทำบุญกฐินทุกปีอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.04$) ข้อที่ ๔ สร้างศรัทธาในการทำบุญทอดกฐิน ($\bar{X}=3.99$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๓ การทำบุญด้วยหลักการสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X}=3.91$) ข้อที่ ๑ สนับสนุนสมาชิกในชุมชนร่วมทำบุญ ($\bar{X}=3.82$)

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ ประเพณีการทอดกฐิน	เพศ				t	P
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
๑. ด้านการคำนิยมประเพณีการทอดกฐิน	๓.๖๖	.๔๔	๓.๗๒	.๔๑	.๒๓	.๖๓
๒. ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน	๓.๔๙	.๕๑	๓.๕๘	.๔๒	.๐๖	.๘๐
๓. ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน	๓.๔๗	.๔๑	๓.๗๙	.๓๘	.๖๕	.๔๑
๔. ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน	๓.๗๒	.๔๐	๓.๖๕	.๓๙	.๐๓	.๘๕
๕. ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	๓.๖๖	.๔๔	๓.๗๒	.๔๑	.๒๓	.๖๓
๖. ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการ ทอดกฐิน	๓.๖๓	.๔๔	๓.๗๒	.๔๒	.๑๒	.๗๒
รวม	๓.๕๒	.๓๐	๓.๗๑	.๒๗	.๕๔	.๔๖

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศแตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P
๑. ด้านการคำนึงประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	.๘๔	.๒๑	.๔๘	.๗๔
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๔๗.๓๙	.๔๓		
	รวม	๓๔๔	๑๔๘.๒๓			
๒. ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๑.๐๔	.๒๖	.๖๓	.๖๓
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๓๘.๔๕	.๔๐		
	รวม	๓๔๔	๑๓๙.๔๙			
๓. ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๑.๖๕	.๔๑	๑.๒๓	.๒๙
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๑๔.๑๘	.๓๓		
	รวม	๓๔๔	๑๑๕.๘๓			
๔. ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	.๔๘	.๑๒	.๗๖	.๕๔
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๕๓.๘๗	.๑๕		
	รวม	๓๔๔	๕๔.๓๕			
๕. ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	.๘๖	.๒๑	.๔๙	.๗๔
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๔๙.๖๑	.๔๔		
	รวม	๓๔๔	๑๕๐.๔๘			
๖. ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๑.๗๗	.๔๔	๑.๑๐	.๓๕
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๓๖.๔๔	.๔๐		
	รวม	๓๔๔	๑๓๘.๒๒			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๔	๑.๔๓	.๓๕	๑.๖๐	.๑๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๗๕.๙๖	.๒๒		
	รวม	๓๔๔	๗๗.๓๙			

จากตาราง ๔.๑๐ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
๑. ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๓	๒.๓๙	.๗๙	๑.๙๔	.๑๒
	ภายในกลุ่ม	๓๔๑	๑๔๐.๐๖	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๒.๔๖			
๒. ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๓	.๖๑	.๒๐	.๕๐	.๖๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๑	๑๓๘.๘๗	.๔๐		
	รวม	๓๔๔	๑๓๙.๔๘			
๓. ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๑๗	.๓๙	๑.๖๓	.๑๘
	ภายในกลุ่ม	๓๔๑	๘๑.๖๒	.๒๓		
	รวม	๓๔๔	๘๒.๗๙			
๔. ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๓	.๒๐	.๐๖	.๔๑	.๗๔
	ภายในกลุ่ม	๓๔๑	๕๗.๑๗	.๑๖		
	รวม	๓๔๔	๕๗.๓๘			
๕. ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๓	๓.๐๙	๑.๐๓	๒.๔๖	.๐๖
	ภายในกลุ่ม	๓๔๑	๑๔๒.๕๐	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๕.๕๙			
๖. ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๓	.๘๓	.๒๗	.๖๖	.๕๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๑	๑๔๑.๕๓	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๒.๓๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๔๓	.๔๗	๒.๐๔	.๑๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๑	๗๙.๙๔	.๒๓		
	รวม	๓๔๔	๘๑.๓๘			

จากตาราง ๔.๑๑ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามรายได้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
๑. ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๒	.๗๗	.๓๘	.๙๓	.๓๙
	ภายในกลุ่ม	๓๔๒	๑๔๑.๖๙	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๒.๔๖			
๒. ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๒	.๓๘	.๑๙	.๔๖	.๖๒
	ภายในกลุ่ม	๓๔๒	๑๓๙.๑๑	.๔๐		
	รวม	๓๔๔	๑๓๙.๔๙			
๓. ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๒	.๗๖	.๓๘	๑.๕๙	.๒๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๒	๘๒.๐๓	.๒๔		
	รวม	๓๔๔	๘๒.๘			
๔. ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๒	.๓๘	.๑๙	๑.๑๕	.๓๑
	ภายในกลุ่ม	๓๔๒	๕๗.๐๐	.๑๖		
	รวม	๓๔๔	๕๗.๓๘			
๕. ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๒	.๒๑	.๑๐	.๒๔	.๗๘
	ภายในกลุ่ม	๓๔๒	๑๔๕.๓๘	.๔๒		
	รวม	๓๔๔	๑๔๕.๕๙			
๖. ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๒	๑.๐๘	.๕๔	๑.๓๐	.๒๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๒	๑๔๑.๒๘	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๒.๓๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒	.๒๙	.๑๔	.๖๒	.๕๓
	ภายในกลุ่ม	๓๔๒	๘๑.๐๘	.๒๓		
	รวม	๓๔๔	๘๑.๓๘			

จากตาราง ๔.๑๒ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามรายได้ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
๑. ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๒.๙๙	.๗๔	๑.๘๒	.๑๒
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๓๙.๔๗	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๒.๔๖			
๒. ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๑.๒๙	.๓๒	.๗๙	.๕๒
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๓๘.๒๐	.๔๐		
	รวม	๓๔๔	๑๓๙.๔๙			
๓. ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๑.๕๕	.๓๘	๑.๖๒	.๑๖
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๘๑.๒๓	.๒๓		
	รวม	๓๔๔	๘๒.๗๙			
๔. ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	.๒๗	.๐๖	.๔๐	.๘๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๕๗.๑๑	.๑๖		
	รวม	๓๔๔	๕๗.๓๘			
๕. ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๓.๕๖	.๘๙	๒.๑๓	.๐๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๔๒.๐๓	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๕.๕๙			
๖. ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน	ระหว่างกลุ่ม	๔	๒.๖๘	.๖๗	๑.๖๓	.๑๖
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๑๓๙.๖๗	.๔๑		
	รวม	๓๔๔	๑๔๒.๓๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๔	๒.๐๓	.๕๐	๒.๑๗	.๐๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๐	๗๙.๓๕	.๒๓		
	รวม	๓๔๔	๘๑.๓๘			

จากตาราง ๔.๑๓ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผลพอจะสรุปแนวความคิดได้ดังนี้

๑.๑ ด้านบุคลากร ผู้นำชุมชน หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าครอบครัว ผู้เป็นข้าราชการผู้มีความรู้ในชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ชาวบ้าน ให้ความรู้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำบุญให้การแนะนำ ให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษาสนับสนุนงานในชุมชนเมื่อมีการจัดงานทอดกฐินขึ้น

๑.๒ ด้านปัจจัยให้การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ส่งเสริมปัจจัยในการทำบุญตามประเพณีนิยมและประเพณีการทำบุญพิเศษ

๑.๓ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ชุมชนรับทราบข้อมูลสม่ำเสมอ แนะนำเยาวชนในการร่วมทำบุญทุกครั้งเพื่อเยาวชนจะได้สืบทอดต่อกันไปยังลูกหลาน

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีปัจจัยสำคัญคือ

๒.๑ บุคคลเป็นผู้นำที่ดีและตัวอย่างที่ดีในการทำบุญ

๒.๒ พิธีการและกระบวนการในการทำบุญองค์ประกอบของการทำบุญ

๒.๓ ความศรัทธาของผู้ที่จะทำบุญและความพร้อมของเจ้าภาพ

๒.๔ วัดที่มีพระภิกษุที่ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอายุของผู้ที่เป็นเจ้าภาพเป็นปัจจัยสำคัญคือ

๓.๑ ผู้ที่มีอายุในช่วงวัยกลางคนมีความเข้าใจในประเพณีการทอดกฐินรู้จักประเพณีเห็นความสำคัญหลักในการทำบุญรู้จักวัดที่มีคุณสมบัติที่จะสามารถรับกฐินได้ในปีหนึ่งๆสามารถชักชวนแนะนำผู้ที่อยู่ในชุมชนร่วมทำบุญและเป็นเจ้าภาพร่วมได้

๓.๒ ผู้ที่มีอายุในช่วงวัยทำงานยังขาดความเข้าใจเรื่องการทำบุญและไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาข้อมูลและเข้าร่วมพิธีการต่างๆเพราะมุ่งแต่หารายได้อย่างเดียว

๔. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายได้และอาชีพของผู้ที่อยู่ในชุมชนมีบทบาทสำคัญในประเพณีการทอดกฐิน คือ

๔.๑ รายได้ผู้ที่มีรายได้ประจำและมั่นคงสามารถมีปัจจัยในการทำบุญถวายปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์ได้อย่างไม่เดือดร้อนช่วยสงเคราะห์เกื้อกูลได้อย่างอุดมสมบูรณ์

๔.๒ ผู้ที่มีอาชีพมั่นคงและค้าขายสามารถเป็นเจ้าภาพกฐินได้ทุกปีทั้งมหากฐิน และกฐินสามัคคี

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเพณีการทอดกฐินในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบล ตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนก ตามเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผลประชากรในปี ๒๕๕๕ จำนวน ๓,๖๔๘ คนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลตระการพิชผลจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ จำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล ตระการพิชผล อำเภอตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ในการกำหนดตัวอย่างจำนวน ๓๔๕ ครัวเรือน ได้มาโดย วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน ๕ ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ และอาชีพตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ๕ ระดับและ ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ อนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน ๔ ข้อมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .๙๓ ซึ่งได้รับการตรวจสอบความ สอดคล้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบล ตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี ใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการ ทดสอบค่า F เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง ๖ ด้านคือ ด้านการค่านิยม ประเพณีการทอดกฐิน ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน และด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อประเพณีการทอดกฐิน ดังนี้

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๐๑$) พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบว่า ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๑๗$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยลงคือ ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X}=๔.๑๕$) ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X}=๔.๐๙$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X}=๓.๗๘$)

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๔ การทอดกฐินเป็นการปฏิบัติตามพุทธบัญญัติ ($\bar{X}=๔.๑๔$) ข้อที่ ๓ การทอดกฐินผู้รับมีคุณสมบัติสมบูรณ์ของการกรานกฐิน ($\bar{X}=๓.๘๕$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๑ การทอดกฐินเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ($\bar{X}=๓.๕๒$) ข้อที่ ๕ การทอดกฐินยึดถือปฏิบัติตามทุกยุคสมัย ($\bar{X}=๓.๗๑$)

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๕ การทอดกฐินเป็นการส่งเสริมการทำนุบำรุงศาสนา ($\bar{X}=๔.๐๔$) ข้อที่ ๔ การทอดกฐินได้รับอานิสงส์มากของการทำบุญพิเศษในพระพุทธศาสนา ($\bar{X}=๓.๕๕$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๓ เจ้าภาพทอดกฐินศรัทธาในพระพุทธศาสนา ($\bar{X}=๓.๘๖$) ข้อที่ ๑ การทอดกฐินเป็นการสนับสนุนปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์ ($\bar{X}=๓.๘๙$)

๔. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๔ ชาวพุทธยินดีปฏิบัติตามหลักการประเพณีในพระพุทธศาสนาทุกยุคสมัย ($\bar{X}=๔.๒๖$) ข้อที่ ๑ ชาวพุทธเห็นด้วยกับพิธีการทำบุญกฐิน ($\bar{X}=๔.๒๒$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๒ ชาวพุทธนิยมทำตามประเพณีต่อเนื่องกันมา ($\bar{X}=๓.๙๙$) ข้อที่ ๓ ชาวพุทธสนับสนุนการร่วมพิธีกรรมของวัดที่อยู่ในท้องถิ่น ($\bar{X}=๔.๑๐$)

๕. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับ

แรก ได้แก่ ข้อที่ ๕ สนับสนุนเยาวชนชนบทเรียนพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = ๔.๓๐$) ข้อที่ ๑ สร้างแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = ๔.๑๖$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๓ จัดทำข้อมูลประเพณีการทอดกฐินเป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = ๓.๙๑$) ข้อที่ ๒ ส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้าน ($\bar{X} = ๔.๐๓$)

๖. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๒ พระภิกษุให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบุญกฐินและอบรมธรรมะในชุมชน ($\bar{X} = ๔.๔๗$) ข้อที่ ๕ วัดจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้สมาชิกในชุมชนทราบเกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐิน ($\bar{X} = ๔.๐๙$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๔ คนในชุมชนร่วมมือกันจัดนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐินของชุมชน ($\bar{X} = ๓.๘๙$) ข้อที่ ๓ เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบวีดิทัศน์และโลกออนไลน์ ($\bar{X} = ๓.๙๙$)

๗. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๕ ร่วมเป็นเจ้าภาพพิธีการทำบุญกฐินทุกปีอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๔.๐๔$) ข้อที่ ๔ สร้างศรัทธาในการทำบุญทอดกฐิน ($\bar{X} = ๓.๙๙$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๓ การทำบุญด้วยหลักการสังคหวัตถุ ๔ ($\bar{X} = ๓.๙๑$) ข้อที่ ๑ สนับสนุนสมาชิกในชุมชนร่วมทำบุญ ($\bar{X} = ๓.๙๒$)

สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๑. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศแตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุแตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

๓. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๔. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีรายได้ ต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๕. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอาชีพ ต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผลพอจะสรุปแนวความคิดได้ดังนี้

๑.๑ ด้านบุคลากร ผู้นำชุมชน หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าครอบครัว ผู้เป็นข้าราชการผู้มีความรู้ในชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ชาวบ้าน ให้ความรู้กับผู้ที่ย้ายอยู่ในชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำบุญให้การแนะนำ ให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษาสนับสนุนงานในชุมชนเมื่อมีการจัดงานทอดกฐินขึ้น

๑.๒ ด้านปัจจัยให้การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ส่งเสริมปัจจัยในการทำบุญตามประเพณีนิยมและประเพณีการทำบุญพิเศษ

๑.๓ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ชุมชนรับทราบข้อมูลสม่ำเสมอ แนะนำเยาวชนในการร่วมทำบุญทุกครั้งเพื่อเยาวชนจะได้สืบทอดต่อไปยังลูกหลาน

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีปัจจัยสำคัญคือ

๒.๑ บุคคลเป็นผู้นำที่ดีและตัวอย่างที่ดีในการทำบุญ

๒.๒ พิธีการและกระบวนการในการทำบุญองค์ประกอบของการทำบุญ

๒.๓ ความศรัทธาของผู้ที่จะทำบุญและความพร้อมของเจ้าภาพ

๒.๔ วัดที่มีพระภิกษุที่ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอายุของผู้ที่เป็นเจ้าภาพเป็นปัจจัยสำคัญคือ

๓.๑ ผู้ที่มีอายุในช่วงวัยกลางคนมีความเข้าใจในประเพณีการทอดกฐินรู้จักประเพณีเห็นความสำคัญหลักในการทำบุญรู้จักวัดที่มีคุณสมบัติที่จะสามารถรับกฐินได้ในปีหนึ่งๆสามารถชักชวนแนะนำผู้ที่อยู่ในชุมชนร่วมทำบุญและเป็นเจ้าภาพร่วมได้

๓.๒ ผู้ที่มีอายุในช่วงวัยทำงานยังขาดความเข้าใจเรื่องการทำบุญและไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาข้อมูลและเข้าร่วมพิธีการต่างๆเพราะมั่งแต่หารายได้อย่างเดียว

๔. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายได้และอาชีพของผู้ที่อยู่ในชุมชนมีบทบาทสำคัญในประเพณีการทอดกฐิน คือ

๔.๑ รายได้ผู้ที่มีรายได้ประจำและมั่นคงสามารถมีปัจจัยในการทำบุญถวายปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์ได้อย่างไม่เดือดร้อนช่วยสงเคราะห์เกื้อกูลได้อย่างอุดมสมบูรณ์

๔.๒ ผู้ที่มีอาชีพมั่นคงและค้าขายสามารถเป็นเจ้าภาพกฐินได้ทุกปีทั้งมหากฐิน และกฐินสามัคคี

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง ๖ ด้านคือ ด้านการค่านิยมประเพณีการทอดกฐิน ด้านการส่งเสริมประเพณีการทอดกฐิน ด้านการสืบทอดประเพณีการทอดกฐิน ด้านการศึกษาประเพณีการทอดกฐิน ด้านการเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน และด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อประเพณีการทอดกฐิน มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า กฐิน

เป็นพุทธอนุญาติ และพุทธบัญญัติที่พระพุทธรเจ้าทรงปฏิบัติเพื่ออนุเคราะห์แด่พระภิกษุในพระพุทธศาสนา และ เป็นพิธีกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ไมตรี ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) สารของกฐินคืออยู่ที่ความสามัคคี เริ่มด้วยความสามัคคีของพระสงฆ์ที่อยู่ร่วมกัน ๓ เดือน ที่มีและยังมีความพร้อมเพรียงกัน มาร่วมด้วยช่วยกัน ถ้ายังไม่มีผ้า ก็ไปหาผ้ามาสำหรับทำจีวร พร้อมใจกันมอบผ้านั้นให้แก่องค์ใดองค์หนึ่ง ส่วนฆราวาสมีความช่วยเหลือด้านการสนับสนุนปัจจัยสี่ เนื่องด้วยความศรัทธาต่อความประเสริฐของพระภิกษุสามเณรในวัด เป็นความสามัคคีที่เกิดขึ้นขยายแผ่ไปกว้างไร้ขอบเขต โดยเฉพาะกฐินนำมาซึ่งหลักธรรมสังคตลู่ สารณียธรรมหก ลดซึ่งความตระหนี่ อุกุศลมูล เป็นต้น กฐิน จึงเป็นที่จุดเริ่มต้นแห่งความสามัคคี ระหว่างคฤหัสถ์กับพระสงฆ์ และคฤหัสถ์กับคฤหัสถ์ ดั่งนิมิตนารามกันว่ากฐินสามัคคี ตลอดจนมีประเพณีจุลกฐิน เพื่อความสามัคคีให้มากขึ้น โดยต้องทำทุกอย่างให้เสร็จในวันเดียว จะเห็นได้ว่า กฐินเป็นกิจกรรม สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคม โดยมีความหมายที่สำคัญดังนี้ คือ ๑. ความมีส่วนร่วม ที่มีลักษณะเป็นความร่วมมือ ๒. ความร่วมมือกัน เป็นไปด้วยความสามัคคี พร้อมเพรียงร่วมแรงร่วมใจ ๓. ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจนั้น แสดงออกในการให้และกระทำ เพื่อผู้อื่น ศึกษาการอนุรักษและเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐิน^๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระครูปลัดพิศิษฐ์ เมตตจิตโต (พลขานวพงศ์) ได้ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีจุลกฐินของชาวพุทธล้านนา : กรณีศึกษาวัดอนาลโยทิพยาราม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่าในพระไตรปิฎกไม่มีการกล่าวถึงจุลกฐินโดยตรง แต่มีเรื่องราวในอรรถกถาธรรมบท แห่งขุททกนิกาย ว่า ครั้งหนึ่งใกล้จะสิ้นสุดกฐินกาลแล้วและพระอนุรุทธะมีจีวรอันเก่าขาดมาก พระพุทธรเจ้าจึงให้สงฆ์ช่วยกันหาผ้าบังสุกุลแต่ก็ไม่เพียงพอ นางเทพธิดาจึงได้เนรมิตผ้าทิพย์มาสมทบให้ ครั้งนั้นก็ช่วยกันทำจีวรอย่างเร่งด่วนเป็นการใหญ่ นี่คือนิเวศแห่งจุลกฐินในเวลาต่อมา ส่วนจุลกฐินในล้านนามีตำนานมาจากเมืองเชียงตุง ซึ่งกล่าวถึงที่มาของจุลกฐินคล้ายกันกับเรื่องราวในคัมภีร์อรรถกถา^๒ นอกจากนี้ยังมีคุณค่าด้านการศึกษา คือให้ผู้มาร่วมงานรวมถึงเยาวชนได้เห็นถึงวิธีการขั้นตอนการทำผ้าจุลกฐิน ส่วนการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น กาดหมั้ว การแสดงดนตรี การฟ้อนรำแบบล้านนา ก็ถือเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมที่งดงามแก่นักท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นการส่งเสริมเยาวชนในท้องถิ่นให้แสดงออกในสิ่งที่ดีงามเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านจากการขายของที่ระลึก ประเพณีจุลกฐินวัดอนาลโยทิพยารามยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยาอีกด้วย

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษและเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ แตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า ทุกคนได้ตระหนักและให้ความสำคัญในประเพณีบุญกฐิน ซึ่งเป็นกิจกรรม ที่สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคม เป็นสืบ

^๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์จันทร์เพ็ญ, ๒๕๕๑), หน้าที่ ๑.

^๒ พระครูปลัดพิศิษฐ์ เมตตจิตโต (พลขานวพงศ์), “ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีจุลกฐินของชาวพุทธล้านนา: กรณีศึกษาวัดอนาลโยทิพยาราม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนธรรมาบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

ทอดความคิด ความเชื่อ และความรู้หลากหลายมาเป็นวิธีการดำเนินชีวิตจนเป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนาไทย เช่น ภาษา ศิลปกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย และอาหาร สิ่งเหล่านี้คือมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนการรู้จักใช้สิ่งของที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาดัดแปลงเป็นเครื่องมือใช้ในการประกอบอาชีพ หรือการทำกิจกรรมใดได้ได้อย่างเหมาะสมนั้นเป็นภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น จากอดีตถึงปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่งานประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

การอนุรักษ์และเผยแพร่งานประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล ยังเป็นที่รู้จักกันมาก และสืบทอดกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเพณีทอดกฐินนี้ยังเป็นความสำคัญของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล และยังสืบทอดไปแก่เด็กเยาวชน จึงขอเสนอแนะไว้คือ

๑. การทอดกฐิน ควรดำเนินถูกต้องตามความหมายของกฐินอย่างแท้จริงคือการบำเพ็ญกุศลด้วยการถวายผ้ากฐินนั่นเอง มิใช่มุ่งแต่เรื่องของยอดเงินสูงสุดที่จะเก็บได้เป็นส่วนใหญ่เพราะเงินเป็นเพียงบริวารกฐินเท่านั้นเองจะมีมากหรือน้อยก็สามารถทอดกฐินได้

๒. การเดินทางไปทอดกฐินควรเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางคนขับรถไม่ควรดื่มสุราเวลาเดินทาง

๓. คณะกฐินไม่ควรเสี่ยงดังรับกวนผู้อื่นขณะเดินทางและขณะอยู่ในวัดควรทำให้เป็นกุศลหรือสนทนาธรรม

๔. เมื่อมีการจัดงานฉลองกฐินหรือสมโภชกฐินก่อนทอด ควรทำแบบประหยัด และมุ่งส่งเสริมความศรัทธาไม่ควรมุ่งความสนุกสนาน ครึกครื้น และสิ่งที่เป็นอบายมุข

๕. ไม่ควรทอดกฐินกับวัดที่พระได้บอกกล่าวให้มาทอดเพราะผิดวินัย

๖. สำหรับเงินที่ได้รับบริจาคควรนำไปใช้ประโยชน์เป็นไปตามจุดประสงค์ผู้ทอดเพื่อใช้บำรุงวัดและปฏิสังขรณ์วัดและมีกรรมการดูแลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอย่างถูกต้องรัดกุม

๒. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยยังมีประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดเวลา จึงขอเสนอแนะผู้ที่ประสงค์จะศึกษาต่อยอด ดังนี้

๑. ควรศึกษาอิทธิพลของประเพณีการทอดกฐินที่มีต่อสังคม โดยเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง

๒. ควรศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการจัดกฐินของชาวอีสาน โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๓. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่มีต่อการอนุรักษ์และเผยแพร่งานประเพณีการทอดกฐิน

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎก ภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก

๒๕๐๐.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ

๑. หนังสือทั่วไป

กนกพร บุญอาจพจนานุกรมไทย. อุดรธานี: สุริยา, ๒๕๕๑.

กรมการศาสนา. ศาสนพิธีสำหรับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา, ๒๕๓๗.

คณะราชครู. ประเพณีไทย. กรุงเทพมหานคร: เสริมวิทย์บรรณาการ, ๒๕๔๐.

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลียงเชียง. วินัยมุข. กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๕๑.

จักรพล พิมพ์การ. พจนานุกรมพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว, ๒๕๓๗.

จ. เปรียญ. ประเพณีพิธีมงคลไทยอีสาน. กรุงเทพมหานคร: อำนวยเว็บพริ้นต์ จำกัด, ๒๕๔๐.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการเขียนเค้าโครงงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

โชติ ศรีสุวรรณ. ประเพณีสิบสองเดือน. กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๕๒

दनัย ไชโยธา. พุทธพจนานุกรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๓.

พระมหาปริชา ปริญญาโณ. ประเพณีโบราณไทยอีสาน. กรุงเทพมหานคร: พระนคร, ๒๕๔๕.

ธนาภิต. วันสำคัญไทย. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก, ๒๕๔๑.

_____. ประเพณี พิธีมงคล และวันสำคัญของไทย. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก, ๒๕๓๙.

ธีรานันท์. มงคลพิธีไทย. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๑.

นิตยา บุญสิงห์. วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๐.

บุญมี แท่นแก้ว. พิธีกรรมและประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล. กรุงเทพมหานคร: โอเอส. พริ้นต์ติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๗.

บรรเทิง พาพิจิตร. ประเพณีวัฒนธรรมไทยและคติความเชื่อ. กรุงเทพมหานคร: โอเอส. พริ้นต์ติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๙.

ประไพ ศรีธัญรัตน์. ทาน อานิสงส์การทอดกฐิน. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองวิริยะพัฒนาโรงพิมพ์, ๒๕๕๕.

พระครูสุขุสสังฆการ. กฐิน. ขอนแก่น: ขอนแก่นคลังนันทธรรม, ๒๕๔๘.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). กฐิน : บทฝึกวิถีชีวิตประชาธิปไตย บนฐานแห่งการให้และการร่วมมือ. กรุงเทพมหานคร : วัดญาณเวศกวัน, ๒๕๓๖.

- _____ . **กฐินแรกที่สายใจธรรม**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๓๖.
 พระธรรมกิตติวงศ์. **แนวปฏิบัติศาสนพิธี**. กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๔๙.
 พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์
 จันทรเพ็ญ, ๒๕๕๑.
- _____ . **ปัญหาขัดแย้งในโลก แก้ได้ด้วยกฐิน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวยจำกัด, ๒๕๔๙.
 พระยาอนุมานราชธน. **วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆของไทย**. กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา,
 ๒๕๓๑.
- ไพฑูรย์ ยิ้มทอง. **ศาสนพิธีทางพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด, ๒๕๔๖.
 พัน ดอกบัว. **พระพุทธศาสนากับคนไทย**. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๔๒.
 มนต์ ทองซึ้ง. **๔ ศาสนาสำคัญของโลกปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐.
 ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. **ประเพณีและวัฒนธรรมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
 , ๒๕๓๘.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์, ๒๕๕๑.
 ลูก ส.ธรรมภักดี . **ประเพณีไทยฉบับมหาราชครู**. กรุงเทพมหานคร: ลูก ส.ธรรมภักดี, ๒๕๔๐.
 วิทย์ วิศทเวทย์. **พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๔.
 วิมล จิโรจพันธ์. **จริยธรรมกับชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๔๗.
 ศิริวรรณ คุ่มให้ . **วันและประเพณีสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร: เดอะบุ๊คส์, ๒๕๔๒.
 ส.พรายน้อย. **สารานุกรมวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์, ๒๕๕๓.
 สมชัย ใจดี. **ประเพณีและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
 สมทรง บุญญฤทธิ์. **วิธีทำบุญฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร: สายส่งสุขภาพใจ, ๒๕๔๖.
 สามารถ จันทรสุรีย์. **ประเพณีไทยในปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ทิฆังเอ็ด, ๒๕๔๘.
 สุชีพ บุญญานุภาพ. **พจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้ว
 การพิมพ์, ๒๕๓๕.
- สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. **แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานสำหรับ
 พระสงฆ์**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๐.
 สำลี รักสุทธี. **ฮีตสิบสอง คลองสิบสี่ประเพณีของดีอีสาน**. กรุงเทพมหานคร: เอ็นที.พี.เพรส, ๒๕๔๔.

๒. วิทยานิพนธ์

- ทรงเดช ปวนทาม. การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนกลุ่มน้อย
 ก่อนและหลังจากรัฐบาลมีนโยบายให้สถานะเป็นบุคคลเข้าเมืองโดยชอบด้วย
 กฎหมาย: ศึกษากรณีชนกลุ่มน้อยไทยลื้อตำบลแม่สาย อ.แม่สาย จ.เชียงราย คณะพัฒนา
 สังคม. วิทย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๖.
- ไพรินทร์ ณ วันนา. **การวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในคำพร่ำนนา**.
 มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราช วิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระครูปลัดพิศิษฐ์ เมตตจิตโต (พลขานวพงศ์). “ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีจุลกฐินของชาวพุทธ
 ล้านนา: กรณีศึกษาวัดอนาลโยทิพยาราม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธ
 ศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

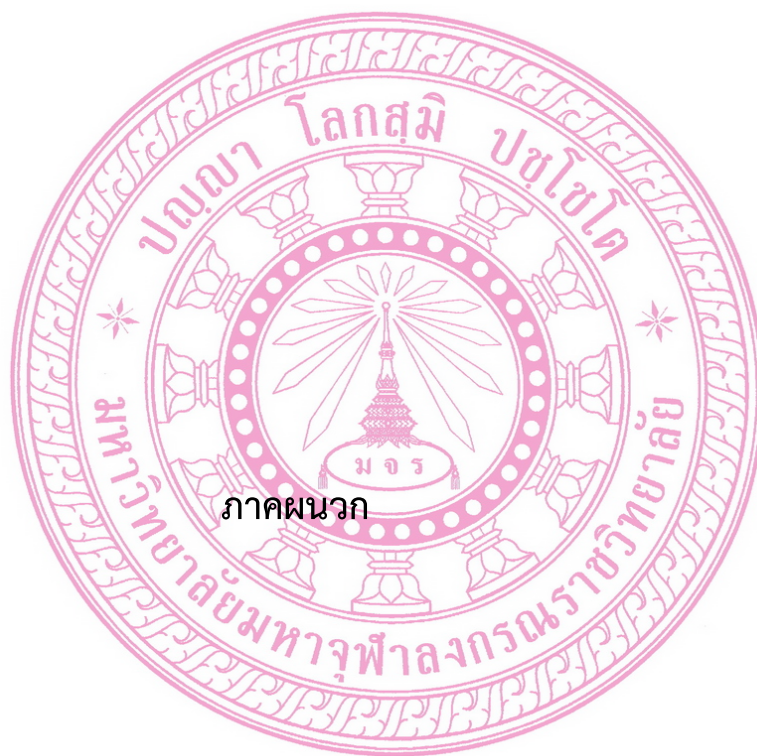
พระ ญปวร ไชยสิทธิ์โม(โหวาท). ทศนะของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ๔ของ
 สถานีนอนามัย อ.บางกรวย จ.นนทบุรี. **วิทยานิพนธ์** สาขารัฐประศาสนศาสตร์:มหาจุ
 มาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระมหาพิเชษฐ์ ธีรวโส(ดอกรัก). ศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องกรรมและสังสารวัฏในพุทธปรัชญาเถร
 วาท ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของพระพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบัน.

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

สุริยะ โสภาพงศ์. ภูมิหลังประชากรชาวไทยพุทธในเขตชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทกับลักษณะ
 โครงสร้างทางสังคม: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกรณีชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทกับชุมชน
 ชนบทและชุมชนเมืองในจังหวัดปัตตานี. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔

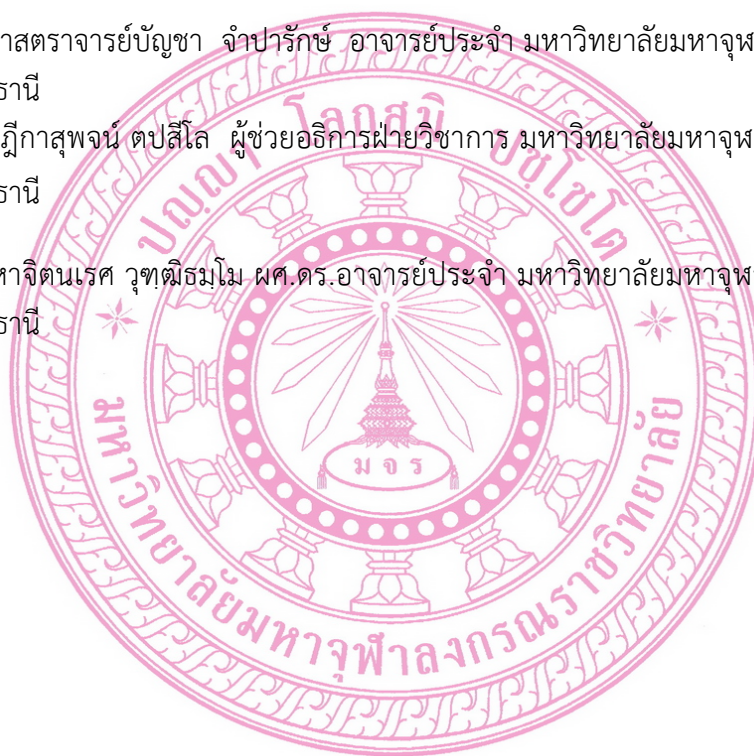
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อ คณะผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อ คณะผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

๑. พระครูสมุห์เนวียน กตปุญโญ ดร.อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๒. พระบัญชา เขมวิโร ดร. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา จำปารักษ์ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๔. พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล ผู้ช่วยอธิการฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
๕. พระมหาจิตินเรศ วุฑฒิธมโม ผศ.ดร.อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี โทรศัพท์ (แฟกซ์) : ๐๔๕-๔๒๒๐๔๑

ที่ ศธ ๖๑๓๐.๕/๑๕๓

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระใบฎีกาสุพจน์ คปสีโต

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๓๔๐๕๓๕ นิติระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครู ธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน คร. ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จึงขอเรียนท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตามเอกสารที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระครูกิตติคุณโณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐-๔๕๔๒-๒๑๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี โทรศัพท์ (แฟกซ์) : ๐๔๕-๔๒๒๐๔๑

ที่ ศธ ๖๑๓๐.๕/๑๕๘

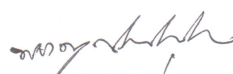
วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูสมุห์เจริญ กตปุญโญ ดร.

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๖๓๕ นิติระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลกระเทียมผล อำเภอกระเทียมผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครูธรรมจริยวัฒน์ สิริวิฑูโน ดร. ผศ.สุพินธ สรศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จึงขอเรียนท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตามเอกสารที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระครูกิตติคุณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐-๔๕๔๒-๒๑๑๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี โทรศัพท์ (แฟกซ์) : ๐๔๕-๔๒๒๐๔๑

ที่ ศร ๖๑๓๐.๕/๑๔๔

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระบัญชา เขมวีโร คร.

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๓๔๐๕๕๓๕ นิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิชผล อำเภอตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครู ธรรมธศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน คร. ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์ และ คร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว จึงขอเรียนท่านเป็นผู้ทรงวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตามเอกสารที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระครูกิตติคุณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐-๔๕๔๒-๒๑๖๑

ศธ. ๖๑๓๐.๘/๑๖๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติให้หนังสือเข้าเก็บข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๘ เทศบาลตำบลตระการพืชผล

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๙๓๕ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑฒโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ใคร่ขออนุมัติจากท่านอนุญาตให้หนังสือเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอโน้มน้าของคุณไว้ ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ศธ. ๖๑๓๐.๙/๒๖๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเข้าเก็บข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๗ เทศบาลตำบลตระการพืชผล

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๙๓๕ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมีโดยมี พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวัฒนโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้หนังสือเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณคุณไว้ ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ศธ. ๖๑๓๐.๔/๑๖๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติเคราะหิให้นิติเข้าเก็บข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๕ เทศบาลตำบลตระการพืชผล

ด้วย นางเพชรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๙๓๕ นิติระดับปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขต
อุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน
เทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครู ธรรมธศิ
ริวัฒน์ สิริวิฑฒโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
อุบลราชธานี ใคร่ขออนุมัติเคราะหิจากท่านอนุญาตให้นิติเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำ
ข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี และขอไมทนาของคุณไว้ ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาทือทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณเณาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ศธ. ๖๑๓๐.๘/๒๖๕

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้รับข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๔ เทศบาลตำบลตระการพิพิธ

ด้วย นางเพชรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๙๓๕ นิสิตระดับปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขต
อุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน
เทศบาลตำบลตระการพิพิธ อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครู ธรรมธศ
วิวัฒน์ สิริวิฑูโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
อุบลราชธานี ขอขออนุมัติจากท่านอนุญาตให้ให้รับข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำ
ข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี และขอขอบคุณคุณไว้ ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ศธ. ๖๑๓๐.๙/๑๖๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติขอพระราชทานให้ขึ้นทะเบียนข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๓ เทศบาลตำบลตระการพืชผล

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๙๓๕ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมีโดยมี พระครูธรรมศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ศธ. ๖๑๓๐.๙/๖๖๗

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้รับข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๑ ตำบลคำเจริญ

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๔๓๕ นิสิตระดับปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขต
อุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน
เทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครู ธรรมธศ
วิวัฒน์ สิริวิฑฒโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
อุบลราชธานี ใคร่ขออนุมัติจากท่านอนุญาตให้ให้สืบค้นข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำ
ข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี และขอขอบคุณคุณไว้ ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณภาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ศธ. ๖๑๓๐.๙/๙๖๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเข้าเก็บข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๙ เทศบาลตำบลตระการพิพิธผล

ด้วย นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๙๓๕ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพิพิธผล อำเภอตระการพิพิธผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมีโดยมี พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรีศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นิสิตเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอโน้มน้าของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณเณร)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ศธ. ๖๑๓๐.๙/๑๖๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
กิโลเมตรที่ ๘ ถนนสมเด็จ อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้รับข้อมูล

เจริญพร ผู้นำชุมชนหมู่ ๑ เทศบาลตำบลตระการพืชผล

ด้วย นางเพชรินทร์ คลังตระกูล รหัส ๕๔๐๗๔๐๕๔๓๕ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา รุ่นที่ ๕ ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตอุบลราชธานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” โดยมี โดยมี พระครู ธรรมธศิริวัฒน์ สิริวิฑฒโน ดร. ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์ และ ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ในการนี้ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้บันทึกเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาเรื่องดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอไม่ทรมานท่านจนเกินไป โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติคุณเอนาส)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตอุบลราชธานี

Tel (Fax) : ๐๘๗ - ๒๕๕๖๐๓๐

ที่พิเศษ 1/2555

หมู่ 4 ต.ขุหลุ
อำเภอตระการพืชผล
จังหวัดอุบลราชธานี

27 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง อนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย

นมัสการ ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ตามที่ได้รับหนังสือขอการเก็บข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตศึกษา โดยนางเพชรรินทร์ คลังตระกูล อยู่บ้านเลขที่ 71 หมู่ 5 ตำบลขุหลุ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาพระพุทธศาสนา ศึกษาที่สถาบัน มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลกระโสม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความประสงค์ ขออนุญาตเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีทอดกฐิน ของชาวชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตระการพืชผล เพื่อประกอบการวิจัยหัวข้อเรื่องศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

เห็นควรว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาจึงอนุญาตเก็บข้อมูลได้ตามความสะดวกและจะประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

นมัสการด้วยความเคารพ

คำใส ภาคโพธิ์
(นาย คำใส ภาคโพธิ์)

ที่ปรึกษากรรมการชุมชน

ที่พิเศษ 1/2555

หมู่ 8 ค.ขุหลุ
อำเภอตระการพืชผล
จังหวัดอุบลราชธานี

27 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง อนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย

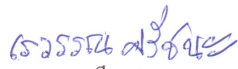
นมัสการ ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ตามที่ได้รับหนังสือขอการเก็บข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตศึกษา โดยนางเพชรรินทร์ คลัง
ตระกูล อยู่บ้านเลขที่ 71 หมู่ 5 ตำบลขุหลุ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นนิสิตชั้น
ปีที่ 2 สาขาพระพุทธศาสนา ศึกษาที่สถาบัน มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลกระโสม
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความประสงค์ ขออนุญาตเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามการ
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีทอดกฐิน ของชาวชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตระการพืชผล
เพื่อประกอบการวิจัยหัวข้อเรื่องศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน
เทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

เห็นควรว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาจึงอนุญาตเก็บข้อมูลได้ตามความสะดวกและจะ
ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

นมัสการด้วยความเคารพ

(นางเรววรรณ ศรีชนะ)

ที่ปรึกษากรรมการชุมชน

ที่พิเศษ 1/2555

100 หมู่ 7 ด.บุหล
อำเภอตระการพืชผล
จังหวัดอุบลราชธานี

27 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง อนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย

นมัสการ ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี

ตามที่ได้รับหนังสือขอการเก็บข้อมูลจาก ศูนย์บัณฑิตศึกษา โดยนางเพชรรินทร์ คลังตระกูล อยู่บ้านเลขที่ 71 หมู่ 5 ตำบลบุหล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นนิติคนปี 2 สาขาพระพุทธศาสนา ศึกษาที่สถาบัน มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลกระโสม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีความประสงค์ ขออนุญาตเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีทอดกฐิน ของชาวชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตระการพืชผล เพื่อประกอบการวิจัยหัวข้อเรื่องศึกษาการอนุรักษ์และเผยแผ่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน เทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

เห็นควรว่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาจึงอนุญาตเก็บข้อมูลได้ตามความสะดวกและจะ ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

นมัสการมาด้วยความเคารพ

จันทิ ใจเดียว
(นาย จันทิ ใจเดียว)

ที่ปรึกษากรรมการชุมชน

แบบสอบถาม

ศึกษาการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชนเทศบาลตำบลตระการพืชผล
อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง แบบสอบถามมี ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินของชุมชน
เทศบาลตำบลตระการพืชผล อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอให้ท่านที่อยู่ในชุมชนทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับท่าน

๑. เพศ	() ชาย	() หญิง
๒. อายุ	ปี	
๓. การศึกษา	() ประถมศึกษา	
	() มัธยมศึกษา	
	() อนุปริญญา	
	() ป.ตรีขึ้นไป	
๔. รายได้	บาท	
๕. อาชีพ	() รับราชการ	
	() พนักงานเอกชน / บริษัท	
	() ธุรกิจส่วนตัว	
	() รับจ้าง	
	() อื่นๆ.....	

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีการทอดกฐิน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านค่านิยมประเพณีการทอดกฐินท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
๑	การทอดกฐินเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ					
๒	การทอดกฐินเป็นกาลทาน					
๓	การทอดกฐินผู้รับมีคุณสมบัติสมบูรณ์ของการกรณกฐิน					
๔	การทอดกฐินเป็นการปฏิบัติตามพุทธบัญญัติ					
๕	การทอดกฐินยึดถือกันปฏิบัติตามกันมาทุกยุคสมัย					
	ด้านส่งเสริมประเพณีการทอดกฐินท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
๑	การทอดกฐินเป็นการสนับสนุนปัจจัย ๔ แต่พระภิกษุสงฆ์					
๒	การทอดกฐินเป็นวิธีการทำบุญพิเศษในพระพุทธศาสนา					
๓	เจ้าภาพทอดกฐินศรัทธาในพระพุทธศาสนา					
๔	การทอดกฐินได้รับอานิสงส์มากของการทำบุญพิเศษในพระพุทธศาสนา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕	การทอดกฐินเป็นการส่งเสริมการทำนุบำรุงศาสนา					
	ด้านสืบทอดประเพณีการทอดกฐินท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
๑	ชาวพุทธเห็นด้วยกับพิธีการทำบุญกฐิน					
๒	ชาวพุทธนิยมทำตามประเพณีต่อเนื่องกันมา					
๓	ชาวพุทธสนับสนุนการรวมพิธีกรรมของวัดที่อยู่ในท้องถิ่น					
๔	ชาวพุทธยินดีปฏิบัติตามหลักการประเพณีในพระพุทธศาสนาทุกยุคสมัย					
๕	ชาวพุทธพร้อมใจกันร่วมปฏิบัติตามเทศกาลการทำบุญพิเศษ					

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐิน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านศึกษาประเพณีการทอดกฐินท่านเห็นด้วยกับข้อความนี้อย่างไร					
๑	สร้างแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น					
๒	ส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้าน					
๓	จัดทำข้อมูลประเพณีทอดกฐินเป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษา					
๔	จัดทำพิพิธภัณฑ์งานศิลปะความรู้เกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐิน					
๕	สนับสนุนเยาวชนบวชเรียนพระพุทธศาสนา					
	ด้านเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
๑	เผยแพร่ประเพณีไปยังชุมชนและหน่วยงานอื่น					
๒	พระภิกษุให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบุญกฐินและอบรมธรรมะในชุมชน					
๓	เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบวีดิทัศน์และโลกออนไลน์					
๔	คนในชุมชนร่วมมือกันจัดนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐินของชุมชน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕	วัดจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้สมาชิกในชุมชนทราบเกี่ยวกับประเพณีการทอดกฐิน					
	ด้านสร้างทัศนคติต่อประเพณีการทอดกฐิน ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
๑	สนับสนุนสมาชิกในชุมชนร่วมทำบุญ					
๒	ให้ความรู้ถึงอันิสงส์ของการทำบุญทอดกฐิน					
๓	การทำบุญด้วยหลักการสังคหวัตถุ๔					
๔	สร้างความศรัทธาในการทำบุญทอดกฐิน					
๕	ร่วมเป็นเจ้าของภาพพิธีการทำบุญกฐินทุกปีอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ ๓ แสดงความคิดและข้อเสนอแนะ

๑. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านมีความคิดเห็นว่าการอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีการทอดกฐินปัจจัยสำคัญคืออะไร

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านคิดว่าอายุของผู้ที่เป็นเจ้าภาพกฐินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างไรต่อประเพณีการทอดกฐิน

.....

.....

.....

.....

๔. ท่านเห็นว่ารายได้และอาชีพมีบทบาทสำคัญอย่างไรในประเพณีการทอดกฐิน

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางเพชรรินทร์ คลังตระกูล
วัน เดือน ปีเกิด	๒๒ เมษายน ๒๕๑๑
ที่อยู่	๗๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลขุหลุ อำเภอดงระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี
การศึกษา	ระดับประถมศึกษาจบจากโรงเรียนดงระการพิชผล ปีพ.ศ. ๒๕๒๔ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบุญญสารวิสุทธิวิทยา พ.ศ. ๒๕๒๘ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมดงระการพิชผล พ.ศ. ๒๕๓๑ ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาเอกสถิติประยุกต์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๓๕ จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปีการศึกษา ๒๕๔๕
การศึกษาธรรม	สอบได้ธรรมศึกษา นักธรรมเอก ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ สังกัดวัดศรีโพธิ์ชัย อำเภอดงระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี
การทำงาน	ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนบุญญสารวัดศรีโพธิ์ชัย ตำบลขุหลุ อำเภอดงระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี